

YESU U DYÉPI YOO YI DPODO

Yesu u yoo yilí ngê u ngwo pyodo, ala u danêmbum. Nkéli dnye ngê u pi *Acts*, Misima dnye ngê u pi Toualali, nmîné nmo, Yesu u dyépi yoo yi dpodo. Pini n:ii ngê d:êê ngê, u pi Luukí, Antiyóka pi, yi pini kpeede ngê doo ya. Dye ghi kní ngmê ngê Póól dpímo yâmuyâmu, yi kópu u l:êê díy:o ala kópu yiné d:êê ngê, apê, Tídówas nmo kuwo ngê, Samótídesi nmî lee dniye. (Dpodo 16:11)

Mâawe ndîf ngmê, u pi Tiyopilas. Luukí ngê u yi doo kwo, Tiyopilas ngê Yesu u yoo yi l:êê ghi dmi mb:aamb:aa ngê pêdê w:ee ngê. Yi kópu u l:êê díy:o Luukí ngê u puku miyó d:êê ngê, ngmê Yesu u danêmbum, woni ala puku, u pi Yesu u dyépi yoo yi dpodo.

Nmî lama mb:aamb:aa ngê daa tóó, Luukí ngê ala puku ló m:aani ngê a d:êê ngê. Ndoo apê Yesu m:aani n:ii ngê pwene, m:ââ 28 mî loo, Luukí ngê ala puku u ngwo a d:êê ngê. U kuwó dini ghi ngê m:ââ mê 9 mî loo, Lóma tpémi y:oo Njedusalem u ngwo a pw:oo ngópu. Yi m:aani 70, ala ngwo 1970 u pwo.

Luukí ngê Tiyopilas ka u puku dê yi kakê mê u ngwo chámê ngê

1 ¹Mw:ââkó Tiyopilas.

Ala kópu yilí a mwiyé mwiyé puku yedê nî d:êê ngê, Yesu ngê kópuni yilí d:uu ngê, myenté pi kní yi nuwo kópuni yilí kwólu, u dí, wéni n:ii ngê u Mî ka mî kee wo.

Yesu ngê p:uu ndiye pyu kní ye chóóchóó u ngwo ye a kêma ngê

²Yesu dini ghi n:ii ngê pwene, mēda pii wo, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê ngópu, u dyépi kní ye u kópu yilí a kuwo ngê, yélini mwiyé a ngmídi ngê.^a ³Yi dpodo p:uu wo podo y:a chedê ngê, daa ng:êêntómu chóóchóó ye dpímo a kēmakēma, wod:oo yi lama mb:aamb:aa ngê yaa wo, apê, Kí pini ndéndê ngê mēdê pii wo. Yi dini ghi ngê Yesu ngê daa ng:êêntómu chóóchóó ye a kēma ngê, Chóó Lémi kóó k:oo wowo p:uu ye dpímo danêmbum.^b ⁴Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu ndiye pyu kní yi k:ii nipi dnye ya, Yesu ngê yepê, Njedusalem kēdmyenēngê kuwo ngmê. Yepê, M:aa u

^a 1:2 Luukí 24:51 ^b 1:3 Luukí 24:36-49; Dpodo 10:41

yeedeyeede mwiyé dmyinê t:âât:ââ, kópuni p:uu nmye noo a danêmbum. Yepê, Yinê wa wêdêwêdê kalê nmyo.^c ⁵ Yepê, Njon ngê mbwaa paa yoo dpîmo a kmênêkmênê dé, ngmênê mââ m:ii M:aa ngê chóó u Ghê Dmi u mênê wa kmênê nmyo.^d

Yesu u Mî ka u ngwo kee wo
Mak 16:19-20; Luukî 24:50-53

⁶ Dini ghi n:ii ngê Yesu u dyépi knî yi k:ii nipi a wó, u kwo póó dniye, kwo, Nmí Lémi. Kwo, W:êê tpémi y:oo ala kópu m:uu ka a vyi ngópu, apê, Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê mb:aamb:aa ngê wa a ngee nmo, nmo Yisíléli tpémi nmî mbodo dmi mudu y:i wa yââ, kn:aa yéli yi kada pini ngê am:oo pyaa dmi. Kwo, Yi kópu ala ngwo a pyodopyodo? ⁷ Yesu ngê yepê, Kópuni wa pyódu, M:aa ngê yi dini ghi u kópu chóó wa vyi. Yepê, Yi dini ghi nmyi lama daawa yââ.^e ⁸ Yepê, M:aa u Ghê Dmi dini ghi n:ii ngê nmyi pwo wa a ghîf, yepê, d:ud:umbiy:e wa wêdêwêdê kalê nmyo, pi knî ye a p:uu u nkwo anmyin:aa danê, Njedusalem tpémi ye, Njuda tpémi ye, Samédiya tpémi ye, myenté dyámê ghi yintómu knî yi mbêmê.^f ⁹ U danêmbum dini ghi n:ii ngê a kéli ngê, wod:oo Chóó Lémi ngê mbóó p:uu yi ngópu kmungo, apê, Nkalî too pee vy:o ad:uu t:iy:e.

¹⁰ Dini ghi n:ii ngê mbóó p:uu kee wo, p:uu ndiye pyu knî y:oo yi ngwolo dmi dêpê y:ee ngópu, mbóó p:uu mudnye vwuwo, wod:oo pi yi nkígh:ê miyó adî m:uu ngmê, yi kpídî dê kpaapíkpaapî dê. ¹¹ Yi tpódu y:oo yepê, Nkálili tpémi. Yepê, Lukwe díy:o al:ii nmye kwo té? Yepê, Lukwe anmye y:enê ngmê, mbóó p:uu? Yepê, Ye pini Yesu, pini n:ii nmyi ngópu dê kee, u Mî ka, yepê, mbóó p:uu u Mî ka ntee dê kee, díyo dyámê mbêmê yinté amêdê diyé.^g

Métayas ngê Njudas u d:aa u ngwo a kââdî ngê

¹² U kuwó dini ghi ngê Yesu u dyépi knî y:oo mbu mbodo Olipi a kuwo ngópu, Njedusalem mê diyé dniye, daa ndîf máádi ghi tp:oo yi kalê ngópu. (1 km.) ¹³ Dini ghi n:ii ngê Njedusalem taa dniye, yi ngomo ghi u mênê mî kee dniye, kwéli dnya a ya. Yi pi dmi Pita ngmê, Njon myomo, Njems pyolo, Andru podo, Pilipi limo, Tomas wono, Mbatolomyu pii, Mátiyu wolo, Njems Alípayas tp:oo tówo, Saimon yono, n:ii ngê u yi doo kwo, Lóma tpémi nmî ngm:ii kalê té, Njudas Njems tp:oo mê ngmê. ¹⁴ Dye ghi yintómu nipi dnyimo ngêpê, pyââ knî yi k:ii, myenté Méli Yesu u pye ghee knî mye yi k:ii.

¹⁵⁻¹⁶ Wo ngmê ngê pi yonoy:a mê myoy:a nipi dnye ya, yélini Yesu ka dnye kélímî. Wod:oo Pita yi vy:o ghêédî wo, yepê, A tîdê mbwó yoo.

^c 1:4 Luukî 24:49; Njon 14:16-17; Dpodo 2:33 ^d 1:5 Mát 3:11 ^e 1:7 Mak 13:32
^f 1:8 Mát 28:19; Dpodo 2:32; 5:32; Epeso 3:16 ^g 1:11 Luukî 21:27; Tpyuu 1:7

Yepê, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Dépidi ka Njudas p:uu kópuni a vyu, yi kópu Dépidi ngê puku yedê u nkwo a d:êê ngê, yepê, doo u ntâa Njudas ngê yi kópu daapí kn:aadi ngê, ndêndê ngê ntiye ngê. Yepê, Yi Njudas Yesu u kwódo ngê vyílo yi ghê wo, dini ghi n:ii ngê Yesu mí mgímí ngópu.^h 17 Yepê, Njudas nmî vy:o pini ngmê, mu kópu u díy:o Yesu ngê a ngmídi ngê, u k:ii nipi nmímo dpodo.

18 (Dini ghi n:ii ngê Njudas Yesu u kwódo ngê ghê wo, Nju tpémi yi mâawe ndîi knî y:oo u kwo yi ngópu, yi ye ndapí ngê Njudas ngê têpê ghi ngmê pwila ngê. Njudas ngê tpéé kópu vyu, apê, Ayii! Yesu u kwódo ngê m:aa ghê wo. Wod:oo chóóchóó mbwámê a nâkâ ngê, têpê mbêmê dyimê wo, daa piyiyé wo. Ntóó mbwó wo, km:oo pwaa wo, núknî a pwii wo.ⁱ 19 Njedusalem tpémi y:oo yi kópu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, yi têpê ghi u pi ntaa ngópu, apê, Wêê u têpê ghi, yi chóó yi dnye ngê, Akeldama.)

20 Pita ngê yepê, Dépidi ngê wéti puku yedê ala kópu a d:êê ngê, apê, U ngomo podo ngê paa pyaa we, pi y:i daapíchoo ya.

Yepê, ala kópu myedê d:êê ngê, apê,

Kn:aa pini ngmê ngê dpodo têdê u d:aa pêdê kââdí ngê,^j

21-22 Pita ngê yepê, Pi ngmê ngê Njudas u d:aa modo kââdí ngê, pini n:ii u lama a tóó, Ndêndê ngê Yesu a pii wo. Yepê, Yi pini ngê pi knî ye choon:aa tpapê, Yesu ndêndê ngê a pii wo. Yepê, Alanté pini u ntâa, pini n:ii dye ghi yintómu nmî vy:o doo kwo, kn:ââ Njon ngê Yesu mbwaa paa mwo a kmênê ngê, u dí Yesu u Mí ka mí kee wo.

23 U kuwó dini ghi ngê pi miyó a pyw:ee ngópu, Mêtayas pini dê Njósép Sapasí tp:oo, u pi mo a tóó, Njastas. 24 Dini ghi n:ii ngê a pyw:ee dumo, Yesu ka dnye ngêpê, kwo, Mw:ââkó nmî Lémi, doo u ntâa ala pini dê daanmî chámê dê, ngmênê nyi u ntâa, mu kópu u díy:o pi yintómu yi gha dmi lama dé. Kwo, Pini n:ii nyinê ngmídi ngê, kwo, nmî nuw:o íedê yimi a téní. 25 Kwo, Yi pini nyépi ngê wa pyódu, nipi u k:ii anmî dpodo, Njudas u d:aa yinê wa a kââdí, mu kópu u díy:o Njudas ngê ka a kuwo nmoo, chóó angênté kí pyodo. 26 U kuwó dini ghi ngê Pita yi ngópu doo ng:oo, Mêtayas u ngwo a pyw:ango, wod:oo yi pini ngê Njudas u d:aa yinê a kââdí ngê, dyépi y:a mê ngmê knî yi vy:o mí ghê wo.

Yesu u yoo knî ye Chóó Lémi u Ghê Dmi u ngwo a gho

2 1 Dini ghi n:ii ngê Yesu pwene, wo limoy:a mí loo, Nju tpémi yi naa ngma a pwaa wo, u pi Péntikos.^k 2 N:ii dé Yesu ka dnyimo kélímí, yi nááli têdê nipi a da wo, wod:oo mbóó p:uu yópu ndîi u dnye ngmê ny:ee

^h 1:15-16 Psalm 41:9 ⁱ 1:18 Mát 27:3-10; Luukí 22:22 ^j 1:20 Psalm 69:25; 109:8

^k 2:1 Deut 16:9-11

ngópu. Ngomoni k:oo dnye kwo, pi yintómu knî y:oo mye ny:ee ngópu. ³Wod:oo ndê dóó yilí m:uu ngópu, chaa wo, yi ndéni dóó yi mbêmê ntémwintémwi ghê wo.⁴ Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê yi yéli yintómu yi gha dmi a nt:ee too, u ntââ ngê pyódu too, wod:oo daa dnye ngmidi ngê dnye mbumu. Yélini Njedusalem doo kwo, yi kópu dini ghi n:i ngê ny:ee ngópu, wod:oo yoo nipi a wó.^m

⁵Yi dini ghi ngê Nju tpémi daa dyámê pee ngmidi mbêmê dnya a ya. Epílaham yi kn:ââ mu ngmidi, Chóó Lémi yi yâpwo mu ngmidi, ngmênê yi dnye u mo u mo dé. Dye ghi knî ngmê ngê Njedusalem naa tédê dnyimo lêpî. ⁶⁻⁸Yi yéli y:oo Yesu u yoo yi dnye dmi dini ghi n:i ngê ny:ee ngópu, apê, Kí lónté kópu? Apê, K:omo tpile kí yéli yintómu Nkálili tpémi, yi dnye mu ngmidi, ngmênê nmî dnye ngê nmî dnye ngê ka mbumu té. Apê, Lukwe y:e ngmêdê pyódu? ⁹⁻¹⁰Apê, Nmo knî ngmê Pátiya tpémi, Midiya tpémi, Elam tpémi, Mbápiilon tpémi, Njuda tpémi, Kapadosiya tpémi, Pontós tpémi, Esiya tpémi, Pídichiya tpémi, Pamípiliya tpémi, Yichip tpémi. Apê, Nmo knî ngmê Sadéni tpémi, Lipiya wee u kwo nmo ndê dniye. ¹¹Apê, Nmo knî ngmê Lóma tpémi, woni knî yi kn:ââ Epílaham, woni knî yi chóó Nju pi ngê pyaa dniye. Apê, Nmo knî ngmê Kíditi tpémi, nmo knî ngmê Alépiya tpémi. Apê, K:omo tpile nmî dnye daa ngmidi, ngmênê kí yéli y:oo nmî dnye ngê nmî dnye ngê ka mbumu té, Chóó Lémi ngê ndí kópuni d:uu too, nmo ka tpaépê t:oo.ⁿ ¹²Kópuni pyodo d:ud:umbiy:e dèpê w:ee ngópu, noko yepê, Kí lónté kópu? ¹³Pi yilí knî y:oo yi kópu vyi ngópu, ngmênê woni knî y:oo noko yepê, Kêdê ghéti dmi, mbwaa dê nda ngmê.

Pita u kópu dyuu

¹⁴U kuwó dini ghi ngê Yesu u dyépi y:a mē miyó yintómu ghêêdí dniye, Pita pi knî ye dpodombiy:e mbwolo, yepê, Nju tpémi. Yepê, Yélini Njedusalem dmyinê dáâ, yepê, a ka nga a ng:aa mbê dmyeno. Yepê, Kópuni dê pyódu, u kakê mē nmye n:aa chámêchámê. ¹⁵Yepê, Ala kópu dmye vyi ngmê, Kí tpóknî y:oo mbwaa dê nda ngmê. Yepê, Kêle, ngmênê mbwaa dp:oo ndâ, mu kópu u díy:o doo u dye ghi, kââdí ngê daa ndí mbóó ghi yedê kuwo. ¹⁶Yepê, Kí tpóknî yi k:i daa mbwaa yidpî nda, ngmênê kópu kamî nmo ngmêyi t:aa, Njowel wunê kópuni p:uu doo a danê, Chóó Lémi u komo u ngwo mwo a kââ. Yepê, Njowel ngê Chóó Lémi u kópu wunê alanté mwo a d:êê ngê, apê,

¹⁷Dini ghi n:i ngê tpile yilí yintómu machedê ngê wadí pyodopyodo, a Ghê Dmi mwiyé wanê dy:ââ, pi yilí yintómu yi mênê wa kee.

¹ 2:3 Mát 3:11; Njon 3:8 ^m 2:4 Njon 14:17; Dpodo 4:31; 10:44-46; 19:6; Mak 16:17
ⁿ 2:11 Tpyuu 7:9

Nmyi tp:ee dmââdîma y:oo a komo pi knî ye adnyin:aa kapî,
mââwe knî ye yi wóo k:oo a kópu dyuu ana a tpaépê dé.^o

¹⁸Yi dini ghi ngê daa kada pini knî ye yi mo a Ghê Dmi wanê dy:ââ,
ngmênê a yoo yintómu knî ye a Ghê Dmi amyenê dy:ââ,
yélini a ka adnya a ng:aa.

Yi yéli y:oo a komo y:oo adnyin:aa kapî.

¹⁹⁻²⁰Mbóo p:uu kópu ndîi yilí anîn:aa d:uud:uu, dyámê mbêmê yinté
amyenîn:aa d:uud:uu dé. Yi ngwo dini ghi ngê wêê wa pwii, ndê wa t:aa,
dpudu ndîi ngê wa pyódu, kââdí mgêê nkaa vy:o wa ch:iy:e, d:ââ wêê kuu
ngê wa pyódu, u kuwó dini ghi ngê pi yilí waní kpada.

²¹Yi dini ghi ngê pini n:i ngê a ka wa vyi, Ngee nédi,
yi pini waní ngee.

²²Pita ngê yepê, Yisíléli tpémi. Yepê, A kópu dyuu dpî ny:ee yó. Yepê,
Chóo Lémi ngê u yi doo kwo, Pi knî yi lama paa yaa we, awo, Chóo Lémi
ngê Yesu yiné a dy:ââ ngê. Yepê, Yi kópu u l:êê díy:o Chóo Lémi ngê Yesu
yinê a wêdêwêdê kwólu, mbwudu yilí u ngwo doo chap. Yepê, Yi kópu
nmyi lama ka tóo, mu kópu u díy:o Yesu ngê yi kópu yilí nmyi ngópu
doo d:uud:uu.^p ²³Yepê, Chóo Lémi ngê u dy:oo wunê a châpwo, apê, Díyo
Yesu amî mgímî ngmê, amî vya ngmê. Yepê, Yi kópu nmyi ntiye ngópu,
Yesu nmyi mgímî ngópu, Lóma tpémi ye nmyi y:ee ngópu, vya ngópu,
kîdosi íedê t:ee ngópu.^q ²⁴Yepê, Yesu nmyi vya ngópu, ngmênê Chóo
Lémi ngê mêtê pyidu ngê. Yepê, Yi dono vy:o mêtê y:ângo, mu kópu u
díy:o doo u ntââ pwopwo ngê daapêdoo tpyé. ²⁵Yepê, King Dépidi ngê
Yesu u kópu dyuu wunê alanté a d:êê ngê, apê,

A lama a tóo, A lémi ngê daawa kuwo nê, yiné a ngêépí nê, dono
daangmanê pyw:oo.^r

²⁶Yi kópu u l:êê díy:o a gha mb:aamb:aa ngê a tóo,
Chóo Lémi n:aa chaa kígha ngê.

A Lémi, k:omo tpile waní pw:onu, wanyiné ngee nê.

²⁷Yélini pw:oo dniye, yi yéli yi vy:o daanyiné kuwo nê, wanyiné ngî nê,
têpê ngê daawa ma nê,

mu kópu u díy:o nyi mu ngmídi a kada nye tóo.

²⁸A ghê a ka amênýiné diyédiyé kwolo.

Dini ghi n:i ngê am:aa m:uu ngi,
a gha mb:aamb:aa ngê am:i pyódu.

²⁹Pita ngê Nju tpémi ye yepê, A tídê mbwó yoo. Yepê, Nmî mââwe
ndîi Dépidi u kakêmê nmye n:aa chámêchámê. Yepê, Wunê ló dini mwo
a pwene, kî kmênê ngópu, awêde kpê ala p:aani ka tóo.^s ³⁰Yepê, Chóo
Lémi u komo yiné dpîmo a kapî, kópuni Chóo Lémi ngê u kwo a vyu, yi

^o 2:17-21 Joel 2:28-32 ^p 2:22 Njon 3:2 ^q 2:23 Dpodo 4:27-28; 1 Pita 1:20

^r 2:25-28 Psalm 16:8-11 ^s 2:29 1 Kings 2:10; Dpodo 13:36

kópu u lama mb:aamb:aa ngê doo ya, kwo, Nii nédê pi ngmanê ngmidi, yi pini nyoo yi king ngê wa pyódu. Kwo, Ntee nye tóó, yintoo king ngê wa pyódu.[†] ³¹ Yepê, Dépidi u lama doo ya, Pini n:i Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, dini ghi n:i ngê wa pw:onu, têpê ngê daawa ma, amêdê pyidu. Yepê, U l:êê díy:o Dépidi ngê yi kópu u ngwo d:êê ngê.[‡] ³² Yepê, Dépidi pini n:i p:uu doo a danêmbum, yi pini ndêndê ngê Yesu. Yepê, Dini ghi n:i ngê pwene, Chóó Lémi ngê mêtê pyidu ngê, nmo yintómu nmî ngwolo knî y:oo kînmî módu, Yesu mêtka a pii wo.[‡] ³³ Yepê, Chóó Lémi ka mêt kee wo, u nkîgh:ê mîmî yaa wo, u che p:ââ pee ngê mîmî pyodo. Yepê, Nmî Mî ngê kópuni wunê a vyyu, yi kópu u ngwo dê d:uu, Yesu ka chóó u Ghê Dmi dê y:oo, nmo yinê myedê dy:ââ. ³⁴ Yepê, Yesu mbóó p:uu ntee kee wo, Dépidi yintê mêtkaa kee wo, ngmênê Dépidi ngê chóó u kópu dyuu alantê wunê a d:êê ngê, apê,

Chóó Lémi ngê a kada pini ka kwo,
Mî ndîî ngê n:aa pyépi
a che p:ââ pee ngê chi ya,
pi yintómu chi y:enê dé.[‡]

³⁵ Yélini m:uu a l:êê té,
díyo anî vya té,
nyî yodo u maknopwo wanî yé té.

³⁶ Pita ngê yepê, Yisíléli tpémi. Yepê, Ala kópu ka dmyinê kélîmî, Yesu pini n:i kîdosi nédê nmyi t:ee ngópu, yi pini Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, nmî kada kââ.

³⁷ Pi knî y:oo yi kópu dini ghi n:i ngê ny:ee ngópu, tpéé kópu mî vyi ngópu, yi gha dmi d:ud:umbiy:e dono ngê pyodo, Pita u pyipe knî yi k:ii nipi ye póó dniye, yepê, Nmî mbwó yoo, ló kópu ngmanmî d:uu? Yepê, Chóó Lémi ngê ntââ nmo awêde wunê vyîmî.[‡] ³⁸ Pita ngê yepê, Nmyo ngmêngmênté nmyi dono a kuwo tóó, Yesu u pi ngê mbwaa paa nmo kmênêkmênê nmyo, yed:oo nmyi dono mêtadaadí ya, Chóó Lémi ngê u kuwó wa kée té, mêtadaawa a ngî té. Yepê, Yi dini ghi ngê Chóó Lémi ngê u módó yeedeyeede nmye wa a kê, chóó u Ghê Dmi nmyi mênê wa kee. ³⁹ Yepê, Chóó Lémi ngê chóó u Ghê Dmi nmye wa a dy:ââ, nmyi tp:ee dmââdíma yi k:ii, yélini kuughê wunê kwo mye yi k:ii. Yepê, Chóó Lémi ngê yélini wa a ngmidi, yi yéli u yoo vy:o wa kââ, chóó u Ghê Dmi ye wa a dy:ââ, yi mênê wa kee.[‡]

⁴⁰ Pita ngê pi knî ye daa kópu ngmidi vyyu, doo kwunokwuno dé, yepê, Mw:ââkó a tîdê mbwó yoo, yélini knî y:oo Yesu vya ngópu, yi yéli mwo a kuwo tóó, mu kópu u díy:o Chóó Lémi ngê daa pêtê kpada nmyine. ⁴¹ Pi yilî Pita ka kélîmî mbê dniye, yi yéli dyépi knî y:oo Yesu u pi ngê mbwaa

[†] 2:30 Psalm 132:11 [‡] 2:31 Psalm 16:10 [‡] 2:32-33 Dpodo 1:4,8; 7:55-56; 1 Pita 3:22

[‡] 2:34-35 Psalm 110:1 [‡] 2:37-38 Dpodo 16:30-33 [‡] 2:39 Epeso 2:12-13,17

paa dnye kmênêkmênê dé, pi pyolo yono yono y:a yi wéni ngê Yesu u yoo vy:o ghê dniye.^z 42 Yi yéli dyépi knî yi p:uu dnyimo ndiye, yi nuw:o dmi ngmidi ngê dpîmo ya, nipi dnyimo ngêpê, nipi dnyimo kmaapî, Yesu ngê mbîdédi ntee puwâ, wain ntee ye y:ângo, yi kópu yinté u nkwo dnyimo d:uud:uu.

Yesu u yoo ntee dnyimo ya

43 Yesu u dyépi knî y:oo mbwudu yilî dnyimo chap, pi yoo yi nyepênyepê u kópu ngê dpîmo pyodopyodo, apu, Kî tpóknî y:oo lónté kópu ka d:uud:uu t:oo.^a 44 Yélini Yesu ka dnyimo kélîmî, yi nuw:o dmi ngmidi ngê dpîmo ya, yi tpile noko dnyimo yémî dé.^b 45 Yi tpile kuwa dnyimon:aa yémî dé, pi knî y:oo ye dnyimon:aa pywupwi dé. Yi tpile knî yi pywuu dnyimo a ñéñé, yi vy:o pinté knî ye dnyimon:aa yémî. 46 Dye ghi yintómu Chóó Lémi u ngomo k:oo nipi dnyimo a wó, yi ngomo k:oo yi ngomo k:oo nté nipi dnyimo pîpî, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê dpîmo ya, dnyimo numo yeedeyeede, noko dèdnyimo mtíkó, Chóó Lémi dnyimo chaa kîgha.^c 47 Kuwa tpémi y:oo apu, K:uuchêm u yoo. Dye ghi yintómu nmî Lémi ngê pi dpîmo ngêêpî dé, u ngwo u kwo dnyimo kélîmî, u yoo vy:o dnyimon:aa wowo, u yoo yinté yilî ngê dpîmo pyodopyodo.^d

Pita Njon y:oo kpâlî kpêê u ngwo pyi ngópu

3 1 Wo yintómu knî yi k:oo Nju tpémi Chóó Lémi u ngomo k:oo dnyimon:aa ngêpê, dini ghi n:ii ngê kââdî t:ono dpîmo wowo, u ngwo dnyimo koko. Wo ngmê ngê Pita pini dê Njon yi ngêpê tédê até yi lee knopwo. Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi u ngomo k:oo dpîmo koko, keñé n:ii u pi K:uuchêm u keñé, 2 yi keñé nkîgh:ê pi ngmê m:uu ngópu, kpâlî dê kpêê dê. Yi pini dini ghi n:ii ngê mwo a ta, yinté dpîmo ya, kpâlî dê kpêê dê, dèdpîmo m:ii. Dye ghi yintómu yi pini u pyipe knî y:oo dnyimo dnyinédnyinê, yi keñé nkîgh:ê dnyimon:aa yiyé. Yélini ngêpê tédê dnyimo koko, yi kpâlî kpêê ngê ndapî ye dpîmo dmyinê.^e 3 Dini ghi n:ii ngê yi kpâlî kpêê ngê Pita pini dê Njon m:uu doo, yepê, Ndapî a ka ngma a kê nyoo. 4 Até yidpîmo y:enê, Pita ngê kwo, Ngî m:uu nyédi. 5 Wod:oo ye até yi vwu wo, apê ngmênê, Tpile a ka ngmê wunê kuwo ngmê. 6 Pita ngê kwo, Ndapî a ngópu daa tóó, ngmênê kópuni a mênê a tóó, vyîlo nga yinîné kuwo. Kwo, Yesu Kédisu Nasalet pi u pi ngê n:aa ghêêmî kapî ngi.^f 7 Kwo, Gh:êédé. Wod:oo u wéni pee kele, ghêêmî kââ. Yi dini ghi ngê yi pini yu nd:oo dê wêdêwêdê ngê pyaa knopwo, mbêka wo, ghêêmî ghê wo, wod:oo doo paa. 8 Wod:oo yi pini Pita pini dê Njon yi p:uu kele,

^z 2:41 Dpodo 4:4; 5:14 ^a 2:43 Dpodo 5:11-12 ^b 2:44-45 Dpodo 4:32-35

^c 2:46 Luukî 24:53 ^d 2:47 Dpodo 6:7; 11:21,24 ^e 3:2 Dpodo 14:8 ^f 3:6 Dpodo 3:16; 16:18

Chóó Lémi u ngomo k:oo nipi mê kee dniye. Yi ngomo k:oo doo m:ii, doo mbêka, Chóó Lémi modoo chaa kîgha. ⁹⁻¹⁰Pi knî y:oo dini ghi n:ii ngê m:uu ngópu, mya ngópu, apê, Kî kpâlî kpêê. Apê, Dye ghi yintómu K:uuchêm u keñe t:âmo kîdpîmo yââyââ, pi knî ye y:i dpîmo ndapî dmyinê. Apê, Ala ngwo mb:aamb:aa ngê mêka m:ii, Chóó Lémi myeka chaa kîgha. Apê, Kî lónté kópu? Apê, Lukwe u ngwo ngmêdê pyódu?

Pita ngê kpâlî kpêê p:uu kópuni vyu

¹¹Pita Njon y:oo pini n:ii pyi ngópu, yi pini yi kêlê kele, yi kêê dê mgîmî doo. Chóó Lémi u ngomo dini ghi n:ii ngê dnya a kuwokuwo, ghi ngmê y:i lee dniye, u pi Solomon u ngomo ghi. Yi kêlî ghê pi yintómu a da wo, Noko yepê, Vyuw! Apê, Kî tpódu y:oo kî pini lónté dê pyi ngmê? ¹²Pita ngê yoo dini ghi n:ii ngê módu, yepê, Yisíléli tpémi. Yepê, Lukwe díy:o nmye liya té? Yepê, Lukwe díy:o nmye y:enê nyo? Yepê, Daa nyi chóó nyi wêdêwêdê ngê dnye pyi. Yepê, Daa nyi chóó nyi l:êê ghi u díy:o kî pini dê pyiyé. ¹³Yepê, Kêle. Yepê, Chóó Lémi ngê yinê dê pyi. Yepê, Nmî yâpwo njini, pini n:ii ka nmî kn:ââ Epîlaham dpîmo a ngêpê, tp:oo Yisak u kwo myedpîmo a ngêpê, Njakóp u kwo myedpîmo a ngêpê, yepê, pini n:ii ka nmî kn:ââ yoo dnyimo a ngêpê, yepê, yi yâpwo ngê ala pini yinê dê pyi, mu kópu u díy:o u yi u ngwo a kwo, A dpodo pyu Yesu u pi ndîî ngê paa pyaa we. Yepê, Yi pini nmyi mgîmî ngópu, Paléti ka nmyi y:ee ngópu. Yepê, K:omo tpile Paléti ngê u yi doo kwo, Yesu nî pw:ii, yepê, ngmênê nmyi mb:ii ngópu.[§] ¹⁴Yepê, Yesu ngê Chóó Lémi mu ngmidi u dnye doo nyêm, kópu dono daangmê d:uu ngê, ngmênê u wépi nmyi pwaa ngópu, Paléti ka nmyi vyi ngópu, kwonye, Yesu vya ngi, Mbadapas pw:ii ngi. ¹⁵Yepê, Mbadapas pi vyee pyu, yi pini nmyi pw:ii ngópu, Ghê u Kn:ââ nmyi vya ngópu. Yepê, Nmyi vya ngópu, ngmênê Chóó Lémi ngê mêda pyidu ngê. Yepê, Yi kópu nmî chóó nmî módu.^h ¹⁶Yepê, Vyîlo yi Yesu u wêdêwêdê mbêmê ala kpâlî kpêê dnye pyi. Yepê, Kópuni dmye m:uu ngmê, kópuni nmyi lama a tóó, yepê, yi kópu Yesu u pi ngê dnye d:uu, mu kópu u díy:o u kwo nye kêlîmî mo. Yepê, Yi kópu u l:êê díy:o ala pini nmyi ngópu dê pyiyé. Yepê, Nmyo yintómu kîdmye m:uu ngmê. ¹⁷Yepê, A tídê mbwó yoo. Yepê, Dini ghi n:ii ngê nmyi kada pini knî yi k:ii Yesu nmyi vya ngópu, nmyi lama dêpwo ya, Yi pini Chóó lémi ngê a ngmidi ngê.ⁱ ¹⁸Yepê, Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo wunê yinté kópu a vyi ngópu, apê, Díyo Chóó Lémi ngê pi ngmê wa a ngmidi, yi pini ngê dono wa a pyw:oo. Yepê, Chóó Lémi ngê yi kópu yinté ntiye ngê.^j ¹⁹⁻²⁰Yepê, Nmyi dono a kuwo tóó, Chóó Lémi ka diyé dmyeno, yed:oo nmyi dono yintómu wa chedê, mb:aamb:aa ngê amê pyódu nmyo, Yesu

§ 3:13 Ex 3:6,15; Luukí 23:13-25 h 3:15 Dpodo 2:32; 5:30 i 3:17 Luukí 23:34; 1 Tim 1:13
j 3:18 Luukí 24:27

amyedê dy:ââ, pini n:ii nmyi l:êê dîy:o a ngmidi ngê. ²¹Yepê, Mbóó p:uu a tóó. Yepê, Kópu yintómu n:ii Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo wunê a vyi tumo dini ghi n:ii ngê wa pyaa dmi, yepê, Yesu dyámê mbêmê u ngwo wa a diyé. ²²Yepê, Mósisi ngê ala kópu a vyu, apê, Nmî Lémi nmî yâpwo ngê ntee a ngmidi noo, nê ntee pini nmyi vy:o mu wa a pyw:oo, nmye wa a dy:ââ. U dnye ka mb:aamb:aa ngê dmyinê ng:aa.^k ²³Pini n:ii ngê yi pini u dnye daadî nyêm, yi pini Chóó Lémi ngê u yoo vy:o wa a pw:ii, wamye kpada. ²⁴Yepê, Pini n:ii knî y:oo Chóó Lémi u komo dnyimo a kapî, kn:ââ Samuwel, nkoo nmo, yi komo kapî pyu yintómu nmî dye ghi p:uu dnyimo a danê. ²⁵Yepê, Kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo a vyi tumo, yi kópu nmyi vy:o a pyodopyodo té. Yepê, Dini ghi n:ii ngê Epîlaham pini dê Chóó Lémi a numo kâadî doo, Chóó Lémi ngê Epîlaham ka kwo, Nii ríedê pi ngmê ngê dyámê mbêmê pi yintómu wa ngee té.^l ²⁶Yepê, Chóó Lémi ngê yi pini wunê ka a dpodo kwólu, nmye mwiyé a dy:ââ ngê, yinê wa ngee nmyo, nmyi l:êê ghi dono knî yi vy:o yinê amyedê y:ee nmyo.

**Nju tpémi yi kada pini knî y:oo Pita pini
dê Njon u ngwo kóté kalê dumo**

4 ¹Pita pini dê Njon y:oo pi knî ye danêmbum ghêlî k:ii dêpê kêlî ngópu, kpêê yiyé pyu yoo, Sadyusi yoo, Chóó Lémi u ngomo y:enê pyu u k:ii y:i u ngwo taa dniye. ²Yi yéli nod:e dniye, Pita pini dê Njon ye, mu kópu u dîy:o yi pini dê y:oo pi knî ye dpîmo tpaê, yipu, Yesu kî pwene, kîmêdê pii wo. Sadyusi knî y:oo noko vyi ngópu, apê, Lukwe dîy:o kî pini dê y:oo ala kópu a tpaê ngmê, Pi wa pw:onu, amêdê pyidu. Apê, Yinté daa tóó. Yi kópu u l:êê dîy:o nod:e dniye. ³Wod:oo yi pini pyile knî mgîmî tumo, mbwa k:oo kalê tumo, mu kópu u dîy:o apê, Mgídî wunê ghayghay. Apê, Mââ wanmî kóté kalê té.^m ⁴N:ii knî y:oo Pita u kópu ny:ee ngópu, yi yéli yi vy:o yilî u kwo kêlîmî mbê wo. Yesu u yoo ndîi ngê u ngwo pyodo, mââ yintómu limo yono yono y:a. (5,000)ⁿ

⁵⁻⁶Womumo mw:aandiye Nju tpémi yi kada pini yoo, mââwe ndîi yoo, dêêpî pyu yoo Njedusalem mênê wó, kpêê yiyé pyu knî yi kada pini ndîi Anas u yoo knî yi k:ii, myenté Kayapas, Njon pini dê Aleksándê mye yi k:ii. ⁷Yi yéli y:oo Yesu u dyépi dê kóté kalê dumo, yepê, Angênté dpî d:uu ngmê? Yepê, Ló wêdêwêdê mbêmê dpî d:uu ngmê? Yepê, N:uu u pi ngê dpî d:uu ngmê?^o ⁸Wod:oo Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Pita a nt:ee ngê, yepê, A léma, nmî kada pini yoo. ⁹Yepê, U yi nmye a kwo, Nmyi lama yaa we, kpâlî kpêê nanê pyi, kópu mb:aa n:uu ngê u ngwo d:uu, apii? ¹⁰Yepê, Nmyi lama choo ya, Yisîléli tpémi yintómu yi lama myechoo ya,

^k 3:22-23 Deut 18:15,18-19 ^l 3:25 Gen 22:18; Nkal 3:8 ^m 4:3 Dpodo 5:18

ⁿ 4:4 Dpodo 2:41; 5:14 ^o 4:7-8 Mát 10:19-20

Yesu Kédisu Nasalet pi, pini n:ii kîdosi ñédê nmyi t:ee ngópu, Chóó Lémi ngê mēda pyidu ngê, yi pini u wêdêwêdê mbêmê, u pi mbêmê ala kpâlî kpêê nyi pyi. Yepê, Ngî m:uu yó, mb:aamb:aa ngê mēka m:ii.^p 11 Yepê, Vyílo Yesu p:uu ala kópu wunê a d:êê ngópu, apê,

Yi pââni nmyi kéé ngópu,
yi yini pââ pw:eni ngê vyílo mēyi pyodo.

^q 12 Yepê, Yesu mu ngmidi nmî mbwámê. Yepê, Dyámê mbêmê pi yilî yi vy:o Chóó Lémi ngê pi mu ngmidi a ngmidi ngê, u ntââ yinê wa ngee nmo.^r

¹³ Nju tpémi yi kada pini knî y:oo Pita u kópu dyuu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, ghê dmi yi mēnê ghipé wo, apê, Á! Apê, K:omo tpile daa ndiye pyu ndîî dē, ngmēnē doo kede knopwo, nmo ka danēmbum mo. U kuwó dini ghi ngê a w:ee ngópu, apê, Kî pini dē Yesu p:uu dpîmo ya. ¹⁴ Yed:oo kópu mēdaa vyi ngópu, mu kópu u dîy:o Pita pini dē Njon y:oo pini n:ii pyi ngópu, yi pini yi nkîgh:ê m:uu ngópu. ¹⁵ Wod:oo yi pini pyile knî kuwa mwiyé mē dy:ââ tumo.^s ¹⁶ Noko yepê, Lukwe y:e ngmanmî md:o? Noko yepê, Njedusalem pi yintómu yi lama a tóó, Wu pini dē y:oo mbwudu ngmê chaa ngmê. Noko yepê, Doo u ntââ daanmî vyi, A k:omodanê mo. ¹⁷ Noko yepê, Ala kópu ndîî ngê kîngê pyódu, mwada y:i kîngê ní. Noko yepê, Wu pini dē ye paa kwódu koo, pi knî ye Yesu u pi mēkîngê vyi ngmê.^t ¹⁸ Wod:oo yi pini pyile knî a dyé tumo, Pita Njon ye yepê, Kî tpódu. Yepê, Yesu u pi ngê pi kudungmê ndiye kalê ngmê. ¹⁹ Pita Njon y:oo yepê, Nmyi chóó dpî vyi yó, nmyi dnye dmi ayiny:oo nyêm, ó Chóó Lémi u dnye ayiny:oo nyêm. ²⁰ Yepê, Kópuni nyinê m:uu too, kópuni nyinê ny:ee too, pi knî ye vyílo y:ee tpapê té, ye danēmbum daanyi yé. ²¹ Nju tpémi yi kada pini knî y:oo d:ud:umbiy:e ye kwódu ngópu, yed:oo mē kalê tumo. Doo u ntââ daapê kpada dumo, mu kópu u dîy:o pi yilî yintómu yi lama doo ya, Kî tpódu y:oo kpâlî kpêê y:oo pyi ngmê, Chóó Lémi u ngwo dnye chaa kîgha. ²² Yi kpâlî kpêê mââwe ndîî, u m:ââ podo y:a ka mē mbêpê wo.

Yesu u yoo Chóó Lémi ka u ngwo dnye ngêpê

²³ Pita Njon kada pini knî y:oo dini ghi n:ii ngê kalê dumo, Yesu u yoo vy:o mē diyé knopwo, Nju tpémi yi kada pini knî y:oo kópuni ye vyi ngópu, yi kópu Yesu u yoo knî ye mîmî vyi ngópu. ²⁴ Yi yéli y:oo dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, wod:oo Chóó Lémi ka dnye ngêpê, kwo, Nmî Lémi. Kwo, Mbóó dyámê ntii nyi l:âmo too, tpileni y:i a pyede m:ii l:âmo too. ²⁵ Kwo, Nmî kn:ââ Dépidi m:uu doo a dpodo, ñyóó Ngê Dmi ngê yinê a ngópu, ala kópu u ngwo a d:êê ngê, apê,

^p 4:10 Dpodo 3:6,13-16 ^q 4:11 1 Pita 2:4,7 ^r 4:12 Njon 14:6 ^s 4:15-16 Njon 11:47

^t 4:17-20 Dpodo 5:28-29,40

Kn:aa dyámê tpémi lukwe díy:o Chóó Lémi ka a nod:enod:e nyédi?

A Lémi u pwele lukwe díy:o a chápwo ngópu?

Dpî dêê dmi."

²⁶Dyámê u kada pini yoo nipi dpo wó,

u yi y:e a kwo yédi,

Chóó Lémi p:uu nmî l:êê,

pini n:ii a ngmîdi ngê, p:uu myenmî l:êê.

²⁷Kwo, Yi kópu ndêndê ngê pyodo, dini ghi n:ii ngê Helodi pini dê Pontiyas Paléti y:oo a kââdí ngópu, Yisíléli tpémi kn:aa dyámê tpémi mye yi k:ii myedê kââdí ngópu, Yesu u ngwo mb:ii ngópu. Kwo, K:omo tpile nyinê ngmîdi ngê, m:uu doo dpodo, kn:aa pini p:uu dêpwo dpodo, ngmênê mye mb:ii ngópu.^y ²⁸Kwo, Yi kópu d:uu ngópu, mu kópu u díy:o wunê nyinê vyu, anye, Yi kópu díyo wa pyódu.^w ²⁹Kwo, K:omo tpile kada pini knî y:oo nmo dê kwódu ngmê, nkíngê nmî mênê a ngini, a ngee nmédi, ngópu dyuu pi knî ye anmîn:aa tpaê.^x ³⁰Kwo, Ngwêdêwêdê mbêmê pi yilî dpî pyi ngi, dpî ngee nmédi, yed:oo nmodo pyu mb:aa Yesu u pi ngê mbwudu yilî anmî chap.

³¹Dini ghi n:ii ngê ngêpê a kêlí ngópu, kwéli dnye ngêpê, yi ghi doo ghêdê. Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê yi gha dmi a nt:ee ngê, yed:oo dèdnyimo nkíngê, Chóó Lémi u kópu dyuu pi knî ye mèdnyimon:aa tpaê.

Yesu u yoo y:oo yi tpile noko u ngwo dnyimo yêêpî

³²Yesu ka yélini dnyimo ng:aa, yi gha dmi mu ngmîdi, yi nuw:o dmi mu ngmîdi. Pi ngê daa vyu, Ala a mo a tpile, ngmênê tpileni yilî yi ngópu dpímo ya, noko dnyimo yêêpî.^y ³³Yesu u dyépi knî y:oo pi knî ye dnyimon:aa tpaê, yipu, Ndêndê ngê Yesu ka a pii wo, nmî chóó nmî ngwolo knî y:oo nmî módu. Chóó Lémi ngê dpímo wêdêwêdê kígha dé, mbwudu yilî u ngwo dnyimo chap. ³⁴Yesu u yoo vy:o pinté dêpwo kwo, mu kópu u díy:o yélini yoo yi chóó yi têpê ghi dnyimo ya, ó yi ngomo dnyimo kwo, kuwa tpémi y:oo yi tpile yilî ye dnyimo pywupwi dé.^z ³⁵Yélini knî y:oo ndapî yinté dnyimo kmênêkmênê, yi ndapî dyépi knî ye dnyimo yémî, yi ndapî p:uu nipi mèdnyimo kmaapî. ³⁶Lipi u tii nédê pini ngmê ngê yinté kópu ngmê d:uu ngê, u pi Njósép. Yi pini Saipídís pyodo. Dyépi knî y:oo yi pini u pi ntaa ngópu, apê, Mbanapas (u nt:u kópu, déêpî pyu mb:aa).^a ³⁷Yi pini ka kn:aa pini ngmê ngê u têpê ghi pwila ngê, wod:oo Mbanapas ngê yi ndapî dyépi knî ye a núwo, ye mî y:ângo.

Ananayas cha dyépi knî ye u ngwo my:aayede mbê knopwo

5 ¹Pi ngmê u pi Ananayas, u kpâm u pi Sapada. Yi têpê ghi kn:aa pini ngmê ka y:ee ngópu, ye pwila ngê. ²U kpâm k:ii ndapî knî ngmê

^u 4:25-26 Psalm 2:1-2 ^v 4:27 Luukí 23:7-11 ^w 4:28 Dpodo 2:23 ^x 4:29 Epeso 6:19
^y 4:32 Dpodo 2:44 ^z 4:34-35 Dpodo 2:45 ^a 4:36 Dpodo 11:22-26; 13:2-3

mgípa kalê ngópu, Ananayas ngê woni knî dyépi knî ye íuw:o too, ye mí y:ee too, yepê, Ala a têpê ghi u pywuu.^b ³Pita ngê kwo, Ananayas. Kwo, Lukwe díy:o Setan ngê nga dê nt:ono, nga yinë dê vyi, Chóó Lémi u Ghê Dmi u ngwo chi dóó. Kwo, Lukwe díy:o íêpê ghi u pywuu knî m:uu chi mgípa kwolo.^c ⁴Kwo, Têpê ghi íyóó íêpê ghi, u pywuu nyinë ngópu, ndapí mye napí. Kwo, Dini ghi n:ii ngê ndapí knî ngmê muchi mgípa kwolo, lukwe díy:o nmo chi vyi, Ala a têpê ghi u pywuu d:ud:umbiy:e. Kwo, Daa nmo nye k:omodanê, ngmênê Chóó Lémi ka nye k:omodanê. ⁵Dini ghi n:ii ngê Ananayas ngê yi kópu nyongo, wod:oo a vyóó wo, yed:oo y:i pwene. Noko yepê, K:omo tpile Ananayas ngê tumu kópu yi d:uu, ngmênê nmî Lémi ngê da m:uu. Noko yepê, Pi ngê dono kópu kîngmê d:uu. Pi knî y:oo dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, nkîngê mbê dniye. ⁶Pi mgêmî yoo ngma a loo, ntóó mî kwede ngópu, dnyinë ngópu, mí kmênê ngópu.

⁷Kââdí liy:aa pyile mí loo, Ananayas u kpâm yi ngomo k:oo u nkwo ta. U lama dêpwo ya, Moo kêdê pw:onu. ⁸Pita ngê kwo, Mumdoo, kwo, têpê ghini dpí y:ee ngópu, ala d:ud:umbiy:e u pywuu? Yi pyópu ngê kwo, Nyââ, kwo, ye d:ud:umbiy:e yi têpê ghi u pywuu. ⁹Pita ngê kwo, Lukwe díy:o moo k:ii nmî Lémi u Ghê Dmi dpí dóó ngmê? Kwo, Wunê u Ghê Dmi ngê até da pywálí dp:o. Kwo, Pini n:ii knî y:oo moo dê kmênê ngmê keñe t:âmo ngee wee, íóó mye kmênêkmênê ngmê.^d ¹⁰Wod:oo yi pyópu y:i myedê vyóó wo, mye pwene. Pi mgêmî yoo a lee dniye, ntóó yi m:uu ngópu, apê, Atémya pw:onu. Wod:oo mye dnyinë ngópu, u moo u nkîgh:ê mí kmênê ngópu. ¹¹Yesu u yoo yintómu knî y:oo dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, nkîngê mbê dniye, pi woni knî y:oo myeyi ny:ee ngópu, mye nkîngê mbê dniye, nkîngê ngê y:ay:a pwiyé dniye.

Dyépi knî y:oo pwopwokopwe yilí u ngwo dnyimo pyipyi

¹²Dyépi knî y:oo pi knî yi ngópu mbwudu yilí dnyimo chap. Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo, ngomo ghi ngmêdoo ya, u pi Solomon u ngomo ghi. Yesu u yoo yintómu yi ngomo ghi k:oo nipi dnyimon:aa a wó.^e ¹³K:omo tpile kuwa tpémi y:oo Yesu u yoo dnyimo chaa kîgha dé, noko yipu, K:uuchêm u yoo, ngmênê ye dnyimo nkîngê, yi ngomo ghi k:oo dédnyimo koko, yi vy:o dédnyimon:aa wowo, apu, Ngmanmî pw:onu. ¹⁴Ngmênê woni yoo, dini ghi n:ii ngê Yesu ka ndêndê ngê kélímî mbê dniye, u yoo vy:o u ngwo ghê dniye, Yesu u yoo ndîi ngê u ngwo dpímo pyodopyodo.

¹⁵Dyépi knî y:oo kópuni dnyimo d:uud:uu dé, yi kópu knî yi l:êê díy:o pi knî y:oo mbii pyu yoo dnyimo dnyinédnyinë dé, maa p:uu yi

^b 5:2 Dpodo 4:34-35 ^c 5:3 Njon 13:2; 1 Kódin 12:8 ^d 5:9 1 Kódin 10:9; 12:8

^e 5:12 Dpodo 2:43; 14:3

ngmítédmi yedê dnyimon:aa yiyé dé, apu, Pita dini ghi n:ii ngê pêdê lee we, u kââ mbii pyu knî yi pwo paan:aa kée ngê, u ngwo paa pyiyé dniye. ¹⁶Njedusalem u nkîgh:ê p:aani n:ii dnye ya, yi p:aani tpémi y:oo yi mbii pyu yoo Njedusalem dnyimo a ñéñé dé. N:ii dé y:e yi kmêna dnye kwo, Njedusalem myednyimo a ñéñé dé. Dyépi knî y:oo yi yéli yintómu dnyimo pyipyi dé.^f

Dyépi yoo u ngwo kpaka tumo

¹⁷Yi dini ghi ngê kpêê yiyé pyu knî yi kada pini ndîî, u pyipe yoo Sadyusi yoo yi k:ii Yesu u dyépi knî ye ñ:ee kaa ngópu.^g ¹⁸Wod:oo Chóó Lémi u ngomo t:âât:ââ pyu yoo dy:ââ tumo, yi yéli y:oo dyépi yoo mínê mgímî tumo, núw:o tumo, mbwa k:oo mî kalê tumo. ¹⁹⁻²⁰Yi mgîdî ngê, Chóó Lémi u enjel ngmê ngê mbwa keñe ye kpêmî ngê, dyépi yoo kuwa pw:ii too, yepê, Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo dmyinê lèpî, pi knî ye ghê kamî dmi p:uu dmyinên:aa danê.^h ²¹Dyépi knî y:oo u dnye ny:ee ngópu, yi wa wo, wod:oo Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo kee dniye, pi knî ye ghê kamî dmi p:uu dnyen:aa danêmbum.

U kuwó dini ghi ngê kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini u pyipe knî yi k:ii Nju tpémi yi kada pini yintómu a danê ngópu, pi knî ngmê dy:ââ ngópu, yepê, Yesu u yoo mbwa k:oo nye pw:ii tóó, nmo a núw:o tóó. ²²⁻²³Yi yéli dini ghi n:ii ngê taa dniye, mbwa yi kpêmî ngópu, apê, Pi u chii daa kwo. Wod:oo mê diyé dniye, Nju tpémi yi kada pini knî ye mdoo núw:o ngópu, yepê, Dini ghi n:ii ngê mbwa chedê dpî taa dmi, keñe kuwo ngmê dpî m:uu, d:ê, Mbwa t:âât:ââ pyu dê mu kwo mo. Yepê, Mbwa keñe dini ghi n:ii ngê dpî kpêmî, mbwa k:oo pi dp:oo módu. ²⁴Chóó Lémi u ngomo y:enê pyu, kpêê yiyé pyu yoo yi k:ii yi kópu dépê w:ee ngópu, noko yepê, Lukwe ngê dê pw:ii té? Noko yepê, Díyo lukwe nmo angmê pyódu? ²⁵Pi ye ngma até yedê loo, yepê, A léma. Yepê, Pini n:ii yoo mbwa k:oo munmyi km:êê t:oo, Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo mêmînê wee, pi knî ye mínê dêêpî té. ²⁶Wod:oo Chóó Lémi u ngomo y:enê pyu u lede knî yi k:ii lee dniye, dyépi yoo mê nya tumo. Daa gheteghete ngê nya tumo, mu kópu u díy:o nkîngê mbê dniye, apê, Pi knî y:oo chêêpî ngê wa vya nmo.

²⁷Dyépi yoo Nju tpémi yi kada pini knî ye núw:o tumo, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ngê yepê, Kî tpóknî. ²⁸Yepê, Yesu u pi tpapê nmye munmî kwódu ngê, ngmênê Njedusalem wope wope u pi yi nuwo kîdmye kalê ngmê. Yepê, Pi knî ye nmye tpapê ngópu, yenmyimo, Nmî kada pini yoo kn:ââ dé, Yesu y:oo vya ngópu.ⁱ ²⁹Pita u pyipe knî yi k:ii kada pini knî ye yepê, Daa yoo yi dnye dmi yinmo nyêm, ngmênê Chóó Lémi u

^f 5:16 Mak 6:56; Dpodo 19:11-12 ^g 5:17-18 Dpodo 4:1-3,6 ^h 5:19-20 Dpodo 12:7-10
ⁱ 5:28-29 Dpodo 4:18-19; Mát 27:25

dnye vyílo yinmo nyêm. ³⁰Yepê, K:omo tpile Yesu nmyi vya ngópu, kídosi ídêdê nmyi t:ee ngópu, ngmênê Chóó Lémi ngê mêtê pyidu ngê, yâpwoni ka nmî kn:ââ yoo dnyimo a ngêpê, yi yâpwo ngê mêtê pyidu ngê. ³¹Yepê, Chóó Lémi ngê Yesu dini ghi n:ii ngê a pyidu ngê, u che p:ââ pee ngê pyódu ngê, nmî kada kââ, nmî mbwámê ngê pyódu ngê. Yepê, Yisíléli tpémi yi maa yinê a yó, u yi u ngwo a kwo, Yi dono mwiyé kée téne, ala máádi u ngwo pêtê kalê y:e, Chóó Lémi yi dono p:uu mêtêdaapíchoo nuw:o.^j ³²Yepê, Yi kópu yilí ndêndê ngê nmî chóó kînmî módu. Yepê, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Yesu myewunê kêmakêma, mu kópu u díy:oo daa Yisíléli tpémi yintómu ye Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi a dy:ââ ngê, ngmênê Yesu u yoo mu ngmidi u Ghê Dmi ye a dy:ââ ngê, yélini y:oo Chóó Lémi u dnye a nyêmí ngmê.^k

³³Dini ghi n:ii ngê Nju tpémi yi kada pini kní y:oo Pita u kópu ny:ee ngópu, dyépi kní ye nod:e dniye, u yi y:e doo kwo, Nmî vya té. ³⁴Ngmênê pi yi vy:o ngmê ghêédí wo, u pi Nkamaliyel. Yi pini Pádisi yoo yi vy:o pini ngmê, pi kní ye Chóó Lémi u dêêpí kópu dyuu mb:aamb:aa ngê dpímo tpapê, pi kní y:oo u nkwo dnyimo cháâchââ. Yi pini ngê Chóó Lémi u ngomo t:âât:ââ pyu kní ye yepê, Yesu u dyépi yoo mwiyé mê pw:ii tóó. Wod:oo kuwa pw:ii tumo. ³⁵U kuwó dini ghi ngê Nkamaliyel ngê kada pini kní ye yepê, Yisíléli tpémi. Yepê, Kí tpókni ghêlí k:ii nangê vya té. ³⁶Yepê, M:ââ pyolo y:a d:uu lê, pi ngmê ngê u pi ndí ngê chóó doo pyépi, yi pini u pi Táyódas. Yepê, K:omo tpile pi podo yono y:a yi Táyódas dnye yâmuyâmu, dini ghi n:ii ngê yi pini mî vya ngópu, u yoo mbêpê wo, yi kópu dmi machedê ngê pyodo. ³⁷Yepê, Myenté, yepê, u kuwó dini ghi ngê, pi u kpââ u dye ghi ngê, pi ngmê ngê u yoo myedê danê ngê, u pi Njudas, Nkálili pi. Yepê, Yi pini dini ghi n:ii ngê vya ngópu, u yoo mye mbêpê wo. ³⁸⁻³⁹Nkamaliyel ngê yepê, Yesu ngê u yoo myedê danê ngê, mye pwene, u yoo wamye mbêpê dmi. Yepê, Chóó Lémi ngê daadí ngêêpí dé, ye yi kópu dmi machedê ngê wa pyódu. Yepê, Ngmênê Chóó Lémi ngê adí ngêêpí dé, ye doo u ntââ yi kópu dmi daanmyi chedê ngmê. Yepê, Nmyi lama daa tóó, Kí tpókni n:uu p:uu a dpodo té. Yepê, Doo u ntââ daanmyi vya t:oo. Yepê, Chóó Lémi p:uu kídmyemê d:uu.

⁴⁰Kada pini kní y:oo Nkamaliyel u dnye ny:ee ngópu, Chóó Lémi u ngomo t:âât:ââ pyu yoo dy:ââ tumo, yepê, Yesu u dyépi yoo nya tóó, al:ii a núw:o tóó, yedê dmi ngê dpí kpaka tóó. Wod:oo núw:o tumo, mî kpaka tumo. U kuwó dini ghi ngê kada pini kní y:oo Yesu u dyépi kní ye yepê, Yesu u pi ngê ndiye ngê kêê namungê t:oo. Wod:oo dy:ââ tumo.^l ⁴¹Yesu u dyépi yoo yi lama ala kópu yi yaa wo, Chóó Lémi ngê yinê da vyi, apu, Kí a yoo mb:aamb:aa. Apu, K:omo tpile wa kpaka t:oo, ngmênê Yesu u dpodo daawa kalê ngmê. Yi kópu u l:êê díy:o yi gha dmi mb:aamb:aa

^j 5:31 Espeso 1:20; Hipílu 12:2 ^k 5:32 Dpodo 1:8 ^l 5:40 Dpodo 4:18

ngê pyodo.^m 42Dye ghi yintómu dyépi yoo pi kní ye dnyimon:aa dêêpí, Chóó Lémi u ngomo k:oo, ó p:o p:o. Pi kní ye Yesu p:uu kópu mb:aa y:i ye dnyimon:aa tpaê dé, pini n:i Chóó Lémi ngê a ngmídi ngê, yi pini p:uu dnyimon:aa danêmbum.ⁿ

Ndapí yêêpí pyu pyudu yi danêmbum

6 1Dyépi yoo Yesu p:uu yélini ye dnyimon:aa danêmbum, woni kní Yesu ka kélímí mbê dniye. Yi yélini Yesu u yoo vy:o ghê dniye, Yesu u yoo yinté ndîf ngê doo pyodopyodo. Yesu u yoo vy:o woni kní Kídiki dnye ngê dnyimo mbumu, woni kní Nju dnye ngê dnyimo mbumu. Yi yélini yi kélí dídípwódu ngmê ghê wo, mu kópu u díy:o n:i dé Kídiki dnye ngê dnyimo mbumu, yi yélini y:oo woni kní ye yepê, Lukwe díy:o nmyi kuknwe yoo mb:aamb:aa ngê nmyinê wopwe t:oo, ngmênê nmí kuknwe yoo dnyinté nmyinê wopwe t:oo? 2Yi kópu u l:êê díy:o dyépi kní y:oo Yesu u yoo yintómu nipi a danê ngópu, yepê, Doo u ntâa pi kní ye Chóó Lémi u kópu tpaê daanmí yé, doo u ntâa ndapí nmí chóó kuknwe kní ye daanmí yêêpí. 3Yepê, Nmí tídê mbwó yoo. Yepê, Nmyi vy:o pi pyudu a pyw:ee yó, n:i dé Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê da nt:ee té, n:i dé yi nuw:o mbêmê a nuw:o té. Yepê, Yi yélini ndapí yêêpí u kada pini ngê anmí pyódu té. 4Yepê, U kuwó dini ghi ngê nmí chóó dpodo mu ngmídi ayinmí dódó, Chóó Lémi ka ngêpê, pi kní ye u kópu dyuu tpaê. 5Yesu u yoo y:oo yi kópu dini ghi n:i ngê ny:ee ngópu, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê pyodo, wod:oo pi pyudu a pyw:ee ngópu, Stipen ngmê, pini n:i Yesu ka dpodombiy:e dpímo kélímí, pini n:i Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê myedê nt:ee ngê, Pilipi myomo, Pídokodos pyolo, Nikano podo, Timon limo, Pamenas wono, Nikólas pii, Antiyóka pi, pini n:i Nju pi ngê chóó mí pyodo. 6Yesu u yoo y:oo yi pini pyudu kní dyépi kní ye a núw:o tumo, dyépi kní y:oo yi kêê dmi yi mbêmê yé tumo, Chóó Lémi ka dnye ngêpê, yi dpodo u kada pini ngê u ngwo pyódu tumo. 7U kuwó dini ghi ngê yélini Chóó Lémi u kópu ka dnye kélímí, Njedusalem, yi yélini doo kaakaa, ndîf ngê doo pyodopyodo. Kpêê yiyé pyu yilí yi kópu ka mye kélímí mbê dniye, Yesu u yoo vy:o mye ghê dniye.^p

Stipen u ngwo mgími ngópu

8Chóó Lémi ngê Stipen mb:aamb:aa ngê doo a ngêêpí, u wêdêwêdê ndîf ngê pyódu ngê, pi kní yi vy:o mbwudu yilí dpímo chap. 9Ngmênê Nju tpémi yoo ngmê u kwo dnye kwopwepe, yi yélini yi pi dmi, Lipítini. Woni yoo Sadéni a ndê dniye, woni yoo Aleksándídiya a ndê dniye. Nju pi kní ngmê yi vy:o ghê dniye, woni yoo Silisiya a ndê dniye, woni yoo Esiya a ndê dniye. Yi yélini yintómu Stipen ka dnye kwopwepe. 10Ngmênê Chóó

^m 5:41 Mát 5:10-12; 1 Pita 4:13 ⁿ 5:42 Dpodo 17:3 ^o 6:6 Dpodo 13:3 ^p 6:7 Dpodo 16:5

Lémi u Ghê Dmi ngê Stipen ka nuw:o mb:aa y:ângo, wod:oo kwopwepe têtê Stipen mbodo mudu y:i yaa wo, yi yéli dêê dniye, Stipen dêpê vy:oo ngópu.^q ¹¹Yi kópu u l:êê díy:o pi ngmê knî ye ndapí y:ee ngópu, wod:oo yi yéli y:oo ala kópu k:omo ngê vyi ngópu, Nju tpémi ye yepê, Stipen ngê dono kópu knî ngmê kêtê vyi, Chóó Lémi pini dê Mósisi yi p:uu.^r ¹²Yi kópu u mdoo dini ghi n:ii ngê a núw:o ngópu, yi kópu ngê Nju tpémi yi kada pini yoo yi némi dmi dyênê ngê, dêêpí pyu yoo yi némi dmi mye dyênê ngê, yoo yi némi dmi mye dyênê ngê, wod:oo Stipen ka lee dniye, mgímí ngópu, Nju tpémi yi kada pini yintómu a danê ngópu, Stipen a ngí ngópu, yi ngíma mî kaa ngópu. ¹³N:ii dé y:oo Stipen yipe ngópu, Yi yéli kóté têtê myeda núw:o tumo, yi yéli y:oo yepê, Kí pini ngê Chóó Lémi u ngomo p:uu dono kópu yilí ka a tpaépê ngê, dêêpí kópuni Mósisi ngê a d:êê too, yi dêêpí kópu knî yi p:uu dono kópu yilí myeka a tpaépê ngê. ¹⁴Yepê, Ala kópu nmí ngêêdí kî vyu, Yesu Nasalet pi ngê Chóó Lémi u ngomo wa a vy:oo, l:emi ghi n:ii Mósisi ngê nmí kn:ââ knî ye y:ee too, yi l:emi ghi wa ngmêê té. ¹⁵Pi yilí yintómu y:oo Stipen dnye y:enê, apê, Kí pini kwodo ng:oo dmi kêtê tpâlî, ka dnyednye. Enjel kwodo ng:oo dmi ntee, Stipen kwodo ng:oo dmi yinté mye pyodo.

Stipen Epílaham p:uu u ngwo ye doo danêmbum

7 ¹Kpêê yiyé pyu knî yi kada pini ngê Stipen ka kwo, Kópuni dê vyi ngmê, yi kópu mumdoo ndê kópu? ²Stipen ngê yepê, A léma, a mbwó yoo. Yepê, A ka a ng:aa mbê dmyeno. Yepê, Dini ghi n:ii ngê nmí kn:ââ Epílaham Mbápileon Wee u kwo doo a ya, Chóó Lémi ngê chóóchóó u kwo a kêma ngê, pini n:ii yâpwo, u pi ndíí. Yepê, Chóó Lémi ngê kwo, Nyoo a kuwo ngi, nyámê pee myedê kuwo ngi.^s ³Kwo, Kn:aa dyámê pee p:uu chi lèpí, ghi n:ii nga nîmo kêmakêma, y:i dpí lili. ⁴Yepê, Wod:oo Epílaham ngê Mbápileon wee a kuwo ngê, Halan loo, y:i doon:aa ya. Yepê, Epílaham u mî dini ghi n:ii ngê pwene, u kuwó dini ghi ngê Chóó Lémi ngê ala dyámê pee p:uu u ngwo mêda núwo, awêde kwéli nmo pyede. ⁵Yepê, Yi dini ghi ngê Chóó Lémi ngê Epílaham ka têtê ghi daangmê y:ângo, têtê ghi tp:oo u kwo myedaa y:ângo, ngmênê Chóó Lémi ngê Epílaham ka ndêndê ngê a vyu, kwo, Mu dini ghi ngê ala dyámê pee nga wanê kê, mwada dini ghi ngê ala dyámê pee nyoo knî yi têtê ghi ngê amyedín:aa ya. Yepê, Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê Epílaham ka yi kópu ndêndê ngê vyu, yi ngwo Epílaham tp:oo dêpwo ya.^t ⁶Yepê, Ngmênê Chóó Lémi ngê Epílaham ka kwo, Nyoo dini ghi n:ii ngê wamí ch:aa, kn:aa dyámê pee mbêmê adnyin:aa ya, wop adnyin:aa dpodo, pi knî y:oo y:i adnyin:aa kpakakpaka dé, dono ngê adnyin:aa ya, m:ââ podo yono y:a.^u ⁷Kwo, Ngmênê u kuwó dini ghi ngê yélini yi p:uu wop adnyin:aa

^q 6:10 Luukí 21:15 ^r 6:11 Mát 26:59-61 ^s 7:2-5 Gen 11:31-12:7 ^t 7:5 Gen 17:8

^u 7:6-7 Gen 15:13-14; Ex 3:12

dpodo, yi yéli waní kpada, nyoo yi vy:o wanê pw:ii, ala dyámê pee mbêmê wanê núw:o té, al:ii a ka adnyin:aa kpêê yiyé, a ka amyednyin:aa a ngêpê. ⁸Stipen ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê Epílaham ka yi kópu a vyu, u kuwó dini ghi ngê a numo kââdí doo, kwo, Awêde dí ngmídi ngi, nyoo ka mb:aamb:aa ngê amy:aa a vuywo. Kwo, A l:ii m:uu alanté dpí téní, mī njini too dpí chepwe, myenté nyoo vy:o mââ yintómu kní yi p:uu a l:ii yinté my:oon:aa kaa we. Kwo, Pini n:ii p:uu a l:ii adí ya, yini ka ana a vuywo. Stipen ngê yepê, U kuwó dini ghi ngê Epílaham tp:oo Yisak ta, wo wááli mí loo, Epílaham ngê Chóó Lémi u l:ii tp:oo p:uu u ngwo t:ângo. Yepê, Myenté, yepê, Yisak mye tpamê wo, tp:oo Njakóp p:uu Chóó Lémi u l:ii mye t:ângo. Yepê, U kuwó dini ghi ngê Njakóp myimí tpamê wo, Chóó Lémi u l:ii tp:oo y:a mê miyó kní yi p:uu mye t:ângo.⁹

Stipen Njakóp tp:oo y:a mê miyó yi p:uu u ngwo ye doo danêmbum

⁹Yepê, Njakóp tp:oo kní y:oo yi mbwó Njósép ka ní:ee kaa ngópu, wod:oo mgímí ngópu, kn:aa pini kní ye y:ee ngópu. Yepê, Yi yéli y:oo Njósép u mbwó kní ye pwila ngópu, Yichip núw:o ngópu, pi ngmê ngê ye pwila ngê, yi pini p:uu wop doon:aa dpodo.¹⁰ Yepê, Ngmênê Chóó Lémi ngê Njósép y:i doo a ngêêpí, k:omo tpile dono kópu yilí u ngwo pyodo, ngmênê Chóó Lémi ngê yi dono chedê too. Yepê, Chóó Lémi ngê Njósép u nuw:o ndíi ngê pyódu ngê, Yichip tpémi yi king Pééló ka pi mb:aa ngê pyódu ngê, wod:oo Pééló ngê Njósép u che p:ââ pee ngê pyódu ngê.¹¹⁻¹² Yepê, Yi dini ghi ngê Chóó Lémi ngê Njósép myedê ngópu, u lama kwólu, kwo, Mu dini ghi ngê kââdí ndíi angmê kee, Yichip tpémi Kenan tpémi yi nté wa chedê. Yepê, Yi kópu u l:êê díy:o Njósép ngê witi a danê ngê, king u ngomo kní yi k:oo doo a ghada. Yepê, Dini ghi n:ii ngê kââdí ndíi kee wo, Yichip tpémi Kenan tpémi yi nté chedê ngê, yi yéli y:oo dómudómu a pyw:ee ngópu. Yepê, Doo u ntââ nmí kn:ââ kní y:oo nté daapêdê pyw:ee ngópu, ngmênê Yichip tpémi y:oo Njósép ka witi dnyimon:aa pywupwi. Yepê, Njósép u mí Njakóp ngê yi kópu dini ghi n:ii ngê nyongo, tp:oo yoo Yichip dy:ââ too, Njósép ka dnyen:aa witi pywupwi, ngmênê daa mya ngópu, yi lama dêpwo ya, Kí nmí mbwó. Yepê, U kuwó dini ghi ngê Kenan mê diyé dniye.¹³ Yepê, Witi dini ghi n:ii ngê kmaapí ngê mí chedê ngópu, yi mí ngê Yichip mê dy:ââ too. Yepê, Yi dini ghi ngê Njósép ngê u mbwó kní ye yepê, A mbwó yoo, ala nê. Stipen ngê yepê, Yi ngwo Pééló u lama yaa wo, apê, Njósép u mí mupwoknî Kenan wunê dómudómu té.¹⁴⁻¹⁵ Yepê, Wod:oo Njósép ngê u mbwó kní ye yepê, M:aa nya yó, nmyi kpâm gheegheema mye nya tóó, al:ii a pwiyé dmyeno. Yepê, Wod:oo Njakóp mupwoknî káámi kní

^v 7:8 Gen 17:9-14; 21:4 ^w 7:9 Gen 37:11,28; 39:21-23 ^x 7:10 Gen 41:37-44

^y 7:11-12 Gen 42:1-5 ^z 7:13-14 Gen 45:1-18

ñ:eemi knî Yichip lee dniye, yintómu pyudu y:a mê limi. Dye ghi daadîi y:i dnyen:aa ya, y:i myemî pw:oo dniye.^a ¹⁶Yepê, Njakóp mupwo Njósép yi ntóó dê Sekem mí kmênê dumo, Epílaham kwéli kmênê ngópu. Yepê, Wunê yi têpê ghi Epílaham ngê Hamó u yoo knî ye pwila ngê.^b

Stipen Mósisi p:uu u ngwo ye doo danêmbum

¹⁷Stipen ngê kada pini knî ye yepê, Nmî kn:ââ yoo m:ââ yilî Yichip dnya a ya, yilî ngê y:i a pyodo. Yepê, U kuwó dini ghi ngê Chóó Lémi ngê apê, Epílaham ka wunê kópuni nê vyu, yi kópu daa kêmakêma n:aa d:uud:uu.^c ¹⁸Yepê, Yi dini ghi ngê kn:aa king m:uu yaa wo, yi king u lama Njósép u pi dêpwo ya. ¹⁹Yepê, Yi king ngê nmî kn:ââ yoo wop dpodo kalê too, yi dpodo têdê myednye kpakakpaka dé. Yepê, U kuwó dini ghi ngê Yichip tpémi y:oo nmî kn:ââ yoo yi tp:ee mââ tpómuni dnyimo vyeé dé, pye paa dnyimo kéké dé.^d ²⁰Yepê, Yi dini ghi ngê Mósisi mye ta, k:uuchêm u tp:ee, d:ââ pyile u pye ngê ngomo k:oo doo w:êêw:êê.^e ²¹Yepê, U kuwó dini ghi ngê Pééló tp:oo módó ngê yinê a nmyââ, chóó tp:oo ngê pyódu ngê. ²²Yepê, Yichip tpémi y:oo yi chóó yi kópu yilî Mósisi u lama kalê ngópu, mââwe ndîi ngê pyodo, u nuw:o ndîi ngê mye pyodo, kópu ndîi yilî dpîmo d:uud:uu.

²³Yepê, Dini ghi n:i ngê Mósisi u m:ââ podo y:a ngê doo ya, apê, A yoo Yisíléli tpémi ngîn:uu m:uu té.^f ²⁴Yepê, Ye y:i n:ee, apê, Yi dpodo têdê Yichip pi ngmê ngê Yisíléli pi ngmêmî vyeé. Yepê, Wod:oo Mósisi ngê Yisíléli pi ngópu, ntââ Yichip pi ngê a vy:ungo, u nkwo vyâ. ²⁵Yepê, Mósisi ngê u gha vy:o apê, Yisíléli tpémi y:oo wa a w:ee ngmê, Chóó Lémi ngê wa ngee nê, Yichip u mênê wanî pw:ii té, ngmênê Yisíléli tpémi y:oo dêpê w:ee ngópu, Kî nmî dyédyé pyu. ²⁶Yepê, Womumu Mósisi ngê Yisíléli pi miyó módu, apê, Mu l:êê mo. Apê, Nî dyé dê, nê kâadî dê. Yepê, Wod:oo Mósisi ngê yepê, Kî tpódu, dpî mbwémi, lukwe díy:o dpo l:êê mo? ²⁷Yepê, Ngmênê n:i ngê woni doo vyeé, Mósisi dny:i dyîngo, kwo, N:uu ngê nmî kada pini ngê pyódu nyoo, nanê nga vyu, Anyi kóté kîgha nmo? ²⁸Kwo, Ma Yichip pi ntee nyi vy:a, lukwe yinté am:ii vya nê? ²⁹Yepê, Yi kópu Mósisi ngê dini ghi n:i ngê nyongo, Yichip tpémi ye nkîngê mbê wo, wod:oo mbêpê wo, Yichip Wee a kuwo ngê, Midiyên Wee u kwo loo, y:i mí yéé wo, tp:ee y:i miyó mí tpyó.

³⁰Yepê, M:ââ podo y:a mí loo, u kuwó dini ghi ngê Mósisi ka enjel ngmê ta. Yepê, Mósisi ngê daa pi ntee tpile yi módu, ngmênê yi vyu wo, apê, Yi tp:oo ndê ngê ngmêmî pîpî, ngmênê chedê ngê daa pyodopyodo. Yepê, Pi kwéli dêpwo ya, mbu ndîi vuywo Sainay, Mósisi ngê yi yini tp:oo p:uu ndê y:i mí módu.^g ³¹Yepê, Mósisi ngê yi kópu yi módu, apê, E! Kî

^a 7:14-15 Gen 46:1-7; 49:33 ^b 7:16 Gen 33:19 ^c 7:17-18 Ex 1:7-8 ^d 7:19 Ex 1:10-22

^e 7:20-22 Ex 2:1-10 ^f 7:23-29 Ex 2:11-15,21-22 ^g 7:30-35 Ex 3:1-10

lónté tpile? Apê, Ngîn:uu m:uu, wod:oo u nkîgh:ê chono loo. ³²Yepê, Nmî Lémi ndîf y:i u kwo a mbwolo, kwo, Nî ng:ââ knî yi yâpwo, Epîlaham u yâpwo, tp:oo Yisak mupwo Njakóp yi yâpwo. Yepê, Mósisi nkîngê mbê wo, u yi u ngwo dêpwo kwo, Yi ghi m:aa m:uu. ³³Yepê, Nmî Lémi ndîf ngê kwo, Nyi dupó dê a ngee dé, mu kópu u díy:o yâpwo ghê nye kwo. ³⁴Kwo, Ndêndê ngê kîdí m:uu, a yoo Yichip dnyinté mínê kwo, kwo, Yichip tpémi y:oo dpodo tédê a kpakakpaka t:oo. Kwo, A ka dê ch:anê dmi, até d:a ghîî, dîn:aa ngee té. Kwo, Yichip n:aa dyede ngi.

³⁵Stipen ngê yepê, K:omo tpile Chóó Lémi ngê Mósisi a ngmîdi ngê, ngmênê Yisîléli tpémi y:oo u wépi pwaá ngópu. Yepê, Ala kópu u kwo vyi ngópu, kwo, N:uu ngê nga vvu, nmî kada pini ngê anyi ya, anyi kóté kígha nmo? Yepê, Yi pini Chóó Lémi ngê a ngmîdi ngê, yi kada pini ngê pyódu ngê, yi mbwámê ngê mye pyódu ngê. Yepê, Daa chóó kada pini ngê pyodo, ngmênê yi yini tp:oo p:uu enjel n:ii módu, yi enjel ngê kada pini ngê yinê pyódu ngê. ³⁶Yepê, Mósisi ngê nmî kn:ââ yoo Yichip u ménê yinê a pw:ii too, mbwudu y:i yilî a chópu, Ntii Mtyemtye u nkîgh:ê mbwudu m:uu a chópu. Yepê, Maa p:uu nko ménê mbwudu mê yilî a chópu, m:ââ podo y:a k:oo.^h ³⁷Yepê, Yi Mósisi ngê Yisîléli tpémi ye yepê, Chóó Lémi ngê nê ntee pini nmyi vy:o m:uu wa a pyw:oo, nmye wa a dy:ââ, komo yinê amaan:aa kapî.ⁱ ³⁸Yepê, Dini ghi n:ii ngê nmî kn:ââ yoo Sainay mbu ndîf vvuwo dnyen:aa kwo, enjel mbu mbêmê u kwo doo a mbumu, yi Mósisi yi kélî vyîlo yedoo kwo. Yepê, Yi Mósisi ngê Chóó Lémi u kópu dyuu nmo yinê a núwo, yi kópu dyuu chedê ngê daawa pyódu.^j

³⁹Yepê, K:omo tpile Mósisi ngê yi kópu yilî d:uu ngê, ngmênê nmî kn:ââ yoo u kwo daa ng:aa mbê dniye, mye mb:ii ngópu, u yi y:e doo kwo, Yichip moo diyé dmi.^k ⁴⁰Yepê, Wod:oo pi knî y:oo Mósisi u mbwó Alon ka kwo, Yâpwo knî ngmê l:âmo ngi. Kwo, Yi yâpwo knî nmî kada vyîlo ayi ghê dmi, Yichip y:oo amê diyédiyé kalê nmo. Kwo, Nmî lama daa tóó, Mósisi ngê lukwe angmê pyódu, pini n:ii ngê Yichip u ménê a pw:ii nmo.^l ⁴¹Yepê, Wod:oo k:omo yâpwo ngmê l:âmo ngópu, pudumakó tp:oo mââ ntee tpile yi l:âmo ngópu. Tpileni yi chóó l:âmo ngópu, u kwo dnye kpêê yiyé, u naa mye kê ngópu. ⁴²Yepê, Yi dini ghi ngê k:omo yâpwo ka ngêpê kn:ââ u ngwo a chaa ngópu, m:ââ wono yono y:a mî loo, u kuwó dini ghi ngê king Manasa u dye ghi ngê yi kópu ndîf ngê yimî pyodo, wod:oo Chóó Lémi ngê yi dyaa mbâlâ dyuu yi pwo kéé ngê, pudu knî ye dnyimo ngêpê, yi tp:ee dnyimo vyee dé, pudu knî ye kpêê ngê dnyimo yiyé dé. Yepê, Yi kópu u l:êé díy:o pi ngmê ngê Chóó Lémi u komo u ngwo kââ, ala kópu d:êé ngê, apê,

Yisîléli tpémi. Dini ghi n:ii ngê nmyi kn:ââ yoo w:amî mbêmê u ngwo dnya a paa, m:ââ podo y:a,

^h 7:36 Ex 7:3; 14:21; Num 14:33 ⁱ 7:37 Deut 18:15 ^j 7:38 Ex 19:3; Deut 9:10

^k 7:39 Num 14:3 ^l 7:40-41 Ex 32:1-6

na a ka daa a ka dnyimo a tpile tp:oo nk:êênî.
⁴³Apê, Na a ka daa a wónu ngomo yidnyimo a dnyinêdnyinê,
 ngmênê yi chóó yi k:omo yâpwo Molokî u wónu ngomo yidnyimo a
 dnyinêdnyinê,
 puduni u pi Lapanî u kwo myednyimo ngêpê.
 Apê, Na a ka yi chóó tpileni l:âmo tumo, yi tpile knî ye dnye ngêpê.
 Apê, Nmyo yinté yéli, yi kópu u l:êê díy:o Mbápileon mwada pee wanî
 dy:ââ nmyo.

Stipen Chóó Lémi u ngomo p:uu u ngwo ye doo danêmbum

⁴⁴Stipen ngê yepê, Dini ghi n:iî ngê nmî kn:ââ yoo w:amî mbêmê dnya
 a paa, Chóó Lémi u wónu ngomo ngmê l:âmo ngópu. Yepê, Chóó Lémi
 ngê Mósisi u lama ntee kwólu, yinté l:âmo ngópu. Yepê, Yi lama doo ya,
 Chóó Lémi yi wónu ngomo u mênê a kwo. Yepê, Ghi ngmê dini ghi n:iî
 ngê dnyimo a kuwokuwo, yi wónu ngomo dnyimo a kmongokmongo,
 dnyimo dnyinêdnyinê, kwéli dnyimon:aa taataa, wónu ngomo y:i
 dnyimon:aa wuwó. ⁴⁵Yepê, Yi yéli dini ghi n:iî ngê pw:oo dniye, yi tp:ee
 knî y:oo Chóó Lémi u wónu ngomo Kenan u nkîgh:ê y:oo mî t:aa ngópu.
 Yepê, Yi dini ghi ngê Mósisi pwene, Njósuwa ngê u d:aa yinê a kââdí ngê,
 yi yéli yi kada ghê wo, Kenan núw:o too. Yepê, Chóó Lémi ngê Kenan
 tpémi ngm:iî kalê too, Yisiléli tpémi y:oo yi têtê ghi yi kêlê a pwaa tumo.
 Yepê, Chóó Lémi u wónu ngomo Kenan núw:o ngópu, y:i mî wó ngópu,
 y:i doo kwo, dye ghi daadîi, king Dépidi u dye ghi ngê y:i myedoo kwo.
⁴⁶Yepê, Dépidi Chóó Lémi u nuu u pi ngê pyodo, Chóó Lémi ka kwo, Nmî
 Lémi, Njakóp u yâpwo, u ntââ ngomo mb:aa ngmanî wó, y:i anyi kwo.^m
⁴⁷Yepê, Ngmênê Dépidi ngê Chóó Lémi u ngomo daa wó, tp:oo Solomon
 ngê yinê mî wó.ⁿ

⁴⁸Yepê, K:omo tpile Solomon ngê Chóó Lémi u ngomo wó, ngmênê
 Chóó Lémi pââ ndîi, dyámê mbêmê ngomo ngmê k:oo daawa a vyil:a.
 Yepê, Wunê pi ngmê ngê Chóó Lémi u komo alanté a kââ, apê,^o

⁴⁹Nmyinê nmye dyámê pê ndîi, na a ka têdê.

Apê, A ntââ ngomo lónté ngmanmyi wó ngmê, y:i anê vyil:a?

⁵⁰Apê, Kî tpile yilî yintómu a chóó nî l:âmo ngê,

ló tpile a l:êê díy:o ngmanmyi l:âmo ngmê?

⁵¹Stipen ngê yepê, Nmyo nkéli wépi dnyangê pyu yoo. Yepê, Dye ghi
 yintómu Chóó Lémi nmye mb:iimb:iî ngópu, u kópu dyuu dp:ee nyêmî
 ngópu. Yepê, Nmyi kn:ââ knî y:oo Chóó Lémi u Ghê Dmi wépi ntee
 dnyimo a pwapî, yinté u wépi my:ee pwapî ngmê.^p ⁵²Yepê, Pini n:iî knî
 y:oo Chóó Lémi u komo dnyimo a kapî, nmyi kn:ââ knî y:oo daa ngmê

^m 7:46 2 Sam 7:1-16 ⁿ 7:47 1 Kings 6:1,14 ^o 7:48-50 Is 66:1-2 ^p 7:51 Ex 32:9;
 Jer 9:26; Is 63:10

châpu ngópu, ngmênê dono kópu yilí y:e dnyimo a d:uud:uu. Yepê, Wuné pini n:ii yoo Chóó Lémi u Dpodo Pyu Mb:aa p:uu dnyimo a danê, n:ii kní y:oo pi kní ye yipu, Díyo Chóó Lémi ngê yi pini nmo wa a dy:ââ, yepê, yi yéli nmyi kn:ââ kní y:oo a vya tumo. Yepê, Mwolo yi pini kwódo ngê munmyi ghê dniye, my:ee vya ngópu.^q ⁵³ Yepê, K:omo tpile enjel kní y:oo nmî kn:ââ kní ye Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu a y:ee tumo, nmyi ny:ee tumo, ngmênê mêdp:ee chââchââ tumo.^r

Stipen chêêpî ngê u ngwo vya ngópu

⁵⁴ Nju tpémi yi kada pini kní y:oo yi kópu dini ghi n:ii ngê ny:ee tumo, yi kópu ngê dyênê too, yi kpéngi ti dmi kelekele dnye paa. ⁵⁵⁻⁵⁶ Ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Stipen a nt:ee ngê, mbóó p:uu vyu wo, Chóó Lémi u wuu ndîi módu, pi kní ye yepê, Mbóó kêdê kpêmî, Yesu Chóó Lémi u nkígh:ê ka kwo, u che p:ââ pee ngê dê pyódu.^s ⁵⁷⁻⁵⁸ Wod:oo noko dpodombiy:e mbó dniye, noko yepê, Kî pini ngê Chóó Lémi u pi ndîi kn:aa pini ka lukwe díy:o dê núw:o? Noko yepê, Kî pini ka namê ng:aa, wod:oo yi ngópu nkoko tumo, u kwo tpé dniye, mgîmî ngópu, p:aa pee núw:o ngópu, a ngî ngópu, dny:ii d:ii ngópu, mwada y:i mî danê ngópu, wod:oo chêêpî ngê yidnye vyee. Yélini y:oo Stipen chêêpî ngê dnye vyee, yi yéli y:oo yi nkuwo kpîdí a ngee tumo, pi lvulu ngmê ka y:ee tumo, ye doo vyuwo. Yi pini u pi Sóól.^t ⁵⁹ U dí daa pwaa ngópu, Stipen chêêpî ngê mudnye vyee, wod:oo Stipen doo ngêpê, apê, Yesu a Lémi, a ghê dmi a gépi.^u ⁶⁰ Yu mbodo dê y:e ghê wo, dpodombiy:e ka wo, Yesu ka kwo, A Lémi, kópu dononi a nga ka d:uud:uu ngmê, yi kópu modo kn:ââ vyuwo dpî yé té, kidangmê ngî. Yi kópu dyuu dini ghi n:ii ngê vyu, wod:oo pwene. Pi kní y:oo Stipen dini ghi n:ii ngê vya ngópu, Sóól u nuu u kópu ngê mye pyodo.^v

Nju tpémi ye Yesu u yoo u ngwo doo diya

8 ¹⁻² Yélini y:oo Chóó Lémi mb:aamb:aa ngê dnyimo chââchââ, yi yéli y:oo Stipen ntóó kmênê ngópu, u l:êê díy:o myednye mbê. Yi wéni ngê Nju tpémi y:oo Yesu u yoo yi kpadakpada kn:ââ chaa ngópu, Njedusalem. Yesu u yoo yintómu kní y:oo Njedusalem a kuwo ngópu, p:aani p:aani lee dniye, woni Njuda Wee u kwo p:aani p:aani lee dniye, woni Samédiya Wee u kwo p:aani p:aani lee dniye, ngmênê dyépi kní y:oo Njedusalem dépê kuwo ngópu.^w

³ Sóól ngê u yi dpîmo kwo, Yesu u yoo nî chedê, wod:oo ngomo k:oo ngomo k:oo dpîmon:aa koko, Yesu u yoo dpîmon:aa mgîmîmgîmî dé, pyââ pyââ mââ mââ mbwa k:oo dpîmon:aa kmîmî dé.^x

^q 7:52 2 Chr 36:16 ^r 7:53 Dpodo 7:38; Hipîlu 2:2 ^s 7:55-56 Kílosa 3:1

^t 7:57-58 Dpodo 22:20 ^u 7:59 Luukí 23:46 ^v 7:60 Luukí 23:34 ^w 8:1 Dpodo 11:19

^x 8:3 Dpodo 9:1-2; 26:9-11

Samédiya tpémi Yesu ka u ngwo kélîmî mbê dniye

⁴Yesu u yoo yéli n:ii mbêpê wo, yi yéli p:aani p:aani lee dniye, pi knî ye Yesu u kópu mb:aa dnyen:aa tpaê. ⁵Pini n:ii pyudu knî mwiyé a pyw:ee tumo, ndapî yêêpî u kada pini ngê a pyódu tumo, yi vy:o pini ngmê u pi Pilipi. Yi pini ngê Njedusalem a kuwo ngê, Samédiya loo, pi knî ye yepê, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmîdi ngê, yi pini wunê kî ta, ngmênê nmî kada pini knî y:oo daa mya ngópu, kî vya ngópu, myombó Chóó Lémi ngê kîmêdê pyidu ngê. Yepê, Yi pini u pi Yesu. ⁶Samédiya tpémi Pilipi ka mb:aamb:aa ngê ng:aa mbê dniye, mu kópu u díy:o Pilipi ngê yi ngópu mbwudu yilî dpîmo chap. ⁷Pi yilî yi kmêna Pilipi ngê ngm:ii kalê too, wod:oo yi kmêna yoo dpodombiy:e u ngwo dnye kââ. Myenté kóó ntóó kpâlî ntóó yilî mye pyi ngê, yélini dnyinté dnyimo paa, mye pyi too.^y ⁸Yi kópu u l:êê díy:o Samédiya tpémi yi gha dmi mb:aamb:aa ngê pyodo.

⁹Yi p:aani pi ngmêdoo ya, u pi Saimon, pipi kópu knî yi mbêmê kópu ndîi yilî dpîmo d:uud:uu, Samédiya tpémi yinté dpîmo liya kîgha dé. Pi knî ye yipu, Nê pi ngmê. ¹⁰Tp:ee vy:o, dmââdî vy:o, lémi vy:o, ch:am vy:o apu, Vyuw! Apu, Kî pini nmînê nmo Chóó Lémi ntee pini, u wêdêwêdê ndîi. Wod:oo yoo yintómu u kwo dnyimo ng:aa. ¹¹Nyââ, dye ghi daadîi kópu ndîi yilî dpîmo d:uud:uu, yi kópu u l:êê díy:o yoo u ngwo dnyimo liya, u kwo mb:aamb:aa ngê myednyimo ng:aa. ¹²Pilipi Yesu Kédisu p:uu ye dpîmo danêmbum, Chóó Lémi kóó k:oo wowo p:uu ye myedpîmo danêmbum. Dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, yi kópu dyuu ka kélîmî mbê dniye, wod:oo Pilipi ngê pyââ pyââ mââ mââ mbwaa paa kmênê too, Yesu u yoo vy:o kaa too. ¹³Saimon myenté mye kélîmî mbê wo, Pilipi ngê mbwaa paa mye kmênê ngê, wod:oo Saimon Pilipi p:uu kele. Dini ghi n:ii ngê Pilipi ngê mbwudu dpîmo chapî dé, Saimon ngê yidpîmo mumu dé, u ngwo mêdpîmo liya.

¹⁴Dini ghi n:ii ngê Yesu u dyépi knî y:oo yi kópu Njedusalem a ny:ee ngópu, apê, Samédiya tpémi Chóó Lémi u kópu dyuu ka kêdê kélîmî mbê dmi, wod:oo Pita pini dê Njon Samédiya dy:ââ dumo. ¹⁵⁻¹⁶Dini ghi n:ii ngê taa knopwo, a w:ee ngópu, apê, K:omo tpile Pilipi ngê kî yéli Yesu u pi ngê mbwaa paa kmênê too, ngmênê Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi ye doongê y:ângo. ¹⁷Wod:oo Pita Njon y:oo kêê yi mbêmê dpîmo yiyé dé, yi l:êê díy:o dpîmo ngêpê, Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi u ngwo ye dpîmo yém.^z

¹⁸Dini ghi n:ii ngê Saimon ngê yi kópu módu, apê, Dini ghi n:ii ngê Pita Njon y:oo kêê nmî mbêmê dê yé ngmê, apê, Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi u ngwo nmo da kê. ¹⁹Wod:oo Saimon ngê Pita pini dê Njon ye ndapî kélê ngmê yó, apê, Ye nî y:oo. Yepê, U ntââ u ntââ ngê u nkwo wadpî pyódu

y 8:7 Mát 10:1; Mak 16:17 z 8:17 Dpodo 9:17; 19:6; 2 Tim 1:6

nê, pini n:ii mbêmê a kêê dê anî yé dê, yi pini ka Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi ada a yém. ²⁰Ngmênê Pita ngê kwo, Nápî ngópu choo ya, kumu chi tpyé, ndiya u ngwo nyi ghidi, mu kópu u díy:o nga vy:o chi vyi, Chóó Lémi u módó yeedeyeede ndapî ngê nî pwila. ²¹Kwo, Doo u ntââ ala dpodo p:uu daanyi ngee nyo, mu kópu u díy:o Chóó Lémi u lama a tóó, nga daa ntênê a tóó. ²²Kwo, Yi dono kópu ndîf a kuwo ngi, nmî Lémi ndîf ka chi ngêpê, u kwo dpî vyi ngi, kwipi, A Lémi, dono kópuni dí d:uu, u ntââ nguwo wanyi kéeé, yi kópu mēdaanyi nuw:onuw:o. ²³Kwo, Nga kîdí m:uu, ye ní:ee nye yichi kââ, doo u ntââ dono u wépi daanyi puwâ. ²⁴Saimon ngê yepê, U ntââ a l:êê díy:o amēdpî ngêpê, kópuni a ka dpî vyi t:oo, yi kópu a nga kîngmê pyódu.

²⁵Pita Njon y:oo Yesu p:uu kópuni m:uu tumo, Samédiya tpémi ye yi kópu mî vyi tumo, u kuwo dini ghi ngê Njedusalem mē diyé knopwo. Maa p:uu Samédiya Wee u kwo p:aa yilî a kēlî ngópu, Yesu p:uu kópu mb:aa pi knî ye dpîmo tpaépê, yed:oo Njedusalem mîmî taa knopwo.

Yitiyópiya pi ngmê Yesu ka u ngwo kēlîmî mbê wo

²⁶Enjel ngmê ngê nmî Lémi u kópu Pilipi ka a núwo, kwo, Gh:êêdé, kwo, chi lēpî, Njedusalem Nkaasa yi kēlî máádi dpî kwéli. (Yi wee u kwo pi daa tóó, kpî yi mye daa kwo, mbwaa mye doo u p:aa.) ²⁷⁻²⁸Wod:oo Pilipi ghēêdí wo, kada a y:ângo. Yi máádi p:uu pi ngmê módu, Njedusalem a ndê wo, Nkaasa doo lēpî. Yi pini mââwe ndîf ngmê, Yitiyópiya tpémi yi ch:am ndîf p:uu dpîmo dpodo, u ndapî yinê dpîmo y:enê. Yi pini Chóó Lémi ka ngêpê tēdê a ndê wo, Njedusalem, u p:o modoo diyédiyé. U chádiyót mbêmê doo ya, hosi dê y:oo dpîmo a paapaa, kópuni Yisaya ngê d:êê ngê, yi pini ngê maadí doo a kpââ.^a ²⁹Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Pilipi ka kwo, Kî pini u nkîgh:ê máádi nyi kwéli. ³⁰Wod:oo Pilipi mbêpêmbêpê loo, u nkîgh:ê máádi mî kwólu, apê, Chóó Lémi u kópuni Yisaya ngê a d:êê ngê, apê, muyedê kpââ, wod:oo u kwo adî póó, kwo, Kópuni nyinê kpââ, kwo, cha w:ee? ³¹Yi pini ngê kwo, Lónté wanê w:ee? U kakémê nanê a ka wa chámê? Kwo, A pwiyé, a chádiyót k:oo a kee, a nkîgh:ê anyi yey, u kakémê a ka anyi chámê ngi. Wod:oo Pilipi yi chádiyót k:oo kee wo. ³²Kópuni yi pini ngê doo a kpââ, ala yi kópu.

Sipi u vyee tēdê ntee d:uudpî ghete tóp, u vyii tēdê myed:uudpî kââ, yi pini ngê yinté kópu daangmê vyu.^b

³³Pi knî y:oo yi pini p:uu yipe tee u kópu yilî t:ee ngópu, yi kópu u l:êê díy:o kpaka ngópu, mye nkwiti ngópu.

Tp:oo knî yi p:uu pi ngê kópu d:uudpî vyi,

mu kópu u díy:o dyámê mbêmê u ya machedê ngê dê pyódu.

a 8:27 Is 56:3-7 b 8:32 Is 53:7-8

³⁴Yitiyópiya pi Pilipi ka póo wo, kwo, Chóó Lémi u komo kapí pyu ló pini p:uu doo a danêmbum? Kwo, Chóó p:uu doo a danêmbum ó kn:aa pini p:uu doo a danêmbum? ³⁵Pilipi ngê ala kópu a w:ee ngê, apê, Chóó Lémi u komo kapí pyu Yesu p:uu doo a danêmbum, wod:oo Pilipi ngê danêmbum kn:ââ Yitiyópiya pi ka adí chaa, Yesu u kópu mb:aa u ngwo u kwo vvu. ³⁶U kuwó dini ghi ngê maa p:uu mbwaa ngmê m:uu ngópu, wod:oo Yitiyópiya pi ngê Pilipi ka kwo, Óó. Kwo, Mbwaa ngmêka t:a. Kwo, U ntââ Yesu u pi ngê yi mbwááni paa wanyi kmênê nê? ³⁷(-) ³⁸Wod:oo chádiyót u tpiipi ka kwo, U dí y:i pwáádi, wod:oo u dí y:i adí puwâ. Pilipi k:ii mbwaa paa nipi ghêpê knopwo, Pilipi ngê yi pini y:i mí kmênê ngê. ³⁹Mbwaa paa dini ghi n:ii ngê a kee knopwo, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Pilipi a y:ângo, Yitiyópiya pi ngê Pilipi mēdaa módu, ngmênê u gha mb:aamb:aa ngê pyodo, chádiyót k:oo mē wo wo, wod:oo kada mēdê y:ângo. ⁴⁰Pilipi Asídót mí ta, u kuwó dini ghi ngê p:aani p:aani doo lêpí, Yesu u kópu mb:aa pi kní ye doon:aa tpaépê, u kuwó dini ghi ngê Sisadiya mí ta.^c

Sóól ngê u nuw:o u ngwo ngmópu, Yesu ka u ngwo kélímî mbê wo
Dpodo 22:6-16; 26:12-18

9 ¹Dini ghi n:ii ngê yi kópu dnye pyodopyodo, Sóól ngê u yi dpímo kwo, Yesu u yoo nmí vya té, yi vyee u pi pi kní ye dpodombiy:e dpímo tpaépê.^d ²U yi u ngwo myedoo kwo, Dîmaskís nî lê, yélini Yesu u maa p:uu a m:ii, yi yélini n:uu ngímí té, pyââ mââ yoo yi kpadakpada tēdê Njedusalem mēnê diyédiyé kalé té. Yi kópu u l:êê díy:o kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ka loo, yi kópu u kwo mí vvu, kwo, Nju tpémi yélini a kwo, Dîmaskís, u ntââ yi kada pini kní ye wanyi dy:ââ nê, a kakēmê ye am:ii chámê, u ngwo ye n:aa lêpí. Kwo, Kópu dyuu ngmê d:êê ngi, ye n:aa ñeñe. Wod:oo Sóól ngê pi kní ngmê núwo, Njedusalem a kuwo ngópu, Dîmaskís dnye lêpí. ³Daa kēmakēma Dîmaskís dnye taataa, tpile u wuu ndîî mbóó p:uu yi pwo ngma a kwólu. ⁴Sóól ngê yi tpile u wuu ndîî dini ghi n:ii ngê módu, wod:oo tēpê mbēmê dyimê wo, dnye ngmê nyongo, kwo, Sóól, Sóól. Kwo, Lukwe díy:o dono kópu ndîî yilí a nga nye d:uud:uu? ⁵Sóól ngê kwo, A Lémi. Kwo, Nyi n:uu? Nmí Lémi ngê kwo, Nê Yesu, pini n:ii ngê dono kópu ndîî yilí nye d:uud:uu.^e ⁶Kwo, A pyidu, kwo, Dîmaskís chi lêpí. Kwo, Kópuni u ya a nga a kwo, y:i nga an:uu vyi, díyo yi kópu anyin:aa d:uud:uu. ⁷Pini n:ii kní y:oo Sóól dnye yāmuyāmu, mbóó p:uu dnye dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, yi paa u dí dmi puwâ, noko kópu daa vyi ngópu, myenté pi myedaa m:uu ngópu. ⁸Sóól tēpê mbēmê yeda pii wo, ngwolo dé yi pywálí doo, ngmênê yélini daa módu, wod:oo kwulo kaa dniye, Dîmaskís núw:o ngópu. ⁹Wo pyile kní yi k:oo yélini dēpwo y:enê, tpéé kópu yi ngwo

^c 8:40 Dpodo 21:8 ^d 9:1-2 Dpodo 8:3 ^e 9:5 Dpodo 5:39

mî vyu, nté mbwaa chóó u kwo kwódu doo, Chóó Lémi ka doo ngêpê, kwo, U ntââ a dono yilí nguwo wanyi kéé.

¹⁰Yesu u yoo vy:o pi ngmê Dîmaskîs doo ya, u pi Ananayas. Yi pini ngê nmî Lémi módu, kwo, Ananayas. Ananayas ngê kwo, A Lémi, ala nê. ¹¹Nmî Lémi ngê kwo, Ala p:aani ghi a kuwo ngi, máádiní u pi Kpêêlí Ghi Daa Tóó, yi máádi dp:uu kwéli, yi máádi p:uu Njudas u ngomo a kwo. Kwo, Yi ngomo k:oo pi ngma a tóó, u pi Sóól, Taasís pi. Kwo, Yi pini ye dpî poo ngi. ¹²Kwo, Yi pini wunê ngêpê, kwo, u nuw:o k:oo kêdê m:uu ngi, kwo, ala kópu dê vyi, Pi ngmê wunê pwiyé kní, u pi Ananayas, kóó dê a mbêmê wumê yiyé dê, yed:oo yélí mb:aamb:aa ngê mênê mumu. ¹³Ananayas ngê kwo, A Lémi. Kwo, Pi yilí kní y:oo ye pini u pi a ka ka tpaépê ngmê, nyoo kní y:e kópu dono yilí doo d:uud:uu, Njedusalem. ¹⁴Kwo, Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini kní y:oo ala kópu u kwo a vyi ngópu, Dîmaskîs chi lèpî, Yesu u yoo nyinê mgîmî tóó. ¹⁵Nmî Lémi ngê kwo, Chi lèpî, mu kópu u dîy:o yi Sóól d:a ngmídi, a p:uu píchoo dpodo, Yisíléli tpémi ye, king kní ye, myenté kn:aa yéli ye a pi yi lama myepaan:aa kalê ngê.^f ¹⁶Kwo, Dono kópu yilíni pi kní y:oo a l:êê dîy:o u ngwo wadnyi d:uud:uu dé, a chóó u kwo wanê kêma té.^g ¹⁷Wod:oo Ananayas ngê Sóól yi ngomo k:oo a pyw:ángo, kóó dê mbêmê yé doo, kwo, Sóól a mbwó. Kwo, Nmî Lémi ngê até dê dy:ââ nê, amêma pini n:ii nyinê módu, yi pini Yesu, chóó nga até dê dy:ââ nê. Kwo, Ala p:eeni kópu u dîy:o até dê dy:ââ nê, yélí m:ee mumu, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê wunê nt:eent:ee ngi. ¹⁸Te too pee ntee tpile dê Sóól ngîma yi ngwo a ghay knopwo, wod:oo yélí mê módu. Yi ghêêdí wo, wod:oo Yesu u pi ngê mbwaa paa kmênê ngópu. ¹⁹U kuwó dini ghi ngê nté yi ndîí, u wêdêwêdê u kwo mêdê diyé wo.

Sóól Yesu p:uu u ngwo ye doo danêmbum, Dîmaskîs

²⁰Yesu u yoo yélini Dîmaskîs dnye ya, Sóól ngê wo kní ngmê yi vy:o chedê ngê, wod:oo Nju tpémi yi ngêpê ngomo kní yi k:oo dpîmon:aa koko, ye dpîmon:aa danêmbum, yipu, Yesu ndêndê ngê Chóó Lémi tp:oo. ²¹N:ii kní y:oo yi kópu ny:ee ngópu, ghê dmi yi mênê ghipé wo, noko yepê, Pini n:ii ngê Yesu u yoo doo vyeé dé, Njedusalem, mumdoo kî vyílo? Apê, Mumdoo al:ii a loo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo doo kwo, Yesu u yoo n:uu mgîmî té, kpêê yiyé pyu kní yi kada pini kní ye n:uu y:ee té, Njedusalem? Apê, Lukwe dîy:o Yesu u pee ngê maa ghê? ²²Ngmênê Sóól ngê pi kní yi pwo mîndê dyíngo. Kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu kní y:oo a d:êê tumo, Sóól ngê pi kní yi ngópu u nkwo dpîmo a kpââ dé, yipu, Ala kópu yilí Yesu ngê ndêndê ngê ntiye ngê. Yipu, Yi kópu u l:êê dîy:o, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmídi ngê, yi pini Yesu. Yi kópu Sóól

^f 9:15 Dpodo 25:23; Lóma 1:5 ^g 9:16 2 Kódin 11:23-28

ngê wêdêwêdê ngê ye dpîmo tpapê dé, Nju tpémîni Dîmaskîs dnye ya, doo u ntââ Sóól u dnye daapî vya ngópu.

²³Wo yilî mí loo, u kuwó dini ghi ngê Nju tpémi nipi a wó, noko yepê, Sóól paa vya koo, ngmênê Sóól ngê yi kópu u tuu kââ pee ngmê nyongo. ²⁴Nju tpémi y:oo noko yepê, Sóól kíngê mbêpê, Dîmaskîs kidangê kuwo. Yi kópu u l:êê díy:o yi p:aani mbwa keñe w:êênî dnyimo t:âât:ââ, mgídî vy:o myednyimo t:âât:ââ. U yi y:e doo kwo, Sóól nmî vy:a. ²⁵Ngmênê mgídî ngmê ngê Sóól p:uu ndiye pyu knî y:oo Sóól a ngî ngópu, kpéni ndîi k:oo ché ngópu, yi kpéni kpê t:ee ngópu, yi p:aani mbwa mbêmê l:uu ngópu, kuwa kalê ngópu. P:uu ndiye pyu knî yedê kpê p:uu dnya a ya, yi yedê ngê kpéni dnye ghîpîghîpî, Sóól k:oo doo kwo, dini ghi n:i ngê mbwódo mí ghê wo, wod:oo Sóól mbêpê wo.

Sóól Njedusalem u ngwo loo

²⁶Dini ghi n:i ngê Sóól Njedusalem mî ta, u yi u ngwo doo kwo, Yesu u yoo yi p:uu n:uu kaalî, ngmênê u kwo daa kélímî mbê dniye, apê, Ngmênê daa Yesu u yoo vy:o pini ngmê. Yintómu u kwo nkíngê mbê dniye.

²⁷Ngmênê pi ngmê u kwo daa nkíngê mbê wo, u pi Mbanapas. Mbanapas ngê Yesu u dyépi knî yi vy:o yinê núwo, yepê, Dini ghi n:i ngê Sóól Dîmaskîs doo lèpî, nmî Lémi maa p:uu módu, Sóól ka y:i a mbwolo. Yepê, Sóól Dîmaskîs Yesu u pi ngê dpodombiy:e doo dêêpî, myedaa nkíngê mbê wo. ²⁸Wod:oo Sóól Njedusalem doo ya, p:aani pee p:aani pee dpîmon:aa dêêpî, Yesu u pi ngê dpodombiy:e doon:aa dêêpî, myedaa nkíngê mbê wo. ²⁹Nju tpémîni Kîdiki dnye ngê dnyimo mbumu, Sóól ye dpîmon:aa dêêpî, Sóól u k:i noko myednyimon:aa kwopwepe, ngmênê u yi y:e doo kwo, Sóól nmî vy:a. ³⁰Yesu u yoo knî y:oo yi kópu dini ghi n:i ngê ny:ee ngópu, Sóól Sisadiya núw:o ngópu, u p:aa njini Taasîs mî dy:ââ ngópu.

³¹U kuwó dini ghi ngê Yesu u yoo mb:aamb:aa ngê dnye ya, pi ngê kópu dono y:e daa d:uu ngê. Ala wee pyile knî yi kwo dnye ya, Njuda Wee ngmê, Nkálili Wee myomo, Samédiya Wee pyolo. Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê doo a ngêêpî dé, pi yilî Yesu ka kélímî mbê dniye, u yoo yilî ngê u ngwo doo pyodopyodo. Nmî Lémi mb:aamb:aa ngê dnyimo cháâcháâ.

Pita ngê mbwudu n:i dé chaa doo

³²Dye ghi yintómu Pita p:aani p:aani dpîmo lèpî, Yesu u yoo dpîmon:aa mumu dé. Wo ngmê ngê Lida u nkwo até yi loo. ³³Yi p:aani pi ngmêdoo ya, u pi Aniyês. Yi pini yu dê ntóó dê, paa doo u ntââ ngê u kwo dpîmo ya. M:ââ wááli ngmítédmi mbêmê dpîmo ya. ³⁴Pita ngê kwo, Aniyês. Kwo, Yesu Kédisu ngê ala ngwo dê pyi ngi, ngmítédmi mbêmê a pyidu, ngmítédmi a kmongo ngi. Wod:oo Aniyês ada pyidu. ³⁵Yi wee ndîi u kwo yélini dnye kwo, Aniyês paa tédê dini ghi n:i ngê m:uu ngópu, yi yélini nmî Lémi ka u ngwo mêtê diyé dniye.

³⁶Njopa Yesu u yoo vy:o pyââ ngmêdoo kwo, u pi Tapîta. (Kídiki dnye ngê u pi Dókís.) Dye ghi yintómu yi pyópu ngê kópu mb:aa yilí dpîmo d:uud:uu, pinté kní y:e. ³⁷Yi dini ghi ngê mbii u ngwo ngmê kele, yed:oo mye pwene. Ntóó ghêê ngópu, a ngí ngópu, ngomo k:oo yé ngópu. ³⁸Yesu u yoo n:ii Njopa doo kwo, yi lama doo ya, Pita chono a tóó, Lida, wod:oo pi miyó dê ye yepê, Lida choo lêpî, Pita límí k:ii ngê dpo pwiyé we. ³⁹Wod:oo Pita ka lee knopwo, yi pini dê yi p:uu a kele, Njopa lee dniye. Dini ghi n:ii ngê taa dniye, yi pyópu ntóó ngomoni k:oo doo ya, Pita y:i km:êê ngópu. Kuknwe kní y:oo a yina ngópu, dnye mbê. Yi pyópu ngê kpídîni dmya too, ye y:ee too, yi kpídî Pita u ngópu dnye tpyuu dé. ⁴⁰Pita ngê yi ngomo ghi k:oo pi yintómu pw:ii ngê, yu mbodo dê y:oo ghê wo, wod:oo doo ngêpê. Yi pyópu ntóó ka diyé wo, kwo, Tapîta, a pyidu. Wod:oo ngwolo dê pywâlí doo, Pita yi módu, wod:oo ntênê yaa wo. ⁴¹Wod:oo Pita ngê yi pyópu ka kóó dp:ee ngê, kwulo kele, ghêêmí kââ. U kuwó dini ghi ngê Pita Yesu u yoo kní ye mbwolo, kuknwe kní ye mye mbwolo, yepê, A pwiyé dmyeno, ala pyópu ghê até maa kaalí. ⁴²Njopa tpémi ye yi kópu u mdoo yi núw:o ngópu, pi yilí nmî Lémi ka kélímí mbê wo. ⁴³Pita Njopa doo ya, wo yilí. Pini n:ii u ngomo k:oo doo kwo, yi pini u pi Saimon, tpile tp:oo too pee l:âmol:âmo pyu.

Kóniliyês u danêmbum

10 ¹Lóma lede Sisadiya yilí doo ya. Yi kada pini kní yi vy:o pi ngmêdoo kwo, u pi Kóniliyês. Lede yoo n:ii yi vy:o Kóniliyês doo kwo, yi yéli yi pi dmi Yitali lede yoo. ²K:omo tpile Kóniliyês daa Nju pi, ngmênê Chóó Lémi ka mb:aamb:aa ngê dpîmo kélímí, dye ghi yintómu u kwo dpîmo ngêpê. Yi pini u kpâm ghee kní, u dpodo pyu yoo Chóó Lémi ka mb:aamb:aa ngê myednyimo ng:aa. Nju tpémi yi vy:o pinté yoo yilíni dnyimo kwo, Kóniliyês ngê dpîmo a wopwe dé. ³Kóniliyês ngê Nju tpémi yi l:êê ghi dmi dpîmo d:uud:uu dé, kââdí dini ghi n:ii ngê t:ono dpîmo wowo, Chóó Lémi ka u ngwo dpîmo ngêpê. Wo ngmê ngê u ngêpê tédê enjel ngmê módu, kwo, Kóniliyês. ⁴Kóniliyês ngê enjel dini ghi n:ii ngê módu, nkíngê mbê wo, enjel doo y:enê, kwo, A lémi, lukwe pyiné ché ngmêê? Enjel ngê kwo, Chóó Lémi ngê ngêpê kédê ny:oo, mu kópu u díy:o pinté yoo nyiné wopwe too. Kwo, Ala ngwo u nkwo wunê ngêêpî ngi. ⁵Kwo, Ala ngwo pi kní ngmê dy:ââ ngi, Njopa, pi ngmê nya y:e, u pi Saimon Pita. ⁶Kwo, Yi pini ntii chedê a tóó, ngomoni k:oo a kwo, yi ngomo chóó u pi mye Saimon, tpile tp:oo too pee l:âmol:âmo pyu.^h ⁷Enjel ngê Kóniliyês ka danêmbum dini ghi n:ii ngê a kélí ngê, wod:oo y:aa wo. Kóniliyês u dpodo pyu miyó dê ye adí mbwólu, u lede ngmê ka mya adí mbwólu, yepê, Nga a pwiyé dmyeno. Yi lede Kóniliyês u t:âat:ââ pyu

^h 10:6 Dpodo 9:43

ngmê, Chóó Lémi ka mb:aamb:aa ngê myedpímo kélímî. ⁸Kóniliyês ngê kópuni pyodo, yi kópu yi ngêédí ada nt:o, wod:oo adí dy:ââ té, Njopa.

⁹Womumo kâádí mââ kêlê, dini ghi n:i ngê Njopa u nkígh:ê dnyen:aa paa, Pita yi chêépí ngomo pywápê ngmê pwono kee wo, y:i doon:aa ngêpê. ¹⁰Dómu ndîi u ngwo ngmê kele, u yi u ngwo doo kwo, Nté pee ngmênî ma. ¹¹Dini ghi n:i ngê nté dnye ch:eech:ee, Pita yi vyyu wo, apê, Mbóó ada kpêmî, apê, wónu k:ii ntee tpile yélf vyââ yi kélî ngmêyedê ghêpê knî, kwódo páádi. ¹²Yi wónu k:ii ntee tpile k:oo tpile tp:oo knî ngmêdoo kwo, dyêédí daa ngmidi, tpile pé dé, pyaa dé, ímê dé yi tpile k:oo myednye kwo. Yi tpile Pita ka p:ââp:ââ doo a wupwo. Yi tpile tp:oo dyêédí yintómu Nju tpémi ye tupwótupwó dé, Nju tpémi y:oo dédnyimo pípí dé. ¹³Pita ngê mbóó p:uu dnye ngmê nyongo, kwo, Gh:êédé, kî tpile tp:oo ngmê vyee, ma ngi. ¹⁴Ngmênê Pita ngê kwo, A Lémi, kî tpile tp:oo dyêédí yintómu kwódu yé u tpile tp:oo dé, nmîné nmo tupwótupwó dé, doo u ntââ daa ngma anî ma. Kwo, Yinté tpile tp:oo tupwótupwó d:oo ngmê ndîi.ⁱ ¹⁵Pita ngê myombó yi dnyeni mê nyongo, kwo, Chóó Lémi ngê tpileni p:uu ala kópu dê vyi, Kî tpile mb:aamb:aa, kwo, yi tpile p:uu íyóó kidingé vyi, Yi tpile tupwótupwó. ¹⁶Yi ntini u wépi Pita ngê pyolo puwâ, yi kópu dyuu mu ngmidi pyolo nyongo, wod:oo yi wónu k:ii ntee tpile mbóó p:uu mê kee wo.

¹⁷⁻¹⁸Pita ngê kópuni módu, yi kópu doo nuw:onuw:o, u nt:u kópu dèpèngê pyw:àngo, wod:oo pini n:i pyile knî Kóniliyês ngê dy:ââ too, Saimon u ngomo pi knî y:oo ye adê kéma ngmê, wod:oo keñe t:âmo dnyen:aa kwo, yi ngomo chóó ka adí mbwó dmi, kwo, Pi al:ii ngma kwo, u pi Saimon Pita? ¹⁹Pita ngê kópuni módu, u yi u ngwo doo kwo, U nt:u kópu nê pyw:oo, wod:oo Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê kwo, Pita. Kwo, Pi pyile knî y:oo ka nmy:uu ngi.^j ²⁰Kwo, Ghidi, kidimê nuw:o kígha nédinuw:o, nyi ngm:êê té, mu kópu u díy:o a chóó nê dy:ââ té. ²¹Wod:oo Pita adí ghîi, yepê, Pini ka nmye vyyuwo té, ala nê. Yepê, Lukwe u pyinê dmyinê ngmêê ngmê? ²²Kwo, Nmî kada pini Kóniliyês ngê yinê a dy:ââ nmo. Kwo, Yi pini pi mb:aa ngmê, k:omo tpile daa Nju pi, ngmênê Chóó Lémi mb:aamb:aa ngê a chââchââ. Kwo, Nju tpémi yi nuu u pi ngê a tóó. Kwo, Chóó Lémi u enjel ngmê ngê ala kópu u kwo vyi, kwopê, Saimon Pita ngomo k:oo dpo pwiyé we, nga adîn:aa danêmbum. ²³Pita ngê kópuni yélf vyââ yi kélî módu, yi kópu yi nuw:o kwólu, wod:oo ala kópu daa vyyu, Kî pini pyile knî daa Nju pi dé, nmî ngomo k:oo kédangê kee dmi. Yi kópu daa vyyu, ngmênê yi pini pyile knî ngomo k:oo adí km:êê té, yi k:ii dpí dniye.

Womumo mw:aandiye Pita ngê Kóniliyês u dpodo pyu pyile knî adí ngm:êê té, Yesu u yoo Njopa yélini doo kwo, yi yéli woni knî yi k:ii

ⁱ 10:14 Lev 11:1-47; Ezek 4:14 ^j 10:19 Dpodo 10:28; 11:12

mye lee dniye. ²⁴Maa p:uu dpî dniye, womumo Sisadiya mî taa dniye. Kóniliyês u yoo knî yi k:ii yi yéli dnye t:âât:ââ dé. ²⁵Pita dini ghi n:ii ngê Kóniliyês u ngomo k:oo doo koko, Kóniliyês ngê yi módu, yu mbodo dê y:e k:ame u kwo ghê wo. ²⁶Ngmênê Pita ngê ghêêmî mê kââ, kwo, Ghêêmî ghé. Kwo, D:aa enjel ntee pini. Kwo, Nê dyámê mbêmê pi. ²⁷Pita Kóniliyês ka modoo danêmbum, ngomo k:oo u ngwo mî kee knopwo, pi yilí y:i m:uu ngópu. ²⁸Pita ngê yepê, Nmyi lama ka tóó, Nju pi ngmê kn:aa pini u ngomo k:oo d:uudpî kee, kópu y:e myed:uudpî d:uu, ngmênê Chóó Lémi ngê yi kópu a ka a kwódu ngê, doo u ntââ pi p:uu daanî vyi, kî pini tupwótupwó. ²⁹Yepê, Yi kópu u l:êê díy:o dini ghi n:ii ngê nmyinê nya noo, até dâ lê, kópu dipíngmê vyu. Yepê, Lukwe díy:o nmyinê nya noo?

³⁰Kóniliyês ngê kwo, Pyile tuwo alanté dini ghi ngê, dini ghi n:ii ngê kââdí t:ono ghê wo, a ngomo k:oo kînoo ngêpê, pi ngmê até y:ii módu, u kpídí dnye wu mbele, a kada mî ghê wo. ³¹Yi pini ngê a ka pê, Kóniliyês, Chóó Lémi ngê ngêpê kíyedê nyêm, tpileni yilí pinté knî ye nye yémí, yi tpile yilí chóó Lémi u nuw:o k:oo kíyedê pyede. ³²A ka pê, Pi Njopa ngmê dy:ââ ngi, pi ngmêdpo pwiyé we, u pi Saimon Pita. A ka pê, Yi pini ntii chedê a tóó, pini n:ii u ngomo k:oo a kwo, yi pini u pi mye Saimon, tpile tp:oo too pee l:âmol:âmo pyu. ³³Kóniliyês ngê kwo, Yed:oo pi pyile nga kîní dy:ââ ngê, u ngwo cha lê. Kwo, Awêde al:ii até dp:o wó, Chóó Lémi u ngîma, kwo, anmî t:âât:ââ ngi, nmî Lémi ngê kópuni nga dê vyi, yi kópu nmo ngmê vyi.

Pita Kóniliyês u ngomo k:oo u ngwo doon:aa dêêpî

³⁴Pita ngê danêmbum kn:ââ dini ghi n:ii ngê chópu, yepê, Ndêndê ngê kíd:a w:ee, yoo daa ngmidi Chóó Lémi ngê ada a ngêêpî.^k ³⁵Yepê, Pini n:ii ngê Chóó Lémi adí chââchââ, kópu mb:aa u ngwo adí d:uud:uu dé, yepê, k:omo tpile yi pini daa Nju pi, ngmênê Chóó Lémi ngê wa ngee, u yoo vy:o wa kââ. ³⁶Yepê, Ala kópu dyuu nmyi lama a kwo, Chóó Lémi ngê kópu mb:aa nmo ngma a dy:ââ ngê, Yisíléli tpémi yi k:ii, nmopê, Yesu Kédisu ngê a ka yinê wa a kââdí nmyo. Yepê, Yi pini Yesu Chóó Lémi ngê nmo yintómu nmî kada kââ.^l ³⁷Yepê, Nkálili wee u kwo, Njuda wee u kwo, kópu ndíî n:ii dnye pyodopyodo, yi kópu nmyi lama ka pyede. Yepê, Dini ghi n:ii ngê Njon doo a dêêpî, yoo mummyedoo a mbápitísím kígha dé, yi dini ghi ngê yi kópu ndíî kn:ââ u ngwo a chópu. ³⁸Yepê, Yesu Nasalet pi u danêmbum nmyi lama a tóó, Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi u mênê u ngwo a yó, u wêdêwêdê ndíî ngê u ngwo pyódu ngê. Yepê, Yi pini p:aani p:aani dpímon:aa paa, kópu mb:aa yilí dpímon:aa d:uud:uu, pini n:ii yoo Setan ngê dyênê too, Yesu ngê mê pyi too, mu kópu u díy:o

^k 10:34 Lóma 2:11; Nkal 2:6 ^l 10:36 Epeso 2:13-14

Chóó Lémi ngê doo a ngêêpî. ³⁹Yepê, Yesu ngê Nju tpémi yi vy:o kópuni doo d:uud:uu dé, yi kópu yilî nmî chóó nmî ngwolo ngê nmî módu.^m ⁴⁰Yepê, Nju tpémi y:oo Yesu vya ngópu, kîdosi íedê t:ee ngópu, ngmêné Chóó Lémi ngê wo pyoloni ngê mēdê pyidu ngê, chóóchóó nmî ngópu mē tpyó. ⁴¹Yepê, Dini ghi n:ii ngê a pii wo, daa pi yintómu knî y:oo m:uu ngópu, ngmêné yélini yi k:ii nmeé yámuyámu, Yesu nmî chóó nmî módu. Yepê, Chóó Lémi ngê yi kópu u l:êê díy:o mwiyé a ngmídi nmoo. Yepê, Dini ghi n:ii ngê a pii wo, u kuwó dini ghi ngê u k:ii nmeé kmaapî, u k:ii nmeé mbwaa ndaní.ⁿ ⁴²Yepê, Mu dini ghi ngê yinê wa kóté kalê nmo, n:ii mwiyé wa pw:oo dmi, n:ii adnyi ya, nipi wa kóté kalê nmo. Yepê, Chóó yinê dpodo kalê nmoo, wod:oo pi knî ye nmo tpaê ngê, yenmîmo, Chóó Lémi ngê vyílo yedê ngmídi ngê, nmî kóté kígha pyu ngê a pyódu ngê. ⁴³Yepê, Pini n:ii knî y:oo Chóó Lémi u komo dnyimo a kapî, yi pini yintómu Yesu p:uu dnyimo a danê, yipu, Pini n:ii yoo yi pini ka adnyi kēlîmî, Chóó Lémi ngê yi dono yilî u kuwó wa kée té, mēdaadî nuw:onuw:o dé, yi pini u pi u l:êê díy:o.^o

Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi Kóniliyês u yoo knî ye u ngwo y:ângo

⁴⁴Pita dini ghi n:ii ngê ye doo danêmbum, yélini y:oo dnye ng:aang:aa, yi yéli ye Chóó Lémi u Ghê Dmi a gho. ⁴⁵Yesu u yoo vy:o pini n:ii yoo Pita u k:ii Njopa a ndê dniye, yi yéli yintómu Nju tpémi, mî ngwéti dniye, apê, Kî yéli daa Nju tpémi. Apê, Chóó lémi ngê chóó u Ghê Dmi ye kîmyeda dy:ââ. ⁴⁶Apê, Kn:aa dyámê dnye ngê kn:aa dyámê dnye ngê myeka mbumu té, Chóó Lémi myeka chaa kígha ngmê.^p ⁴⁷Pita ngê u pyipe knî ye yepê, Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi wunê ntee nmo a kpo, kî yéli ye yinté kîmyeda y:oo. Yepê, Yi kópu u l:êê díy:o doo u ntââ pi ngê daawa vyi, Kî yéli mbwaa ngê nangê mbápitísím kalê té. ⁴⁸Wod:oo u pyipe knî ye yepê, Kî yéli Yesu Kédisu u pi ngê mbápitísím kalê tóó. U kuwó dini ghi ngê Kóniliyês u yoo y:oo Pita ka kwo, Wo miyó pyile ng:ii mwiyé mē ya kmêle.^q

Kóniliyês u danêmbum u nkoo

11 ¹Yesu u yoo yintómu, Njuda wee u kwo yélini doo kwo, yi yéli Yesu u dyépi knî yi k:ii ala kópu nipi ny:ee ngópu, apê, Kn:aa dyámê tpémi y:oo Chóó Lémi u kópu kîmya ny:ee ngmê. ²Dini ghi n:ii ngê Pita Njedusalem loo, yi yéli y:oo kwo, Ngményi kn:aadi ngê. ³Kwo, Lukwe díy:o kn:aa dyámê tpémi yi ngomo k:oo ny:uu kee wo. Kwo, Lukwe díy:o nté y:i myin:aa ndîî. Kwo, Yi kópu Nju pi ngmê ngê d:uudpî d:uu. ⁴Wod:oo Pita ngê yi kópu u nt:u kópu mb:aamb:aa ngê ye ada nt:o.

^m 10:39-40 1 Kódin 15:4-7 ⁿ 10:41 Luukí 24:42-43 ^o 10:43 Is 53:5-6; Jer 31:34

^p 10:46 Dpodo 2:4; 19:6; 1 Kódin 12:10 ^q 10:48 Dpodo 2:38; Mát 28:19

⁵Pita ngê yepê, Njopa kînoo ngêpê, tpile y:i ngmêkîni módu, Yéli vyâa yi kêlî a ghêpê wo, wónu k:i ntee tpile, kwódo páádi. ⁶Yepê, Yi tpile a nkîgh:ê dini ghi n:i ngê a ghêpê wo, u mênê tpile tp:oo yilî nî módu, dyêêdí daa ngmîdi, tpile pê dé, pyaa dé, ímê dé y:i nî m:uu too. ⁷Yepê, Dnye ngmêni nyongo mbóó p:uu, a ka pê, Pita. A ka pê, Gh:êêdé, kí tpile tp:oo ngmê vyee, ma ngi. ⁸Kwono, A Lémi. Kwono, Yi kópu daani d:uu, mu kópu u díy:o kí tpile tp:oo dyêêdí yintómu nmo kwódu yé u tpile tp:oo dé, nmîni nmo tupwótupwó dé, doo u ntâa daa ngma anî ma. Kwono, Yinté tpile tp:oo tupwótupwó d:oongmê ndîi. ⁹Yepê, Yi dnyeni mbóó p:uu myombó m:aa nyongo, a ka pê, Chóó Lémi ngê tpileni p:uu ala kópu dê vyi, Kí tpile mb:aamba:aa, a ka pê, yi tpile p:uu ala kópu íyóó kidingê vyi, Yi tpile tupwótupwó. ¹⁰Yepê, Yi kópu pyolo a nga pyodo, u kuwó dini ghi ngê yi wónu k:i ntee tpile mbóó p:uu mê kee wo. ¹¹Yepê, Yi ngwo pi pyile a ka taa dniye, Sisadiya a ndê dniye. ¹²Yepê, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê a ka pê, Ngm:êê té, nuw:o kîgha nédinuw:o ngê kêê kidangê t:oo. Yepê, Nmî mbwó yoo, kí pini wéni knî ka wee, yoo yi k:i Njopa nmo ndê dniye, Sisadiya nmî lee dniye, Kóniliyês u ngomo k:oo nm:uu kee dniye. ¹³Yepê, Yi pini ngê enjel n:i módu, u p:êê nmî ngêêdí até yedê nté ngê. Yepê, Yi enjel ngê ala kópu u kwo vvu, kwopê, Pi ngmê dy:ââ ngi, Njopa. Kwopê, Pi ngmê nya y:e, u pi Saimon Pita. ¹⁴Kwopê, Yi pini ngê kópuni u mdoo nmye wa a íuw:o, nmî Lémi ngê u ngwo wa ngee nmyo, kóó k:oo wa kaa nmyo.^r ¹⁵Yepê, Dini ghi n:i ngê danêmbum kn:ââ nî chópu, Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi mwiyé ntee nmo a kpo, yinté ye myedê y:ângo.^s ¹⁶Pita ngê yepê, Kópuni Yesu ngê nmo a vvu, yi kópu yi ngwo n:uu nuw:o kwólu, nmopê, Njon ngê mbwaa paa yoo dpímo kmênêkmênê dé, ngmênê M:aa ngê chóó u Ghê Dmi u mênê wa kmênê nmyo.^t ¹⁷Yepê, Chóó Lémi ngê yeedeyeedeni nmo a kpo, mu kópu u díy:o nmî Lémi Yesu Kédisu ka nmî kélîmî mbê dniye, vyílo yi yeedeyeede yi yéli ye myedê y:ângo. Yepê, K:omo tpile daa Nju tpémi, ngmênê yi yeedeyeede ye mye y:ângo. Yepê, Yi kópu u l:êê díy:o, kópuni Chóó Lémi ngê a d:uud:uu, doo u ntâa daap:aa vvu, Yi kópu u dí nî puwâ. ¹⁸Yi kópu dini ghi n:i ngê ny:ee ngópu, Pita ka kópu daamu vyi ngópu, Chóó Lémi mê chaa kalê ngópu, noko yepê, Chóó Lémi ngê kn:aa dyámê tpémi ye maa kîmyedê yé, yi dono yilî u ngwo pêdê kuwo téne, ghê kamî myepêdê pyw:ee y:e.^u

Antiyóka tpémi Yesu u yoo vy:o u ngwo ghê dniye

¹⁹Nju tpémi y:oo Stipen dini ghi n:i ngê vya ngópu, Yesu u yoo mye kpada tumo, Yesu u yoo woni mbêpê dniye, kn:aa p:aani kn:aa p:aani mî taa dniye. Wo yéli chono daa lee dniye, woni yoo Antiyóka mî taa dniye, woni yoo Pênisiya Wee u kwo lee dniye, woni knî y:oo ntii mî ngmêê

^r 11:14 Dpodo 16:31 ^s 11:15 Dpodo 2:4 ^t 11:16 Dpodo 1:5 ^u 11:18 Dpodo 14:27

ngópu, Saipídís dyámê w:uu mbêmê lee dniye. Kwéli dnyimon:aa taataa, yi yéli y:oo Yesu u kópu Nju tpémi ye yi mo dnyimo tpaépê, kn:aa dyámê tpémi ye dèdnyimo tpaépê. ²⁰U kuwó dini ghi ngê Yesu u yoo ngmê Antiyóka lee dniye, woni yoo Saipídís tpémi, woni yoo Sadéni tpémi. Yi yéli y:oo nmî Lémi Yesu u kópu daa Nju tpémi ye yi mo dnyimon:aa tpaépê, kn:aa yéli ye myednyimon:aa tpaépê. ²¹Yi yéli yi p:uu nmî Lémi u wédêwédê ndéndê ngê kele, pi yilí y:oo yi yéli yi dnye dmi ny:ee ngópu, nmî Lémi ka u ngwo mênê diyê dniye, u kwo mê kélímî mbê dniye, yi kada pini ngê pyódu ngópu.^v

²²Yesu u yoo Njedusalem yélini dpímo a kwo dini ghi n:ii ngê yi kópu ny:ee ngópu, apê, Daa Nju tpémi Yesu u yoo vy:o kímia ghê dmi, Antiyóka, yed:oo Mbanapas y:i dy:ââ ngópu.^w ²³Mbanapas Antiyóka dini ghi n:ii ngê ta, apê, Yesu u yoo yilí ngê até dè pyódu, u gha mb:aamb:aa ngê pyodo. Yesu u yoo knî ye yepê, Nmî Lémi mb:aamb:aa ngê dmyinê chââchââ, u nuw:o ghi p:uu dmyinê mbêpê, dye ghi yintómu.^x ²⁴Mbanapas pi mb:aa, nmî Lémi ka u kélímî ndîî, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê u gha d:ud:umbiy:e myedê nt:ee ngê. Pi yilí Yesu u yoo vy:o yinê kââ.

²⁵U kuwó dini ghi ngê Mbanapas Taasís loo, Sóól ka doon:aa vuywo. ²⁶Dini ghi n:ii ngê a pyw:ângo, Antiyóka núwo. Yi tpódu y:oo Antiyóka m:ââ ngmê ma ngópu, Yesu u yoo knî ye dpímon:aa dèêpî. Antiyóka tpémi y:oo Yesu u yoo yi ngwo ntaa tumo, apê, Yi pi dmi Kîdistên yoo.

²⁷Yi dini ghi ngê Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê knî y:oo Njedusalem a kuwo ngópu, Antiyóka lee dniye. ²⁸Yi vy:o pini ngmê, u pi Akapas, yi pini Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê a wédêwédê kwólu, yi pini ghêêdî wo, yepê, Dyámê mbêmê daa kêmakêma nté machedê ngê a pyodopyodo. (Dini ghi n:ii ngê Kílódiyas Lóma tpémi yi kada pini ngê doo ya, dyámê mbêmê m:uu u ngwo ghê wo. M:aani n:ii ngê Yesu pwene, m:ââ y:a mé pyile mí loo, yi m:uu u ngwo ghê wo.)^y ²⁹Yesu u yoo Antiyóka yélini doo kwo noko yepê, Nmî ndapî a kââdî koo, yepê, ndapî tp:oo nt:eemwint:eemwi m:uu koo, yepê, nmî tîdê mbwó knî ye paa dy:ââ koo, Njuda.^z ³⁰Wod:oo ndapî a kââdî ngópu, Mbanapas pini dè Sóól ye y:ee ngópu, yepê, Ala ndapî núw:o nyoo, Yesu u yoo yi kada pini knî ye dp:uu y:ee nyoo, Njedusalem.^a

King Helodi ngê Pita mbwa k:oo u ngwo kmungo

12 ¹Yi dini ghi ngê Akídipa Helodi Nju tpémi yi king ngê doo ya, Lóma tpémi yi maknopwo. U lede yoo dy:ââ too, Yesu u yoo woni mgîmî tumo, mgîní vyîmî kalé tumo, ²Njems Njon u mbwó taa ngê mye vya ngópu.^b ³Dini ghi n:ii ngê Nju tpémi y:oo ny:ee ngópu, apê, Helodi

^v 11:21 Dpodo 2:41 ^w 11:22 Dpodo 4:36 ^x 11:23 Dpodo 14:22 ^y 11:28 Dpodo 21:10

^z 11:29 Lóma 15:26 ^a 11:30 Dpodo 12:25 ^b 12:2 Mát 4:21

ngê Njems kédê vy:a, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê pyodo, apê, Munmîkó, Yesu u yoo yi kada pini ngmêdê vya ngmê. Yi kópu u l:êê dîy:o Helodi ngê Pita mye mgîmî ngê, mbwa k:oo kmungo. (Yi kópu Mbîdédi Pywápê Ngmê u Naa dye ghi ngê d:uu ngê.) ⁴Dini ghi n:ii ngê Pita mbwa k:oo kee wo, lede páádi páádi knî y:oo Pita dnye t:âât:ââ, lede páádi dye ghi ngmê. Helodi ngê u yi doo kwo, Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa u kuwó dini ghi ngê Pita p:aa pw:ii, Nju tpémi yi ngópu p:aa kóté kwolo. ⁵Nyââ, Pita mbwa k:oo doo kwo, ngmênê Yesu u yoo Chóó Lémi ka u l:êê dîy:o mîdnye ngêpê.^c

Pita mbwa k:oo u ngwo pwii wo

⁶Wéni n:ii ngê Helodi ngê u yi doo kwo, apê, Mââ Pita nî pw:ii, pi knî yi ngópu nî kóté kwolo, yi mgîdí ngê Pita lede dê yi kêlí doo dpî. Puwóma té dê y:oo kóó dê kudu dumo, lede miyó kuwa dpîmo paa, mbwa y:oo dpîmo t:âât:ââ. ⁷Wod:oo enjel ngma até yedê loo, u wuu mbwa k:oo mî kée ngê, Pita kwulo kele, u dpî ny:ââ ngê, kwo, Lîmîlîmî ngê a piidi. Yedê pii wo, wod:oo puwóma té dê kwulo yi chóó mîné pywáí knopwo.^d ⁸Enjel ngê kwo, Malêti ma ténî, nyi dópo dê nye t:ee dé. Wod:oo Pita ngê yinté d:uu ngê, enjel ngê kwo, Nguwo u kpídî mwo mye ténî, kwo, a pwiyé, a ngm:êê nédi. ⁹Wod:oo Pita ngê enjel até yi ngm:êê ngê, ngmênê u kwo doo wóó. Nanê kwopê, Enjel ngê ndéndê ngê dê pw:ii ngi? ¹⁰Mbwa t:âât:ââ pyu yoo ngmê a kuwo ngópu, myomoni yoo myedê kuwo ngópu, nkéli chéêpî keñe u nkîgh:ê yi nî knopwo, apê, Keñe lukwe ngê até dê kpêmî? Wod:oo pwii knopwo, daa ndîf máádi ghi tp:oo yi kalé ngópu, wod:oo enjel ngê Pita a kuwo ngê. ¹¹Pita ka u nuw:o yi mênê diyé wo, apê, Ala ndê kópu, apê, Nmî Lémi ngê enjel ngmêda dy:ââ, apê, Helodi kóó k:oo até dumo y:ee nê, apê, Nju tpémi yi ngópu mêdaawa kóté kalé nê.

¹²Dini ghi n:ii ngê Pita ngê yi kópu a w:ee ngê, wod:oo Njon Mak u pye Méli u p:aa pee loo. Pi yilí y:i doo kwo, dnye ngêpê. ¹³Yi ngomo u koko tédê u keñe p:uu Pita doo depedepe, dpodo módó ngmê, u pi Lóda, keñe t:âmo mî ghê wo. ¹⁴Yi dmââdí ngê Pita u dnye adí mya, wod:oo u gha mb:aamb:aa ngê pyodo, keñe daa kpêmî ngê, adí lê, u pyipe knî ye mdoo adí núw:o, yepê, Pita kuwa ka kwo. ¹⁵U kwo daa kélîmî mbê dniye, kwo, Kidima k:om. Kwo, Chi ghéti. Ngmênê yepê, Dîní k:omodanê. Yepê, Ndéndê ngê kuwa ka kwo. Kwo, Daa vyílo ye kwo, kwo, u enjel ye kwo. ¹⁶Pita ngê keñe p:uu depedepe daa yó, u kuwó dini ghi ngê keñe u kwo adí kpêmî ngmê. Dini ghi n:ii ngê m:uu ngópu, ghê dmi yi mênê ghipé wo. ¹⁷Pita ngê kêê yi ngîma mgîmî ngê, kwayi ngê ye vvu, yepê, Tumu. Yepê, A pi tââ namê tpaépê. Yepê, Nmî lémi ngê u enjel a ka ngmêda

^c 12:5 Epeso 6:18; Njems 5:16 ^d 12:7-10 Dpodo 5:19; 16:26

dy:ââ, mbwa k:oo yinë dê pw:ii nê. Yepê, Njems ka mdoo dpî núw:o yó, yepê, nmî tîdê mbwó knî ye myoo vyi yó. Yed:oo Pita ngê a kuwo too, kn:aa p:aani mê loo.^e

¹⁸Dini ghi n:ii ngê wa wo, lede yoo yi ghê dmi a kee wo, noko dnye póó, noko yepê, Pita anye atédê pwiyé? ¹⁹Helodi ngê lede yoo dy:ââ too, yepê, Lee dmyeno, Pita dmyinên:aa nmy:uu. Ngmênê dêê dniye, dêpê pyw:ee ngópu, wod:oo lede n:ii knî ye Pita pwii wo, yi lede yoo Helodi ngê kóté kalê too, yepê, Pita lónté nmye dê pwii? Yepê, Ala ngwo u nkwo n:aa vye nmyo. Wod:oo dy:ââ too, kn:aa lede knî y:oo u nkwo mî vya tumo.

U kuwó dini ghi ngê Helodi ngê Njuda Wee a kuwo ngê, Sisadiya doon:aa ya.

Helodi u ngwo pwene

²⁰Taiya tpémi Saidon tpémi ye king Helodi ye nod:e wo, wod:oo yi nuw:onuw:o u kópu ngê pyodo, apê, Helodi ngê nté nmo wa ngímî, u dyámê pee p:uu nté daamunmî pwila. Yi kópu u l:êê díy:o Helodi u dpodo pyu yoo yi kada pini yi pee ngê kaa ngópu, u pi Pílastas, kwo, U ntââ Helodi nmo wanyi kpéki. Wod:oo Helodi yinë ye kpéki ngê, kwo, Kí yéli y:e mb:aamb:aa u yi y:e a kwo. ²¹Helodi ngê wéni n:ii ye ngmídi ngê, yi wéni ngê nipi a wó, Helodi kpêlê wo, u lémilémi u kpîdî dmi u mbwo t:ângo, u yââyââ tédê yaa wo, wod:oo pi knî ye doo danêmbum. ²²Yoo dpodombiy:e doo kââ, apu, Daa nmo ntee pini ye danêmbum, apu, ngmênê nmî yâpwo ye danêmbum. ²³Chóó Lémi u enjel ngmê ngê Helodi yi danêmbum tédê atéyi vyâ, mu kópu u díy:o pi knî ye daa vyu, D:aa yâpwo. Ala kópu myedaa vyu, Nê nmyo ntee pini. Helodi u mênê mwi pè dnye kmaapî, u gha a kêlî ngópu, wod:oo pwene.

²⁴Yi ngwo Yesu u yoo y:oo Chóó Lémi u kópu pi knî ye mudnye tpaépê, Yesu u yoo yinté yilî ngê u ngwo dpímo pyodopyodo.^f

²⁵Mbanapas pini dê Sóól y:oo yi dpodo a kêlî ngópu, Njedusalem a kuwo ngópu, Njon Mak núw:o ngópu, Antiyóka mê diyé dniye.^g

Mbanapas pini dê Sóól Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê u ngwo a ngmídi doo

13 ¹Yesu u yoo vy:o Antiyóka, dêêpî pyu yoo ngmédoo kwo, Chóó Lémi u komo y:oo dnyimo kapî, yi pi dmi Mbanapas ngmê, Simiyón myomo (u pi Too Pee Kpédêkpédê), Lusiyas pyolo, Sadéni pi, Manayén podo (pini n:ii Helodi k:ii nipi kaa knopwo), Sóól limo.^h ²Wo ngmê ngê nté yi chóó noko kwódu ngópu, dpodo mu ngmídi yidnye dódó, nmî Lémi ka dnye ngêpê. Yi dini ghi ngê Chóó Lémi u Ghê Dmi

^e 12:17 Dpodo 12:7-8 ^f 12:24 Is 55:11; Dpodo 6:7; 19:20 ^g 12:25 Dpodo 11:29-30; 12:12; 3:13; 15:37 ^h 13:1 Dpodo 11:27

ngê yepê, Mbanapas pini dê Sóól d:a ngmidi dê, yi dpodo têtê dpí dy:ââ dóó.ⁱ ³Ntê ghêli daa ma ngópu, nmî Lémi ka u ngwo dnye ngêpê, yi pini dê yi mbêmê yi kêê dmi yé ngópu, yi l:êê dîy:o dnye ngêpê, wod:oo dy:ââ dumo.^j

Saipídís kópuni pyodo

⁴Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Mbanapas pini dê Sóól dy:ââ doo, Njon Mak mye íuw:o ngópu, Antiyóka a kuwo ngópu, Selyusiya lee dnye, liyé nkéli k:oo y:i mî wo dnye, dyámê w:uu ngmê mbêmê mî tee dnye, u pi Saipídís. ⁵P:aani n:ii mî tee dnye, u pi Salamís. Yi dnye ya, Nju tpémi yi ngêpê ngomo knî yi k:oo dnyimo koko, Chóó Lémi u kópu p:uu ye dnyimon:aa danê.

⁶U kuwó dini ghi ngê yi dyámê w:uu mwada pee lee dnye, Papós mî taa dnye, pi y:i ngmê m:uu ngópu, u pi Mba-Yesu, Nju pi, Kídiki dnye ngê u pi Elimas, pipi kópu knî yi mbêmê kópu ndîî yilî dpîmo d:uud:uu. Pi knî ye k:omodanê ngê dpîmo tpaépê, yipu, Nê nmî yâpwo ndîî u komo kapî pyu ngmê.^k ⁷Yi pini ngê yi dyámê w:uu u kada pini dpîmo yâmuyâmu, u pi Sêênjís Póólís. Yi dyámê w:uu u kada pini mb:aamb:aa ngê dpîmo nuw:o, u yi u ngwo doo kwo, Yâpwo ndîî u kópu ngmênî ny:oo, u l:êê dîy:o pi knî ye yepê, Mbanapas pini dê Sóól a pwiyé dnye. ⁸Dini ghi n:ii ngê kópu u kwo ngmêdpîmo tpaépê, Elimas yi kwo doo kwopwepe, mââwe ka kópu, Ye kidimê ng:aa, ngee k:omodanê mo. U yi u ngwo dêpwo kwo, Yi mââwe Yesu u yoo vy:o ghê we. ⁹Wod:oo Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Sóól a nt:ee ngê, u pi mye Póól, Elimas ka ngwolo dy:ââ ngê vyu wo, kwo, Nyi Setan ntee pini.^l ¹⁰Kwo, Doo u ntââ kópu mb:aa daangmanyi d:uu, kwo, nmî Lémi u ndêndê kópu dyuu u wépi nyi puwâ, kwo, k:omodanê kópu yilî nyinê ngêêdî. ¹¹Kwo, Nmî Lémi ngê ala ngwo wunê kpadakpada ngi, kwo, ngwolo kopwe ngê a pyépi ngi, yéllî daanyi y:enê, u dí yinê amêdê vyi. Yi ngwo mgo kpêdêkpêdê Elimas ngîma até yi kéé ngê, wod:oo doo maa nmy:uu, apê, A ngêêpî pyu ngmênê pyw:oo, maa a ka yinê pêdê kêma ngê. ¹²Dyámê w:uu u kada pini ngê yi kópu dini ghi n:ii ngê módu, wod:oo nmî Lémi ka kélîmî mbê wo. Nmî Lémi u kópu dyuu u nyepênypê u kópu ngê u kwo pyaa dnye.

Ántiyóka n:ii Pisidiya Wee u kwo a tóó, Yesu u kópu y:i u ngwo ye mî vyi ngópu

¹³Póól u pyipe knî yi k:ii liyé nkéli k:oo mê wo dnye, Papós a kuwo ngópu, Pamîpiliya mî tee dnye, Pêêka u ngwo mî lee dnye. Njon Mak ngê u pyipe dê y:i mínê kuwo doo, Njedusalem mêtê diyé wo. ¹⁴Póól

ⁱ 13:2 Dpodo 9:15; Nkal 1:15-16 ^j 13:3 Dpodo 6:6 ^k 13:6-8 2 Tim 3:8

^l 13:9-10 Dpodo 4:8; Njon 8:44

Mbanapas y:oo Pêêka a kuwo ngópu, Pisidiya Wee u kwo lee knopwo, p:aa ndîf ngmê taa knopwo, u pi mye Antiyóka, mwiyé p:aani n:i i a ndê knopwo, yi p:aani dê yi pi mu ngmidi. Nju tpémi yi líme wo dini ghi n:i i ngê dymê wo, ngêpê ngomo k:oo yi k:i i kee dniye, mbwódo yaa dniye. ¹⁵Pi ngmê ngê Mósisi u dêêpî kópu dyuu ghi ngma a kp:aa ngê, pi myomoni ngê Chóó Lémi u komo kapî pyu u kópu dyuu ghi myedê kp:aa ngê, u kuwó dini ghi ngê ngêpê ngomo y:enê pyu knî y:oo Póól pini dê Mbanapas ye pi ngma a dy:ââ ngópu, yepê, Nmî mbwó dê. Yepê, U ntââ pi knî ye kópu ngma dpî vyi ngmê, yi gha dmi wêdêwêdê kîgha u l:êê dîy:o. ¹⁶Wod:oo Póól a ghêêdî wo, kóó ntênê ye kââ, danêmbum kn:ââ ye chópu.

Yepê, Mw:ââkó a lémi ch:ama, Yisíléli tpémi, yélini yi k:i i Chóó Lémi ka nmye ngêpê té, yepê, ala kópu ny:ee yó. ¹⁷Yepê, Dini ghi n:i i ngê nmî kn:ââ yoo Yisíléli tpémi Yichip mudnya a ya, yepê, daa yi chóó yi dyámê pee p:uu dnya a ya, yepê, yi dini ghi ngê Chóó Lémi ngê yi yéli yilî ngê pyódu ngê, u wêdêwêdê mbêmê Yichip u mênê a pw:i i too.^m ¹⁸Yepê, K:omo tpile Chóó Lémi u nódo kópu yilî a t:ee ngópu, ngmênê myedaa kéé too, yepê, maa p:uu m:ââ podo y:a a ma ngópu, Kenan u ngwo mî taa dniye.ⁿ ¹⁹Yepê, Chóó Lémi ngê Kenan yoo dyêêdî pyudu a pw:oo ngê, yi dyámê pee chóó u yoo knî ye y:ângo. Yepê, M:ââ podo yono y:a mê limo y:a mí loo, (450) yi kópu yintómu u ngwo a pyaa dniye.

²⁰Yepê, U kuwó dini ghi ngê yi yéli yi kada pini knî ngma a pyw:ângo, kuwókuwóni u pi Samuwel, Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê. ²¹Yepê, Dini ghi n:i i ngê yi yéli y:oo king u yi y:e ngmêdoo kwo, wod:oo Chóó Lémi ngê Sóól yi king ngê pyódu ngê, yi pini Kisi tp:oo, Mbenjîmîn u tii íedê pini ngmê.^o ²²Yepê, Yi king ngê doo ya, m:ââ podo y:a, wod:oo Chóó Lémi ngê Sóól mî ngmópu, Dépidi yi king ngê mê pyódu ngê. Yepê, Chóó Lémi ngê ala kópu p:uu ye vyu, yepê, A gha ntee, Njési tp:oo Dépidi u gha mye yinté, a nuu u kópu amyedê d:uud:uu dé.^p ²³Póól ngê yepê, Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo ala kópu dnyimo a tpapê, apu, Dîyo Dépidi u yoo vy:o Chóó Lémi ngê pi ngmê wa a ngmidi, yi pini ngê Yisíléli tpémi yinê wa ngee té. Póól ngê yepê, A tîdê mbwó yoo. Yepê, Yi kópu wunê kédê pyódu. Yepê, Chóó Lémi ngê pini n:i i a ngmidi ngê, yi pini nmî Mbwámê, u pi Yesu.^q ²⁴Yepê, Yesu ngê u dpodo kn:ââ ghêlí daa chópu, Njon Yisíléli tpémi ye doon:aa danêmbum, yipu, Nmyi dono yilî kéé tóó, mbwaa paa n:aa kmênêkmênê nmyo.^r ²⁵Yepê, Njon ngê u dpodo ghêlí dépê kêlí ngê, pi knî ye ala kópu dpîmo tpapê, yipu, Nmyinê nmye nê n:uu? Yipu, Pini n:i i nmye t:âât:ââ ngmê, d:aa vyílo. Yipu, Nê tédê.

^m 13:17 Ex 6:6; 12:51 ⁿ 13:18 Ex 16:35 ^o 13:21 1 Sam 8:5,19 ^p 13:22 1 Sam 13:14; 16:13; Psalm 89:20 ^q 13:23 Is 11:1 ^r 13:24 Mát 3:1-2

Yipu, Doo u ntââ u nkîgh:ê daa nî nî. Yipu, Yi pini ngê u dpodo kn:ââ doongê chópu.^s

²⁶⁻²⁷Póól ngê yepê, A tídê mbwó yoo, yélini yi k:ii nmî kn:ââ Epílaham, myenté yélini Chóó Lémi ka nmye ngêpê té. Yepê, Yesu daa pi yintómu yi mbwámê ngê pyodo, mu kópu u díy:o yélini Njedusalem a kwo, yi kada pini knî mye yi k:ii, nmî Mbwámê Yesu dpíp:e mya ngópu, yepê, yi kópu u l:êê díy:o yi yéli y:oo Yesu mb:ii ngópu. Yepê, K:omo tpile líme wo yintómu knî yi k:oo Chóó Lémi u komo kapí pyu yoo yi kópu dyuu pi knî y:oo yi ngêêdí dnyimo a kpââ dé, yepê, ngmênê yi kópu dyuu vyílo yi ntiye ngópu, noko yepê, Yesu paa vya koo, paa pw:oo we. ²⁸Póól ngê yepê, K:omo tpile Yesu u pwopwo u nt:u kópu dépê pyw:ee ngópu, ngmênê Paléti ka kwo, Vya ngi. Kwo, Pw:oo we. ²⁹Yepê, Yesu p:uu kópuni puku yedê a pyede, yi kópu yilí ntiye ngópu, kídosi nêdê t:ee ngópu, u kuwó dini ghi ngê mêtê ngee ngópu, kmênê ngópu. ³⁰⁻³¹Yepê, Chóó Lémi ngê mêtê pyidu ngê, wo yilí yi k:oo p:uu ndiye pyu knî y:oo dnyimo mumu. Yepê, Yesu ghêlí daa pwene yélini yi k:ii Nkálili Wee a kuwo ngópu, Njedusalem u ngwo lee dniye, yepê, yi yéli y:oo ala ngwo pi knî ye a tpaê ngmê, yipu, Yesu ndêndê ngê a pii wo, nmî ngwolo knî y:oo nmî módu. ³²⁻³³Yepê, Ala ngwo nmyi ngíma anye kwo mo, ala kópu mb:aa nmye ngmênê tpaê. Yepê, Chóó Lémi ngê nmî kn:ââ knî ye kópuni wunê a vuu, yi kópu nmî l:êê díy:o kêdê pyódu, Chóó Lémi ngê Yesu a pyidu ngê. Yepê, Wéti myomoni u mênê Chóó Lémi u kópu dyuu alanté a kwo, nmî Mbwámê ka kwo, Nyi a tp:ee, awêde mî ngê dí pyódu. ³⁴Yepê, Chóó Lémi ngê yi pini a pyidu ngê, mēdaawa pw:onu, kpêênî daawa mg:ee. Yepê, Chóó Lémi ngê u nuu u yoo knî ye yepê, Tpileni p:uu Dépidi ka ndêndê ngê noo a danê, yi tpile nmye wanê kê. ³⁵Póól ngê yepê, Puku yedê kópu m:uu a tóó, apê, Chóó Lémi u nuu u pi kpêênî daawa mg:ee. ³⁶Póól ngê yepê, Daa Dépidi p:uu dnya a d:êê, mu kópu u díy:o dini ghi n:ii ngê Dépidi doo a ya, Chóó Lémi p:uu doo a dpodo, yed:oo pwene, u kn:ââ knî yi nkîgh:ê mî kmênê ngópu, kpêênî mgee wo. ³⁷Yepê, Ngmênê pini n:ii Chóó Lémi ngê a pyidu ngê, yi pini kpêênî daa mgee wo. ³⁸⁻³⁹Yepê, A tídê mbwó yoo. Yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, Yi pini Yesu u l:êê díy:o Chóó Lémi ngê nmî dono yilí u kuwó wa kée té. Yepê, Komo tpile dono yilí knî y:oo mgîmî nmyoo, Mósisi u dêêpî kópu dyuu dêê wo, daa pywáí nmyoo, ngmênê pini n:ii Yesu ka wa kélímî mb:anê, Yesu ngê yi dono vy:o u ngwo wa a y:oo. ⁴⁰Yepê, Mb:aamb:aa ngê dmyinê paa. Yepê, Chóó lémi u komo kapí pyu knî y:oo kópuni a d:êê ngópu, yi kópu nmye kîngê pyódu. ⁴¹Yepê, Chóó Lémi u kópu yedê d:êê ngópu, apê,

^s 13:25 Njon 1:20,27 ^t 13:28 Mát 27:22-23 ^u 13:30-31 Dpodo 2:24; 1:3,8

^v 13:32-33 Psalm 2:7 ^w 13:34 Is 55:3 ^x 13:35 Psalm 16:10 ^y 13:36 Dpodo 2:29

^z 13:38-39 Dpodo 10:43; Lóma 10:4

A ka wépi dnyangê pyu yoo, ala kópu ny:ee yó.

Tpéé kópu wanmyi vyi ngmê, yed:oo wanmyi pw:oo dmi,

mu kópu u dîy:o kópuni nmyi dye ghi ngê wanî d:uu,

yi kópu ka daanmyi kêlîmî,

k:omo tpile pi ngê nmye wa vyi, u kwo myedaanmyi kêlîmî.^a

⁴²Dini ghi n:iî ngê pwii dniye, pi knî y:oo Póól Mbanapas ye yepê, Pyimê modo diyé cho, yepê, yi kópu knî nmo m:uu dp:uu vyi nyoo. ⁴³Dini ghi n:iî ngê nyalê wo, Nju pi yilî y:oo Póól Mbanapas dnye yâmuyâmu dê, kn:aa yéli mye yi k:iî, wunê yélini Nju pi ngê a pyaa dniye. Yi tpódu y:oo yepê, Chóó Lémi ngê Tp:oo nmo a kpo, nmî Mbwámê ngê vyílo yi pyódu ngê. Yepê, Dpodomby:e u kwo dmyinê kêlîmî.

Nju tpémi y:oo Yesu u kópu wépi u ngwo pwaa ngópu, Antiyóka

⁴⁴U kuwó líme wo ngê mêtê diyé knopwo, Antiyóka pi dêpwo a ya, u yi y:e doo kwo, Lémi Ndîî u kópu u nkwo ngmênm:uu ny:oo. ⁴⁵Dini ghi n:iî ngê Nju tpémi y:oo yi yéli m:uu tumo, n:ee ye kaa ngópu, kópuni Póól ngê doo tpaépê dé, yi kópu mîdnya a wópuwópu dé, Póól p:uu myednye peede tpaépê, yepê, Kî pini nmye ka k:omodanê, u kwo kídmomya ng:aa. Póól u kópu yinté dnya a wópuwópu dé.^b ⁴⁶Ngmêné Póól pini dê Mbanapas daa nkîngê mbê knopwo, Nju tpémi ye yepê, Doo u ntââ nyi chóó daanyi kée nmyo, Chóó Lémi u kópu nmye mwiyé nyi vyu, ngmêné yi kópu u yi nmye daa kwo. Yepê, Ghê kamîni chedê ngê daawa pyódu, u wépi dmye pwaa ngmê, wod:oo nyinê kuwokuwo nmyo, kn:aa yéli ye nye lêpî mo.^c ⁴⁷Yepê, Chóó Lémi ngê pini n:iî a ngmîdi ngê, yi pini ka ala kópu u kwo a vyu, kwo,

Daa Nju tpémi yi mo yi pywápê ngê dî pyódu ngi,

dyámê mbêmê tpémi yintómu yi mbwámê ngê wanyi pyódu.

Yepê, Yi kópu awêde até dmye ntiye ngmê.^d ⁴⁸Yélini daa Nju tpémi, yi kópu dini ghi n:iî ngê ny:ee ngópu, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê pyodo, nmî Lémi u kópu dyuu mē chaa kalé ngópu. Chóó Lémi ngê yélini a ngmîdi ngê, apê, Yi yéli y:oo ghê kamî dmi pêtê pyw:ee y:e, yi yéli Yesu ka kêlîmî mbê dniye.

⁴⁹Nmî Lémi u kópu ngê yi wee u kwo yéli a ngêédî. ⁵⁰Ngmêné Nju tpémi y:oo Antiyóka u kada pini yoo yi mbodo dmi vuywo ngópu, ch:am ndîî knî ngmê, n:iî dé Chóó Lémi ka dnye ngêpê, yi mbodo dmi mye vuywo ngópu, Póól pini dê Mbanapas ngm:ii kalé dumo, yepê, Ala wee u kwo n:aamungê nî. ⁵¹Yi tpódu y:oo yi p:aani u têtê yi yi yodo p:uu vyaa ngópu, yinté Nju tpémi ye yepê, Dp:ee Chóó Lémi u yoo. Kada u ngwo a y:ee ngópu, Yikóniyêm lee knopwo. ⁵²Yesu u yoo yélini Antiyóka doo kwo, w:aa a pyw:ee ngópu, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê myedê nt:ee too.

^a 13:41 Hab 1:5 ^b 13:45 Dpodo 14:2; 17:5 ^c 13:46 Dpodo 18:6 ^d 13:47 Is 49:6

Póól Mbanapas Yikóniyêm u ngwo lee knopwo

14 ¹Kópuni Antiyóka y:e a pyodo, yinté kópu Yikóniyêm y:e myimê pyodo. Póól pini dê Mbanapas Nju tpémi yi ngépê ngomo k:oo kee knopwo, Yesu u kópu ye adê vyi ngmê, wod:oo Nju pi yilí, kn:aa yéli mye yi k:ii Yesu ka kélímí mbê dniye. ²Ngmênê Nju tpémi, n:ii dé daa kélímí mbê dniye, yi yéli y:oo kn:aa yéli yi mbodo dnye vuyuwovuywo dé, Yesu u yoo yi p:uu myednye d:uu. ^e ³Ngmênê yi tpódu y:i dpímo ya, dye ghi daadíí. Daa nkíngê mbê knopwo, nmí Lémi u kópu dyuu ye mēdpímo tpaépê, kópuni nmo a kpo, yi kópu p:uu ye dpímo danê. Nmí Lémi ngê u wédêwédê yi tpódu ye y:àngo, pwopwokopwe yilí yi wédêwédê mbêmê pyi ngópu, kópu yilí mye d:uu ngópu, nmí Lémi ngê yi tpódu yi kópu dyuu pi kní ye ndê kópu ngê yinté u ngwo pyódu ngê. ^f ⁴Yikóniyêm tpémi y:oo yoo yêê ngópu, woni yoo Yesu u dyépi dê yi p:uu dnye d:uu, woni yoo yi pee ngê a ghê dniye.

⁵U kuwó dini ghi ngê Nju tpémi, kn:aa dyámê tpémi, kada pini kní yi k:ii, nipi a wó, u yi y:e doo kwo, Yi tpódu nmí mgímí dê, chêêpí ngê nmí vya dê, d:o pw:oo dniye. ^g ⁶Dini ghi n:ii ngê yi tpódu y:oo yi kópu u tuu kââ pee yi ny:ee ngópu, wod:oo mbêpê knopwo, Lisitída, Ndêêpi, Likiyóniya, yi wee pyile kní yi kwo dpímon:aa ya. ⁷Yi wee u kwo p:aani p:aani pi kní ye Yesu u kópu mb:aa mēdpímon:aa tpaépê.

Lisitída kpâlí kpêê u ngwo pyi ngópu

⁸Lisitída pi ngmêdoo ya, kpâlí dê kpêê dê, paa daa tpyó, yinté a ta. ^h ⁹Dini ghi n:ii ngê Póól ngê Yesu u kópu ye doo tpaépê, yi pini myedoo ng:aa. Póól ngê u ngwo a w:ee ngê, apê, Kí pini u kélímí ndíí, apu, Yesu u ntââ, yiné a pyipyi nê. ¹⁰Wod:oo Póól u kwo vyu wo, u kwo até yi mbwolo, kwo, Kí pini. Kwo, Gh:êêdé. Kwo, Ghêêmí ghé. Wod:oo yi pini mbêka wo, paambwi kn:ââ chópu. ¹¹Dini ghi n:ii ngê pi kní y:oo yi kópu m:uu ngópu, Likiyóniya dnye ngê dpodombiy:e mbwó dniye, apê, Nmí yâpwo dê pi k:ii ntee tpile ngê atédê pyaa kní, nmo até myedê ghêpê kní. ¹²Yi yéli Chóó Lémi ka dēdnyimo ngépê, kn:aa yâpwo yilí kní ye dnyimo ngépê, yi yâpwo kní yi kada pini u pi Susí. Mbanapas u pyimo yi yâpwo u pi t:ee ngópu, apê, Susí, Póól u pyimo Hêêmis t:ee ngópu, mu kópu u díy:o ye vyílo yedoo danêmbum. ¹³Yi p:aani u nkígh:ê ngomo ngmêdoo kwo, pi kní y:oo Susí ka kpêê kwéli dnyimo yé. Yi yâpwo u kpêê yiyé pyu kní y:oo yi nêê té vy:ee tumo, pudumakó u ngwo kpílê tumo, yi p:aani u mbwa keñe t:âmo mí kaa tumo. Yi p:aani tpémi kpêê yiyé pyu yoo yi k:ii nipi a wó, u yi y:e doo kwo, Nmí yâpwo dê ye kpêê nmí yé. ¹⁴Dini

^e 14:2 Dpodo 13:45 ^f 14:3 Mak 16:20; Dpodo 19:11; Hipílu 2:4 ^g 14:5 Dpodo 14:19; 2 Tim 3:11 ^h 14:8 Dpodo 3:2

ghi n:ii ngê Mbanapas pini dê Sóól y:oo ny:ee ngópu, yi kpídî dê a chaa dumo, yoo pee dê yi kélî mbêpê dê a pwaa dumo, ye mbwó knopwo, yepê, Kî yéli. ¹⁵Yepê, Lukwe díy:o ye kópu nmye d:uud:uu ngmê? Yepê, D:ee yâpwo dê, nyo nmyo ntee pini dê. Yepê, Kópu mb:aa p:uu nmye nye danêmbum mo. Yepê, U yi nye a kwo, Nmyi k:omodanê kópu knî yi p:uu nyiné diyédiyé kîgha nmyo. Yepê, Yâpwo njini ka dmyiné ngêpê, n:ii ghê a t:a, n:ii ngê mbóó dyámê l:âmo doo, nti mbwaa mye l:âmo doo, tpileni yi ghê a pyede té, yiné mye l:âmo too.ⁱ ¹⁶Yepê, Wunê dini ghi ngê pi yilî y:oo yi chóó yi kópu í:uu yidnye ng:uu dé, Chóó Lémi ngê kalê too, ye mye daa kwódu ngê. ¹⁷Yepê, Dye ghi yintómu Chóó Lémi ngê chóóchóó nmye doo a kêmakêma, tpii nmye doo a dyede, kââdí nmye doo a dyede, nmyi yâpwo têdê nté nt:u mb:aamb:aa ngê doo kelekele, nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê doo pyépi, kópu mb:aa nmye yilî doo a d:uud:uu, mu kópu u díy:o u yi u ngwo doo kwo, Pi knî y:oo a pyw:ee nêne. ¹⁸Pi knî y:oo daa kêmakêma yi tpódu ye kpêê pî yé ngópu, yi tpódu y:oo kópu yilîni ye vyi ngópu, yi dí dmi u ngwo pwaa ngópu.

¹⁹U kuwó dini ghi ngê Nju pi knî ngmê Antiyóka p:aani dê Yikóniyêm a ndê dniye, Lisitída tpémi yi pee a kaa tumo, Póól chêêpî ngê vya ngópu, ntóó dnya a paapaa, kuwa íuw:o ngópu, alanté dnye nuw:o, apê ngmêné, Dê pw:onu.^j ²⁰Dini ghi n:ii ngê Yesu u yoo kwodonkwodo a wó, ntóó a yina ngópu, wod:oo Póól mêdê pii wo, yi p:aani mê diyé wo. Womumo mw:aandiye Mbanapas k:ii yi p:aani a kuwo ngópu, Ndêêpi lee knopwo.

Póól pini dê Mbanapas Antiyóka u ngwo mê diyé knopwo

²¹Póól pini dê Mbanapas y:oo Ndêêpi tpémi ye Yesu u kópu mb:aa mî vyi ngópu, wod:oo pi yilî Yesu u yoo vy:o ghê wo. U kuwó dini ghi ngê Lisitída, Yikóniyêm, Antiyóka, yi p:aani pyile knî yi kwo mê diyé knopwo. ²²P:aani p:aani Yesu u yoo wêdêwêdê kalê tumo, yepê, Yesu ka dpodombiy:e dmyiné kélîmî. Yepê, Pi knî y:oo dono yilî nmî p:uu wa d:uu ngmê, u kuwó dini ghi ngê Chóó Lémi ka anmî lee dmi.^k ²³P:aani p:aani Yesu u yoo vy:o pi knî ngmê a ngmídi ngópu, yi kada pini ngê pyódu tumo. Nté yi chóó ye kwódu ngópu, Chóó Lémi ka u ngwo dnye ngêpê, Lémini ka kélîmî mbê dniye, yi Lémi ka a kuwo tumo, yepê, Nmî Lémi nmye wada a vyuwo.

²⁴Pisidiya Wee a kuwo ngópu, Pamîpiliya mîmî taa knopwo. ²⁵⁻²⁶Yesu u kópu dyuu Pêêka tpémi ye vyi ngópu, u kuwó dini ghi ngê Atáliya lee knopwo, liyé nkéli k:oo y:i mî wo knopwo, Sidiya mî tee knopwo, Antiyóka u ngwo mê diyé knopwo, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê kwéli a ngmídi doo, Yesu u yoo yi l:êê díy:o mwiyé kwéli dnye ngêpê.^l

ⁱ 14:15-17 Dpodo 17:22-31; Lóma 1:19-20 ^j 14:19 Dpodo 17:13; 2 Kódin 11:25; 2 Tim 3:11
^k 14:22 Dpodo 18:23; 2 Tim 3:12 ^l 14:25-26 Dpodo 13:1-2

²⁷Dini ghi n:ii ngê Antiyóka taa knopwo, Yesu u yoo a danê ngópu, kópuni Chóó Lémi ngê y:e doo d:uud:uu dé, kn:aa yéli Yesu u yoo vy:o n:ii mê kaa tumo, yi kópu yilí yi ngêêdí a nté ngópu.^m ²⁸Yi p:aani Yesu u yoo vy:o dpímo kwo, dye ghi daadí.

Mósisu u déêpí kópu dyuu u ngwo dnye tpiditpidi pêêdípêêdí

15 ¹Nju pi ngmê kní y:oo Njuda Wee a kuwo ngópu, Antiyóka lee dniye, Yesu u yoo kní ye ala kópu dnyimon:aa tpaê, yipu, Kópuni Mósisu ngê a d:êê ngê, yi kópu dpí d:uu yó, Chóó Lémi u l:ii nmyi too pee p:uu dpí kaa we. Yipu, Chóó Lémi u l:ii nmyi too pee p:uu daawa kaa knomomê, nmí l:êê ghi dmi daanmyi d:uud:uu knomomê, yipu, ye Chóó Lémi ngê kóo k:oo daawa kaa nmyo.ⁿ ²Póól pini dê Mbanapas y:oo yi yéli yi kópu dpímo vyeé dé, u kuwó dini ghi ngê yi kópu nipi mēdnyimo tpiditpidi pêêdípêêdí. Yesu u yoo y:oo Póól pini dê Mbanapas, kn:aa yéli yi k:ii Njedusalem dy:ââ tumo, yepê, Nmí Lémi u dyépi kní ye, kada pini kní ye dmyinê lēpí, yepê, ala kópu y:oo amí l:âmo ngmê.

³Yélini dy:ââ ngópu, Antiyóka a kuwo ngópu, Pēnisiya Wee u kwo mī lee dniye, Samédiya mī taa dniye. P:aani p:aani dnyen:aa lēpí, Yesu u yoo kní ye dnye tpaê, yipu, Chóó Lémi ngê kópu ndíi yi d:uu ngê, p:aani p:aani pi yilí Yesu u yoo vy:o yinê kaa too, yipu, daa Nju tpémi yi mo, ngmēnê kn:aa yéli mye yi k:ii. Yi kópu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê pyodo, w:aa u ngwo a pyw:ee ngópu. ⁴Njedusalem dini ghi n:ii ngê taa dniye, Yesu u dyépi yoo, kada pini yoo, yélini Yesu u yoo vy:o dnye kwo, yi yéli yintómu y:oo kwuno tumo, yi kēê dmi mye mgímí ngópu. Póól pini dê Mbanapas y:oo kópuni Chóó Lémi u wēdēwēdē mbēmē dpímon:aa d:uud:uu dé, yi kópu yilí ye adē nté ngmê.^o ⁵Ngmēnê yélini Yesu u yoo vy:o doo kwo, woni yoo Pádisi yoo. Yi yéli ghēêdí dniye, yepê, Kn:aa yéli Yesu u yoo vy:o yélini ghē wo, Chóó Lémi u l:ii yi too pee p:uu dpí kaa we, Mósisu u déêpí kópu yintómu myedny:oo cháâcháâ dé.

⁶Kada pini yoo dyépi yoo nipi ada wó, yi kópu p:uu dnye danê. ⁷Dye ghi daadí yimí loo, u kuwó dini ghi ngê Pita ghēêdí wo, yepê, A mbwó yoo. Yepê, Nmyi lama ka tóó, wunê dini ghi ngê nmyi vy:o Chóó Lémi ngê ka a ngmídi noo, kn:aa yéli ye dy:ââ noo, Yesu u kópu mb:aa ye nīmo nté ngê, u ngwo Yesu ka kēlímí mbē dniye.^p ⁸Yepê, Pini n:ii ngê nmí gha dmi u kpēê, chóó u Ghē Dmi ntee nmo a dy:ââ ngê, kn:aa yéli ye yinté myedē dy:ââ ngê, yepê, u ngwo nē w:ee ngê, nē, Chóó Lémi ngê kn:aa yéli myedē mya té, yi wépi dmi daa puwá. ⁹Yepê, Daa chámē nmoo, kópuni nmo doo d:uud:uu dé, kn:aa yéli y:e myedoo d:uud:uu dé, yepê, yi dono yilí u kuwó kēé too, mu

^m 14:27 Dpodo 15:4,12 ⁿ 15:1 Nkal 2:12; 5:2 ^o 15:4 Dpodo 14:27

^p 15:7-9 Dpodo 11:4-17

kópu u díy:o Yesu ka mye kélímí mbê dniye. ¹⁰Yepê, Lukwe díy:o Chóó Lémi mbodo l:ámo nmyinê ngêêpí ngmê. Yepê, Yesu u yoo ye dpodo ndíi yilí namé yém. Yepê, Nmí kn:ââ yoo dêê dniye, Mósisi u dêêpí kópu dyuu yilí ngê y:e pyodo, doo u ntââ yi kópu yintómu daapí d:uu ngópu. Yepê, Nmo my:oo ntee dé, yi dêêpí kópu yilí ngê nmo myaa pyódu. ¹¹Yepê, Daa dêêpí kópu dyuu châachââ mbêmê Chóó Lémi ngê wa ngee nmo. Yepê, Nmo Nju tpémi, kn:aa yéli yi k:i:i nmo yoo mu ngmidi, nmí Lémi Yesu ngê wâpu wunê ngêêpí nmo, u kwo nmo kélímí té, yinê wa ngee nmo, kóo k:oo wa kaa nmo.^q

¹²Dini ghi n:i:i ngê Póól pini dê Mbanapas ghêêdí knopwo, pi yilí yintómu tumu yaa wo. Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê kn:aa yéli yi vy:o mbwudu n:i:i dpímon:aa chapí dé, pini n:i:i dpímon:aa pyipyi dé, yi kópu yi ngêêdí a nté tumo. ¹³Yi danêmbum dini ghi n:i:i ngê a kélí ngópu, wod:oo Njems ghêêdí wo, yepê, A mbwó yoo, ala kópu ngí ny:ee yó. ¹⁴Yepê, Chóó Lémi ngê kn:aa yéli mwiyé a ngmidi too, u yoo vy:o mye kaa too, nmí lama u ngwo yaa wo, nmímo, Chóó Lémi kn:aa yéli ye mye vuywo, yepê, yi kópu ala ngwo Saimon Pita ngê nmo kêdê vyi. ¹⁵Yepê, Chóó Lémi u komo kapí pyu kní y:oo yinté kópu myeyi d:êê ngópu, Chóó Lémi u kópu yi d:êê ngópu, apê,

¹⁶K:omo tpile Dépidi u yoo y:oo dono a pyw:ee ngópu, ngmênê mu dini ghi ngê amênê diyé, yi yéli am:aanê wêdêwêdê kalê té.^r

¹⁷Kn:aa yéli yintómu y:oo adnyi nmy:uu nê, k:omo tpile daa Nju tpémi, ngmênê yélini nê ngmidi ngê, yi yéli a yoo vy:o waní kaa té.

¹⁸Nmí Lémi ngê yi kópu ló dini a vyu.

¹⁹Njems ngê yepê, A nuw:o ghi alanté, Chóó Lémi ka kn:aa yélini wunê diyédiyé, doo u ntââ yi yéli ye dpodo ndíi daanmí y:oo. ²⁰Yepê, Pweepwee pee ngmê d:êê koo, nmí tídê mbwó kní ye paa dy:ââ koo, ala kópu pyile kní ye paa d:êê téme. Yepê, Mwiyéni alanté, Tpile tp:oo n:i:i kn:aa pini ngê k:omo yâpwo u l:êê díy:o dpí vy:a, yi tpile tp:oo Yesu u yoo y:oo daapaa ma y:e. Yepê, Myomoni alanté, Pyââ ti máâ ti ngê kêê daapêdê t:ee y:e. Yepê, Pyoloni mye alanté, Tpile tp:oo kídnyingê ntapí, ngmênê tpile tp:oo dny:oo vyee, wêê choo pywuwópywuwó, u ngwo dny:oo pîpî, yi tpile tp:oo wêê kíngê nda ngmê.^s ²¹Yepê, U ntââ ngê doo ya, kn:aa yéli y:oo Mósisi u dêêpí kópu wunê pêdê ny:ee tumo, mu kópu u díy:o m:ââ yilí yi k:oo nmí w:êê máâwe kní y:oo yi ngêpê ngomo kní yi k:oo yi kópu dyuu dnyimo a kpââ dé, yi p:uu myednyimo a dêêpí.

Dyépi kní y:oo kópuni d:êê ngópu

²²U kuwó dini ghi ngê dyépi yoo, kada pini yoo, Yesu u yoo yintómu yi k:i:i nipi a wó, u yi y:e doo kwo, Nmí vy:o pi miyó nmí ngmidi, Póól

q 15:11 Nkal 2:16; Epeso 2:5-8 r 15:16-18 Amos 9:11-12 s 15:20 Lev 17:10-16

pini dê Mbanapas yi p:uu nmî t:ee dê, Antiyóka nmî dy:ââ té. Wod:oo yi kada pini miyó ngmidi dumo, Sailas pini dê Njudas, pini n:iu u pi mye Mbasapas. ²³Pweepwee pee ngmê d:êê ngópu, yi tpóknî ye y:ee ngópu. Yi pweepwee pee alanté d:êê ngópu, yepê,

Nmo Yesu u dyépi yoo, kada pini yoo yi k:ii, ala pweepwee pee nmye dpo dy:ââ. Yélini daa Nju tpémi, Yesu u yoo vy:o n:ii ghê dniye, yélini Sidiya Wee u kwo, Silisiya Wee u kwo, Antiyóka yélini a kwo, munmíkó nmî tîdê mbwó yoo. ²⁴Yepê, Nmî lama até d:uu yââ, nmî vy:o pini knî ngmê nmye a lee dniye, Mósisi u dêêpî kópu p:uu nmye dnyen:aa danê, u ngwo mî dyênê nmyoo, ngmênê yi yéli dpíp:o dy:ââ too, yi chóó nmye dnyen:aa danêmbum. ²⁵Yepê, Nipi até dp:o wó, nmî nuw:o ngmidi ngê até dpí pyódu, pi miyó kudu ngmidi, nmye nmínê dyede dê, Mbanapas pini dê Póól yi p:uu wunê kelekele mo, nipi nmye wunê lèpî té. ²⁶Yepê, Mbanapas pini dê Póól nmî nuu u pi dê, k:omo tpile pi knî y:oo pî vya dumo, ngmênê nmî Lémi Yesu Kédisu u dpodo dêpê kuwo ngópu. ²⁷Yepê, Nyââ, Njudas pini dê Salas nmye dp:o dy:ââ dê, kópuni dp:o d:êê, yi chóó yi komo ngê nmye amímênê nté ngmê. ²⁸Yepê, Chóó Lémi u Ghê Dmi u k:ii nmî nuw:o dmi ngmidi ngê dê pyódu, dpodo ndîf nmye daanmo kê, ala kópu pyile njini dmyinê d:uud:uu. ²⁹Yepê, Nju tpémi n:ii nmyi vy:o a wee, Yesu u yoo vy:o, yi yéli yi l:êê díy:o, tpile tp:oo n:ii pi ngê k:omo yâpwu u l:êê díy:o dpí vy:a, myenté tpile tp:oo n:ii ntapî u tpile tp:oo, wêê p:uu d:uudpî pw:ii ngmê, yepê, yinté tpile tp:oo myekîdmyengmê ma ngmê, mu kópu u díy:o Nju tpémi ye tupwótupwó dé, kwódu ngmê u tpile tp:oo dé, d:uudpî ma ngmê. Yepê, Pyââ ti mââ ti ngê kêê kîdmyengê t:ee ngmê. Yepê, Yi kópu knî yi p:uu kêê daanmyi yé ngmê, ye Nju tpémi yi k:ii mb:aamb:aa ngê anmyi ya. Yepê, Nmî kópu dyuu wu u dí. ²⁹

³⁰Wod:oo yi pini páádi knî y:oo pweepwee pee adî úuw:o ngmê, Antiyóka lee dniye, Yesu u yoo yintómu a danê ngópu, wod:oo pweepwee pee ye adî y:ee ngmê. ³¹Dini ghi n:ii ngê a kp:aa ngópu, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê mē pyodo. ³²Njudas pini dê Sailas, daa kópu ngmidi p:uu ye dpîmo danêmbum, yimi mē wêdêwêdê kalê tumo, mu kópu u díy:o Chóó Lémi u komo myedpîmo kapî. ³³Wiki miyó pyile y:i dpîmo ya, u kuwó dini ghi ngê nd:uu ye mē vyi ngópu, Njedusalem mē diyé knopwo. ³⁴(-)

³⁵Póól pini dê Mbanapas Antiyóka dpîmo ya, dye ghi daadî. Lama pini yilî yi k:ii nmî Lémi p:uu pi knî ye dnyimo danêmbum.

Póól Mbanapas u ngwo numo chámê doo

³⁶U kuwó dini ghi ngê Póól ngê Mbanapas ka kwo, Nmî Lémi u kópu p:uu kwéli nyipun:aa danêmbum, y:i mēpaa lee knî, nmî tîdê mbwó yoo

angênté wunê pyede té, mēpaan:aa m:uu téme. ³⁷⁻³⁸Mbanapas ngê u yi doo kwo, Njon Mak nye núw:o, ngmênê Póól ngê u yi dêpwo kwo, Nye núw:o, mu kópu u díy:o, mwiyé Pamípiliya mínê kuwo doo, yi tpódu y:oo yi dpodo ghêlí dêpa kêlí ngópu, u ngwo mínê kuwo doo.^w ³⁹Wod:oo noko nod:e knopwo, wod:oo adê numo chámê dê. Mbanapas ngê Mak núwo, liyé nkéli k:oo wo knopwo, Saipídís mî tee knopwo. ⁴⁰Póól ngê Sailas adí ngmidi, kwo, Dpodo tédê ng:ii paa lee kní. Yesu u yoo y:oo Chóó Lémi ka dmy:ee ngópu, kwo, U ntââ kí tpódu wanya a y:enê dê, p:aani n:ii a lèpí mo. ⁴¹Wod:oo Póól Sailas y:oo Antiyóka a kuwo ngópu, Sidiya Silisiya yi wee dê yi kwo lee knopwo. P:aani n:ii dpímo taataa, Yesu u yoo y:i dpímo wêdêwêdê kîgha dé.

Timoti Póól pini dê Sailas yi p:uu u ngwo kele

16 ¹Póól pini dê Sailas Ndêêpi taa knopwo, u kuwó dini ghi ngê Lisitída lee knopwo. Yesu u yoo vy:o pini ngmê, y:i doo ya, u pi Timoti, u pye Nju pyââ, Yesu u yoo vy:o mye ghê wo. U mî daa Nju pi, ngmênê Kídiki pi.^x ²Yesu u yoo yélini doo kwo Lisitída p:aani dê Yikóniyêm, apê, Timoti k:uuchêm u pi.^y ³Póól ngê u yi doo kwo, Timoti nî núw:o, wod:oo Chóó Lémi u l:ii p:uu t:àngo, Nju pi ngê u ngwo pyódu ngê, mu kópu u díy:o p:aani p:aani Nju tpémi yi lama doo ya, Timoti u mî Kídiki pi, tp:oo p:uu Chóó Lémi u l:ii daa t:àngo.^z ⁴P:aani p:aani lee dniye, kópuni Yesu u dyépi kní y:oo Njedusalem a d:êê ngópu, yi kópu Yesu u yoo ye dnyimon:aa tpapê, yepê, Ala kópu dyuu dmyinê cháâcháâ dé.^a ⁵Wod:oo p:aani p:aani Yesu u yoo wêdêwêdê ngê pyaa dniye, yilí ngê yinté doo pyodopyodo.

Luukî Póól p:uu u ngwo kele

⁶Póól u pyipe dê yi k:ii Pídichiya Wee Nkalásiya Wee yi kêlí ghê lee dniye. Ésiya Wee u kwo daa nî dniye, mu kópu u díy:o Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê u yi dêpwo kwo, Esiya Wee u kwo Yesu u kópu p:uu dny:oon:aa danê. ⁷Dini ghi n:ii ngê Misiya Wee u nkîgh:ê taa dniye, u yi y:e doo kwo, Mbitiniya Wee u kwo nmî lee dmi, ngmênê Yesu u Ghê Dmi ngê yi kópu ye kwódu ngê. ⁸Wod:oo Misiya Wee mwada pee lee dniye, Tidówas mî taa dniye, ntii chedê kwéli noo ya. ⁹Mgîdí ngmê ngê Póól até doo wóó, u wóó k:oo Másídóniya pi ngmê módu, apê, Mu kwo. Yi pini Póól ka ngêpê mbê wo, kwo, Másídóniya dpo pwiyé, dp:uu ngee nmédi. ¹⁰Dini ghi n:ii ngê Póól a pii wo, wóó nmo yedê nté ngê, wod:oo ala kópu noko nmî vyyu, Másídóniya lee kmêle, mu kópu u díy:o Chóó Lémi ngê u yi a kwo, A kópu mb:aa yi yéli ye ngmênanyi vyi y:e.

^w 15:37-38 Dpodo 12:12,25; 13:13; Kílosa 3:10 ^x 16:1 2 Tim 1:5 ^y 16:2 Pilipay 2:19-22
^z 16:3 Nkal 2:3-5 ^a 16:4 Dpodo 15:23-29

Lidiya Yesu ka u ngwo kêlîmî mbê wo, Pilipay

¹¹Liyé nkéli k:oo nmî wo dniye, Tîdówas nmo kuwo ngê, Samótîdési nm:uu tee dniye. Womumo mw:aandiye Samótîdési mun:oo kuwo ngê, Niyapolis nm:uu tee dniye. ¹²Yi ndini nmî yó, Pilipay nm:uu taa dniye, p:aa ndî. Másídóniya Wee u ghi páádi knî yi vy:o, mwiyéni ghi u kwo, yi p:aani a tóó. Lóma tpémi yi p:aa ngmê, mu kópu u díy:o Lóma pi yilí y:oo Lóma wunê a kuwo ngópu, Pilipay a lee dniye, yi p:aani y:oo mî gh:ii ngópu. ¹³Wo miyó pyile yi p:aani nmeé ya, líme wó dini ghi n:ii ngê dyimê wo, yi p:aani u nkígh:ê mbwááni paa nmî lee dniye, Nju tpémi kwéli dnyimon:aa a wó, ngêpê u l:êê díy:o. Mbwódo nmî yaa dniye, pyââ knî ye até nmeé danêmbum. ¹⁴Yi yéli yi vy:o pyââ ngmêdoo kwo, u pi Lidiya, Tayátida pyââ. Pi knî y:oo yi pyópu ka kpídî yadí mb:aamb:aa dnyimo pywupwi dé. Yi pyópu daa Nju pyââ, ngmênê Chóó Lémi ka dpîmo ngêpê. Nmî Lémi ngê yi kyîmwi u gha a pywálî ngê, Póól ka kêlîmî mbê wo. ¹⁵U kuwó dini ghi ngê Póól ngê Yesu u pi ngê mbwaa paa kmênê ngê, u yoo yintómu, yélini u ngomo k:oo doo kwo, Yesu u pi ngê mbwaa paa mye kmênê too. Yi kyîmwi ngê nmopê, K:omo tpile d:aa Nju pyââ, ngmênê a ngm:êê nódó, a ngomo k:oo nmyi k:ii nye ya kmêle, mu kópu u díy:o nmî Lémi ka ntênê n:aa kêlîmî. Wod:oo yi kyîmwi ngê nmî nuw:o dmi mê ngmópu, u kuwó nmî ghê dniye, nmî ngm:êê ngê.^b

Póól pini dê Sailas mbwa u ménê u ngwo kee knopwo, Pilipay

¹⁶Wo ngmê ngê ngêpê têdê até nmî lee dniye, maa p:uu dpodo módó ngmênmi módu. Yi pyópu ngê u kmêna ngmêdoo kwo. Yi kmêna ngê yi dmââdí pi knî yi kpeede ngê pyódu ngê, u kwo dpîmo tpaépê, kópu, Mu dini ghi ngê wu kópu wa pyódu. Pini n:ii knî yi p:uu yi dmââdí wâpu dpîmo dpodo, yi yéli y:oo ndapî ndîi dnyimo kmênêkmênê, dini ghi n:ii ngê yi dmââdí ngê pi knî ye dpîmo tpaépê, yipu, Mu dini ghi ngê wu kópu wa pyódu. ¹⁷Póól u k:ii nmîmo paa, yi dmââdí ngê myedpîmo yâmuyâmu nmo, pi knî ye dpîmo kââ, yipu, Kî tpókni u díghê yâpwo p:uu a dpodo té. Yipu, Nmyi Mbwámê ngê pini n:ii pyodo, u kópu vyílo nmye ka tpaépê ngmê.^c ¹⁸Wo yilí yi k:oo yi dmââdí nmî kuwó dpîmo a kââ, u kuwó dini ghi ngê Póól mbodo l:âmo a ngêpa wo, yi dmââdí ka diyé wo, yi kmêna ka kwo, Yesu Kédisu u pi ngê nga d:a mbwólu, Ye dmââdí a kuwo ngi, wod:oo kmêna ngê yi dmââdí a kuwo ngê.^d ¹⁹Dini ghi n:ii ngê yi dmââdí u kada pini knî y:oo a w:ee ngópu, apê, Wod:oo ndapî daamunmî kmênê, wod:oo Póól pini dê Sailas mgîmî dumo, kóté têdê núw:o dumo. ²⁰Yi p:aani u kada pini dê ye yepê, Kî tpódu Nju pi dê, nmî némi dmi dê dyênê ngmê. ²¹Yepê, Kî tpódu y:oo l:êê ghi kamî p:uu ka ndiye kígha

^b 16:15 Dpodo 16:33; 18:8 ^c 16:17 Mak 1:24 ^d 16:18 Mak 16:17

nmo, lémi ghi n:ii nmî kn:ââ knî y:oo nmo kwódu tumo. Yepê, Nmo Lóma tpémi, doo u ntââ yi lémi ghi p:uu daanmî ndiye. ²²Pi yilí yintómu y:e a kââdí wo, Póól pini dê Sailas yi p:uu dnye d:uu. Yi p:aani u kada pini dê y:oo lede knî ye yepê, Mgímî dóó, yi kpídí dê yi mbwo dpo chaa dóó, kpêê ghi ngê dpí kpaka dóó.^e ²³Wod:oo lede knî y:oo dpodombiy:e kpaka dumo, mbwa k:oo km:êê dumo, mbwa y:enê pyu ka kwo, Mb:aamb:aa ngê chi y:enê dê. Kwo, Kíngê pwii knî. ²⁴Yi kópu u l:êê díy:o mbwa y:enê pyu ngê d:omo yu kn:ââ u mênê mênê kuwo doo, yi kpâlí páádi knî yi pââ ghi dê yi kêlí yé tumo.

²⁵K:omo tpile Póól pini dê Sailas dpímo mgíní vyímí, ngmênê mgídí núnknúnknî p:uu Chóó Lémi ka dpímo ngêpê, myedpímo wéti. Yélini mbwa k:oo doo kwo, yi yéli y:oo myednye ng:aang:aa dê. ²⁶Wod:oo têpê doo ghêdê, mbwa dpodombiy:e myedoo ghêdê, keñe yintómu kpêmí too, puwóma té mínê ghay dniye, yélini mbwa k:oo dnye kwo u ntââ pí pwii dniye, ngmênê daa pwii dniye. ²⁷Mbwa y:enê pyu yi nyaa wo, apê, Keñe dmi lukwe ngê mêdê kpêmí? Apê ngmênê, Pi yintómu dê mbêpê. Wod:oo u taa u paa a mbywongo, u yi u ngwo doo kwo, A chóóchóó nî vy:a. ²⁸Póól u kwo adí mbwólu, kwo, Apuu! Kwo, Nýóóchóó kidingê vy:a. Kwo, Nmo yintómu anmî pyede té. ²⁹Mbwa y:enê pyu ngê pi ngmê ka kwo, Lam ngma a núw:e, wod:oo mbwa k:oo kee wo, Póól pini dê Sailas yi kêmatamo dyimê wo, doo nkíngê. ³⁰Wod:oo pw:ii doo, yepê, A lémi dê, ló kópu ngmanî d:uu, dpí yâpwo ngê u nkwo wa ngee nê? ³¹Yi tpódu y:oo kwo, Nmî Lémi Yesu ka chi kêlímí, u l:êê díy:o wa ngee ngi, yélini m:uu a t:a, wamye ngee té. ³²Wod:oo nmî Lémi u kópu p:uu u kwo dpímo danêmbum, u kpâm ghee knî mye yi k:ii. ³³Yi mgídí ngê yi pini ngê Póól pini dê Sailas yi kpadama mbwómtyé adí ghêê té, wod:oo Póól ngê Yesu u pi ngê yi pini mupwoknî yi mbêmê mbwaa adí yé.^f ³⁴Wod:oo yi pini ngê yi tpódu u ngomo k:oo adí núw:o dê, ad:uu mbono dê. Yi pini mupwoknî y:oo w:aa a pyw:ee ngópu, mu kópu u díy:o yi ngwo Chóó Lémi ka kêlímí mbê dniye.

³⁵Womumo mw:aandiye yi p:aani u kada pini dê y:oo lede knî ye yepê, Nju pi dê nye pw:ii dóó. ³⁶Lede knî y:oo mbwa y:enê pyu ka yi kópu mî vyi ngópu, wod:oo yi pini ngê Póól ka kwo, Kada pini dê y:oo ala kópu da vyi ngmê, Nju pi dê nye pw:ii dóó. Póól ka kwo, Pwii choo, kwo, mb:aamb:aa ngê mîchoo lèpí. ³⁷Ngmênê Póól ngê lede knî ye yepê, Lóma u pi nyi p:uu a t:a, lukwe díy:o nmyi kpaka nyo. Yepê, K:omo tpile pi knî y:oo yipe nyo, kada pini dê y:oo dnyinté mye kóté kalê nyo, ngmênê pi yintómu yi ngíma nmyi kpaka nyo, mbwa k:oo módu my:ee km:êê nyo. Yepê, Kada pini dê y:oo yi chóó paa pw:ii nyo.^g ³⁸Lede knî y:oo yi

^e 16:22 2 Kódin 11:25; Pilipay 1:30; 1 Tes 2:2 ^f 16:33-34 Dpodo 16:15

^g 16:37 Dpodo 22:25

kópu kada pini dê ye dini ghi n:ii ngê vyi ngópu, wod:oo nkíngê mbê knopwo, apê, Nyi lama daa ya, Yi tpódu nyo ntee pini dê, Lóma u pi yi p:uu mye t:a. Apê, Yinté pini módu pi d:uudpí kpaka. ³⁹Yi kópu u l:êê dfy:o kada pini dê mbwa chedê yi chóó lee knopwo, Póól pini dê Sailas ye mb:aamb:aa mímê y:ee ngópu, mbwa k:oo yi chóó mê pw:ii dumo, yepê, Nyi lémi dê, U ntââ ala p:aani mb:aamb:aa ngê wadpo kuwo ngmê. ⁴⁰Póól pini dê Sailas y:oo mbwa a kuwo ngópu, Lidiya u p:aa pee lee knopwo, u ngomo k:oo mî kee knopwo, Yesu u yoo y:i mî m:uu tumo, y:imê mê wêdêwêdê kalê tumo, yed:oo lee knopwo.

Póól pini dê Sailas Tesalonika u ngwo lee knopwo

17 ¹Póól Sailas y:oo Pilipay a kuwo ngópu, Ambipolis mî taa knopwo, yi ndini yé ngópu, Apoloniya mî taa knopwo, yi ndini mê yé ngópu, Tesalonika mî taa knopwo, Nju tpémi yi ngêpê ngomo kwéli doo kwo.^h ²Póól ngê p:aani p:aani kópuni dpímo a d:uud:uu, Tesalonika myimí d:uu ngê, líme wo ngê ngêpê ngomo k:oo yi kee wo. Líme wo pyile kní yi k:oo Chóó Lémi u komo kapí pyu yoo yi kópu dyuu yi ngêédí doo a kpââ, u kakê mê ye doo chámêchámê.ⁱ ³Yepê, Ala kópu dmyinê w:ee ngmê. Yepê, Chóó Lémi u komo kapí pyu yoo wunê yi nuw:o ghi alanté doo a ya, apê, Mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê pi ngmêwa a ngmídi, yi pini ngê dono wa a pyw:oo, wa vya ngmê, u kuwó dini ghi ngê amêdê pyidu. Yepê, Yi pini u pi ala ngwo nmye n:aa tpaê. Yepê, U pi Yesu, pini n:ii ngê Chóó Lémi u komo kapí pyu yoo yi kópu yinê ntiye too. ⁴Nju pi kní ngmê yi kópu ka kélímî mbê dniye, Póól pini dê Sailas yi p:uu kaa dniye, Kídiki pi yilí yi k:ii, yélini Chóó Lémi ka dnyimo ngêpê, ch:am ndíî kní ngmê mye yi k:ii, Póól pini dê Sailas yi p:uu mye kaa dniye.

⁵Ngmênê Nju tpémi n:ii kní y:oo Yesu u kópu u wépi pwaa ngópu, í:ee ye kaa ngópu, paambwi pyu dono kní ye ka dniye, yi mbodo dmi mye vuywo ngópu, yi p:aani tpémi yintómu yi pee kaa ngópu, dnyengi dnyeng:aa ndíî ngma a pwaa ngópu, Njeson u p:aa pee lee dniye. U yi y:e doo kwo, Njeson u ngomo keíe nmî pwââ, Póól pini dê Sailas nmo pw:ii dê, pi kní yi ngíma nmî kaa dê. ⁶Ngmênê dépê pyw:ee dumo, wod:oo Njeson Yesu u yoo kní ngmê yi k:ii mgímî tumo, yi p:aani u kada pini kní ye ínuw:o tumo, kada pini kní ye dpodombiy:e ye mbó dniye, yepê, Pini n:ii kní y:oo wee wee p:aani p:aani yi némi dmi dnyimo a dyede, mê miyó al:ii kêda lê, nmî némi dmi myaan:aa dyênê ngmê.^j ⁷Yepê, Yi pini dê Njeson u ngomo k:oo dpímo ya. Yepê, Yi yéli y:oo Lóma tpémi yi king ndíî u kópu dyuu daa cháâcháâ ngmê, ngmênê u mo king u pi mu ka tpaê ngmê, u pi Yesu.^k ⁸Yi p:aani tpémi y:oo yi kópu dini ghi n:ii

^h 17:1 1 Tes 2:1-2 ⁱ 17:2-3 Luukí 24:26-27; Dpodo 9:22 ^j 17:6 Dpodo 16:20

^k 17:7 Luukí 23:2

ngê ny:ee ngópu, Lóma tpémi ye nkíngê mbê dniye, dnyengi u ngwo kaa ngópu. ⁹Kada pini knî y:oo Njeson ka kwo, Nyoo knî yi k:ii ndapí kée yó. Kwo, Alanté dnyengi daamuwa ghê knomomê, ndapí nmye amêdê diyé. Kwo, Muwa ghê knomomê, ndapí nmye mēdaawa diyé. Wod:oo Njeson u piye knî yi k:ii yi ndapí kée ngópu, yed:oo pwii dniye.

Póól pini dê Sailas Mbédiya u ngwo lee knopwo

¹⁰Yesu u yoo knî y:oo u yi y:e dēpwo kwo, Póól Sailas pw:oo dniye, wod:oo mgídí dini ghi n:ii ngê a ghay wo, Mbédiya dy:ââ dumo, y:i lee knopwo. Líme wo yi k:ii y:i ye dyimé wo, Nju tpémi yi k:ii yi ngêpê ngomo k:oo mye kee dniye. ¹¹Tesalonika tpémi y:oo Yesu u kópu ntee mb:ii ngópu, Mbédiya tpémi y:oo yi kópu yinté daa mb:ii ngópu, ngmênê yi kópu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, yi gha dmi pywálí wo. U yi y:e doo kwo, Nmí lama yaa we, kópuni Póól ngê a tpapê té, ndê kópu dé ó daa ndê kópu dé, yi kópu u l:êê díy:o Chóó Lémi u komo kapí pyu knî y:oo wunê kópuni a d:êê tumo, dye ghi yintómu dnyimo a kpââ dé.¹ ¹²Nju pi yilí Yesu u kópu ka kélímí mbê dniye, Kídiki lémi ch:ama mye yi k:ii.^m ¹³Ngmênê Nju tpémi n:ii Tesalonika doo kwo dini ghi n:ii ngê a ny:ee ngópu, apê, Póól ngê yi pini u kópu Mbédiya tpémi ye myemînê tpapê, wod:oo Mbédiya lee dniye, pi yilí yi mbodo dmi y:i mye vuywo ngópu.ⁿ ¹⁴Yesu u yoo y:oo Póól ntii kêpa até yi dy:ââ ngópu, ngmênê Sailas pini dê Timoti Mbédiya dpímo a ya. ¹⁵Póól pini n:ii knî y:oo ntii kêpa ngm:êê ngópu, liyé nkéli k:oo wo dniye, Aténi mî tee dniye, y:i mínê kuwo ngópu, yi yéli Mbédiya mē diyé dniye. Póól ngê yepê, Sailas pini dê Timoti ala ngwo a pwiyé dniye.

Póól ngê kópuni d:uu ngê, Aténi

¹⁶Dini ghi n:ii ngê Póól ngê Sailas pini dê Timoti Aténi doon:aa t:âât:ââ dê, u gha dono ngê pyodo, apê, Ala p:aani tpémi yi k:omo yâpwo daa ghêdê, apê, yi kópu ngê a nuw:o dé dyênê. ¹⁷Wod:oo Nju tpémi yi ngêpê ngomo k:oo kee wo, Nju tpémi yi k:ii Yesu u kópu p:uu nipi dnye danê, myenté kn:aa yéli n:ii Chóó Lémi ka dnye ngêpê mye yi k:ii. Póól Aténi tpémi yi danêmbum tédê myedpímo lēpí, pi knî yi k:ii myednyimon:aa danêmbum. ¹⁸Kídiki tpémi yi lama pini knî ngmê, Póól u k:ii nipi dnye danêmbum, yi yéli yi vy:o pi dyêédí miyó doo ya, Epikudiyên yoo ngmê, Stókí yoo myomo. Pi ngmê knî y:oo apê, Kí pini mtye k:ii nmo ka danêmbum. Apê, Doo u lama ka danê. Pi ngmê knî y:oo apê, Kn:aa dyámê tpémi yi yâpwo dé yi p:uu nmo ka danêmbum. Yi kópu vyi ngópu, mu kópu u díy:o Póól Yesu p:uu ye doo danê, u pyidepyide p:uu ye myedoo danê. ¹⁹Yélini y:oo lama pini yoo dnyimo y:enê, pi knî y:oo yi

¹ 17:11 Njon 5:39 ^m 17:12 Dpodo 13:50; 17:4 ⁿ 17:13 Dpodo 14:19

yéli ye Póól núw:o ngópu. Yi yéli y:oo kwo, Kópuni p:uu nye danê, nmî nuwo kwéli. ²⁰Kwo, Kópu kamî n:ii chi vyi té, yi kakêmê nmo chámê ngi. ²¹(Yi kópu vyi ngópu mu kópu u díy:o Aténi tpémi yintómu knî y:oo kópu kamî ngmêdnyimo nyêm, wo y:i dnyimo chedêchedê dé.)

²²Yi yéli yi ngîma Póól ghêêdí wo, yepê, Aténi tpémi. Yepê, A lama ka tóó, yâpwo yilí ye nmye ngêpê té. ²³Yepê, Ala p:aani nmyi yâpwo ka ngêpê têtê yilí nî módu, yi vy:o ngmênî módu, yi chêêpí kaa p:uu alanté d:êê ngópu, apê, Yâpwoni u pi nmî lama daa tóó. Yepê, Yâpwoni ka daa nmyi lama nmye ngêpê té, yi yâpwo u pi nmye mîní tpaépê, u pi Chóó Lémi, pini n:ii ngê mbóó dyámê l:âmo doo, tpile yintómu yinê mye l:âmo ngê. ²⁴Yepê, Daa ngomo k:oo a tóó, mu kópu u díy:o mbóó dyámê yi kada pini. ²⁵Yepê, Doo u ntââ tpile u kwo daangmênî y:oo, mu kópu u díy:o tpile yilí yintómu yinê nmo wunê kuwo, ghê nmo yinê myewunê kuwo. ²⁶Yepê, K:omo tpile pi dyêêdí daa ngmîdi, ngmênê nmî kn:ââ mu ngmîdi Chóó Lémi ngê yinê l:âmo ngê. Yepê, Chóó Lémi ngê pi dyêêdí yintómu yi wee u kwo yi wee u kwo dy:ââ too, kwéli wumê pyede, yi kêlí ghi u nuw:o ngê mwiyé a pyw:ee too. ²⁷Yepê, U yi u ngwo doo kwo, A ka pídnya a vuyuwo, pídnýi nmy:uu nê, pêtê pyw:ee nêne. Yepê, Ngmênê Chóó Lémi daa kuughê wunê tóó, nmî nkígh:ê chono a tóó. ²⁸Yepê, Pi ngmê ngê ala kópu d:êê ngê, apê,

Wo daa vyílo, daapóno pyede,
myedaapóno m:ii té,
nmî ghê dmi myedaapê t:a.

Yepê, Nmyi vy:o pini ngmê ngê ala kópu mye d:êê ngê, apê,
Nmo my:oo tp:oo yoo.

²⁹Yepê, Chóó Lémi nmî mî, yi kópu u l:êê díy:o, nmo ntee dé, nmî Mî mye yinté pini, daa chêêpí ntee tpile, daa pi u kââ ntee tpile. Yepê, K:omo tpile pi u kââ silîpê ngê wanmyi l:âmo ngmê, nkól ngê wanmyi l:âmo ngmê, ngmênê nmî Mî daa yinté pini. ³⁰Yepê, Chóó Lémi ngê wunê kópu nmye dépêngmê vyu, mu kópu u díy:o nmyi lama dépwo a ya, ngmênê ala ngwo nmyo yintómu nmye kídî vyi, u l:êê díy:o nmyi kópu dono yilí a kuwo tóó. ³¹Yepê, Chóó Lémi ngê wunê wo ngma a yó, wéni n:ii ngê pi yintómu ndêndê ngê wa kóté kwolo. Yepê, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmîdi ngê, yi pini ngê yinê wa kóté kalê nmo. Yepê, Yi kópu nmî lama a tóó, mu kópu u díy:o Chóó Lémi ngê yi pini kpêênî a pyidu ngê. ³²

³²Dini ghi n:ii ngê Póól ngê Yesu u pyidepyide u kópu ye yi vyu, woni knî y:oo Póól dnye yumuyumu, woni knî y:oo kwo, Mu dini ghi ngê yenté kópu nmo m:uu dp:uu vyi. ³³Wod:oo Póól ngê yi yéli a kuwo ngê. ³⁴Pi knî ngmê p:uu kaa dniye, Yesu ka kêlîmî mbê dniye, yi vy:o pi ngmêdoo kwo, u pi Dayonisiyas, lama pini yoo yi kada pini ngmê. Pyââ yi vy:o my:oodoo kwo, u pi Damadís.

Póól Kódin u ngwo doon:aa dpodo

18 ¹Póól ngê Aténi a kuwo ngê, Kódin loo. ²Yi p:aani Nju pi ngmê módu, u pi Akwila, yi pini Pontós Wee u kwo ta. Yi pini u kpâm u pi Pídisila, cha yi ngwo Yitali a ndê knopwo, mu kópu u díy:o Lóma tpémi yi king ndî Kílódiyas ngê Nju tpémi l:êê too, yepê, Lóma a kuwo yó, kn:aa p:aani dmyinê lêpî. (Yesu m:aani n:ii ngê ta, m:ââ podoy:a mê chu mî loo, Nju tpémi y:oo Lóma u ngwo a kuwo ngópu.) ³Póól ngê Akwila cha mî m:uu doo, yi ngomo k:oo u k:ii dnye ya, mu kópu u díy:o dpodo ngmídi p:uu dnye dpodo, tpile tp:oo too pee ngê dnyimo tpile lâmolâmo. ⁴Límé wo ngê Póól Nju tpémi yi ngêpê ngomo k:oo dpímo koko, Nju tpémi Kídiki tpémi yi k:ii Yesu p:uu y:i nipi dnyimon:aa danêmbum.

⁵Dini ghi n:ii ngê Sailas pini dê Timoti y:oo Másidóniya Wee a kuwo ngópu, Kódin mî taa knopwo, Póól ngê u ndapí p:uu dpodo a kêlî ngê, dye ghi yintómu Nju tpémi ye dpímo danêmbum, yipu, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmídi ngê, wunê kî ta, u pi Yesu. ⁶Ngmênê Póól ka daa ng:aa mbê dniye, u kwo dnye kwopwepe, u kwo myednye peede tpaépê, wod:oo Póól ngê u kpídî u mbwo a ngópu, vyêédî ngê, yepê, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmídi ngê, yi pini dnye mb:ii ngmê. Yepê, Dp:ee Chóó Lémi u yoo njini. Yepê, Nmyi tupwó a kpídî p:uu daadî ya. Yepê, Mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê wa mb:ii nmyomomê, kîdmyongê yipe nê, nê kuu, nmyi chóó nmyo kn:ââ dé. Yepê, Wod:oo d:a kuwo nmyo, ala ngwo kn:aa yéli ye n:aa lêpî, yélini daa Nju tpémi. ⁷Wod:oo yi ngêpê ngomo a kuwo ngê, u chedê ngomo n:ii doo kwo, yi ngomo k:oo mî kee wo, pi knî ye y:i dpímon:aa danêmbum. Yi ngomo chóó u pi Titiyas Njastas, daa Nju pi, ngmênê Chóó Lémi ka myedpímo ngêpê. ⁸Nju tpémi yi kada pini u pi Kídisípês. Yi pini mupwoknî nmî Lémi ka kêlímî mbê dniye, Kódin pi yilí y:oo Yesu u kópu mye ny:ee ngópu, u kwo mye kêlímî mbê dniye, Yesu u pi ngê mbwaa yi mbêmbê mye yé ngópu.

⁹Mgídî ngmê ngê Póól até yedoo wóó. U wóó k:oo nmî Lémi ngê kwo, Namê nkíngê. Kwo, A p:uu danêmbum kidíngê yé, a pi ye muchi tpaépê. ¹⁰Kwo, Ala p:aani pi yilí a ka wa kêlímî mbê dmi, yi kópu u l:êê díy:o ana a ngêépî ngi, doo u ntââ pi ngmê ngê daawa vya ngi. ¹¹Wod:oo Póól y:i doo ya, m:ââ n:êê ngmê d:umu ngmê Chóó Lémi u kópu p:uu doo ndiye kîgha dé.

¹²Dini ghi n:ii ngê Lóma tpémi y:oo Nkálíyó Kódin dy:ââ ngópu, Kídiki tpémi yi kada pini ngê u ngwo pyódu ngópu, yi dini ghi ngê Nju tpémi y:oo a kâadî ngópu, Póól mgímî ngópu, Nkálíyó u ngópu kóté kalé ngópu. ¹³Nkálíyó ka kwo, Mósisi ngê Chóó Lémi u dêépî kópu dyuu n:ii a d:êê

r 18:3 1 Kódin 4:12 s 18:5 Dpodo 17:14-15 t 18:6 Dpodo 13:46 u 18:9 1 Kódin 2:3

too, ala pini ngê u yi a kwo, Pi knî y:oo yi kópu dyuu kée y:e, daa yi dêêpî kópu dyuu mbêmê Chóó Lémi ka pídny:oo ngêpê. ¹⁴Póól ngê u yi doo kwo, Yi kópu nê wópu, ngmênê Nkáliyó ngê u dnye vyâ, Nju tpémi ye yepê, Nju tpémi. Yepê, Kí pini ngê kópu dono wongmê d:uu ngê, yepê, ye nmyi dnye dmi pídî ny:oo. ¹⁵Yepê, Ngmênê kópu dyuu u díy:o, pi u pi u díy:o, nmyi chóó nmyi l:êê ghi dmi u díy:o u ngwo nmye nod:enod:e té, wod:oo yi kópu nmyi chóó moo lâmo yó. Yepê, Yinté kópu daangmaní lâmo. Yepê, Nê kuu. ¹⁶Wod:oo kóté têtê pw:ii too. ¹⁷Yélini Chóó Lémi ka dèdnye ngêpê, yi yéli y:oo Nju tpémi yi kada pini mgîmî ngópu, mye kpaka ngópu. Yi pini u pi Sosítèni. Nkáliyó ngê yi kópu yi módu, ngmênê ye daa kwódu ngê.

Póól Ántiyóka u ngwo mê diyé wo

¹⁸Póól ngê u gha nmî Lémi ka d:ud:umbiy:e y:ângo, wod:oo Nju tpémi yi kópu ngmê d:uu ngê, yi kópu u l:ii yi t:ângo, nkéli mbwaa wain kpîpî ngê, mbodo mgamê kwólu, myedêpê chápwo. Wo yilí Kódin doo ya, Yesu u yoo vy:o, wod:oo Akwila cha yi k:ii kada a y:ee ngópu, Sénkîdiya lee dniye. Yi p:aani Póól ngê u mgamê yimênê ngêêdî, mbodo a chápwo, mbwaa mye ndâ. ¹⁹U kuwó dini ghi ngê liyé nkéli k:oo wó dniye, Epeso mî tee dniye, Póól Nju tpémi yi ngêpê ngomo k:oo mî kee wo, yi tpóknî yi k:ii Yesu p:uu dnyen:aa danêmbum.^v ²⁰Yi yéli y:oo kwo, Dye ghi daadîfî ng:ii mwiyé mî ya kmêle. Ngmênê Póól ngê yepê, Kêle. Yepê, Doo u ntââ. ²¹Yepê, Chóó Lémi ngê a ka yinê wa vyi, u ngwo amênê diyé. Wod:oo Póól liyé nkéli k:oo wo wo, Epeso a kuwo ngê, Akwila cha y:i myedê kuwo doo.^w

²²Póól dini ghi n:ii ngê Sisadiya mî tee wo, Njedusalem mî loo, Yesu u yoo y:i mî módu, Ántiyóka u ngwo mê diyé wo. ²³U kuwó dini ghi ngê Ántiyóka mêtê kuwo ngê, Nkalásiya Wee u kwo loo, p:aani p:aani dpîmo taataa, Yesu u yoo dpîmo wêdêwêdê kîgha dé, u kuwó dini ghi ngê Pídichiya Wee u kwo yinté mye loo.

Apolosa u danêmbum

²⁴Nju pi ngmê, u pi Apolosa, pini n:ii Aleksándídiya ta, yi pini Epeso loo. Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo kópuni d:êê tumo, Apolosa u lama yi kópu mb:aamb:aa ngê dnyimo ya, yi kópu knî yi p:uu pi knî ye mb:aamb:aa ngê dpîmo dêêpî. ²⁵Nmî Lémi u kópu dyuu u lama doo kwo, yi kópu dyuu u nuu u kópu dyuu, pi knî ye mb:aamb:aa ngê dpîmo tpaépê dé, ngmênê yi pini daa Yesu u pi ngê mbápitísím kalé ngópu, wunê Njon ngê yoo ntee dpîmo a mbápitísím kîgha dé, yi pini yinté mye mbápitísím kalé ngópu.^x ²⁶Apolosa daa nkîngê mbê wo, Nju tpémi yi

^v 18:19 Dpodo 17:17 ^w 18:21 Lóma 1:10; 1 Kódin 4:19; Njems 4:15 ^x 18:25 Dpodo 19:3

ngêpê ngomo k:oo Yesu p:uu danêmbum kn:ââ yi chópu. Dini ghi n:ii ngê Akwila cha y:oo u kópu dyuu ny:ee ngópu, yi chóó yi ngomo k:oo núw:o ngópu, Chóó Lémi u kópu p:uu u nuw:o yimímê wáti ngópu. ²⁷Apolosa ngê u yi doo kwo, Kídiki ní lê, wod:oo Yesu u yoo n:ii Epeso doo kwo, pweepwee pee ngmê d:êê ngópu, Apolosa u kakêmê y:i chámê ngópu, Apolosa ka y:ee ngópu. Apolosa dini ghi n:ii ngê Kídiki Wee u kwo mí tee wo, yi pweepwee pee u mbwó kní ye y:ângo. Kídiki doo ya, Yesu u yoo mb:aamb:aa ngê doo ngêêpí, yélini Chóó Lémi ngê a ngmídi ngê.^y ²⁸Nju tpémi yi kópu dyuu dpímo vyee dé, yipu, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmídi ngê, vyílo yi Yesu. Chóó Lémi u komo kapí pyu kní y:oo kópuni wunê a d:êê tumo, Apolosa ngê pi kní yi ngêêdî dpímo a kpââ dé, Yesu u kópu yinté ndê kópu ngê ye dpímo pyépi.^z

Póól ngê Epeso kópuni d:uu ngê

19 ¹Dini ghi n:ii ngê Apolosa Kódin doo ya, Póól ngê Pídichiya Wee a kuwo ngê, Epeso mí ta.^a ²Yesu u yoo y:i ngmê módu, ye póó wo, yepê, Dini ghi n:ii ngê Yesu ka munmye kélímî mbê dniye, Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi nmye a kpo? Kwo, Chóó Lémi u Ghê Dmi u pi awêde dpí ny:oo.^b ³Póól ngê yepê, Lónté mbápitísím yinmyinê ngee ngópu? Kwo, Njon ngê wunê pi ntee dpímo mbápitísím kígha dé, yinténi yino ngópu. ⁴Póól ngê yepê, Yélini y:oo yi dono dnyimo kéké dé, Njon ngê vyílo yidpímo mbápitísím kígha dé. Yepê, Yisíléli tpémi ye ala kópu dpímo tpapê, yipu, Pini n:ii a kuwó wunê kwo, yi pini ka dpí kélímî mbê dmyeno. Póól ngê yepê, Nmî lama ka tóó, yi pini u pi Yesu.^c ⁵Yi kópu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, wod:oo Póól ngê Yesu u pi ngê mbápitísím kalê too. ⁶Póól ngê kóó dê yi mbêmê doo yiyé dê, Chóó Lémi u Ghê Dmi yi pwo doo a wupwo, kn:aa dyámê dnye ngê kn:aa dyámê dnye ngê dnye mbumu, Chóó Lémi u komo myednye kapí.^d ⁷Yi yéli yintómu y:a mé miyó.

⁸D:ââ pyile kní yi k:oo, Póól Nju tpémi yi ngêpê ngomo k:oo dpímo koko, pi kní yi k:ii nipi dnyimo danêmbum, mywenemywene ngê kêê ye dèpê t:ângo. U yi u ngwo doo kwo, Pi kní y:oo pèdê w:ee y:e, Pini n:ii Chóó Lémi ngê nmî kada a kââ, yinê adí y:enê nmo, yi pini u pi Yesu. ⁹Ngmênê ngmê kní y:oo Póól u dnye daa ny:ee ngópu, u kwo daa kélímî mbê dnye, Yesu p:uu kópu dono pi kní yi ngíma yilí vyi ngópu, wod:oo Póól ngê a kuwo too, Yesu u yoo yi k:ii pwii dniye. Wo yintómu kní yi k:oo Tidanas u ndiye ngomo k:oo Póól dpímo koko, pi kní yi k:ii y:i nipi dnyimo danêmbum.^e ¹⁰Póól ngê Epeso m:ââ miyó ndí. Nju tpémi, Kídiki

y 18:27 2 Kódin 3:1; Kílosa 4:10 z 18:28 Dpodo 9:22 a 19:1 1 Kódin 3:6

b 19:2 Dpodo 2:38; 8:15-16 c 19:4 Mát 3:1-2,11 d 19:6 Dpodo 2:4; 8:17; 10:44,46

e 19:9 2 Kódin 6:14-18

tpémi, Esiya Wee u kwo yélini doo kwo, yi yéli y:oo Chóó Lémi u kópu u ngwo ny:ee ngópu.

Yesu u pi ndîi ngê u ngwo pyodo, Epeso

¹¹Póól ngê Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê mbwudu yilí dpîmo chap.^f
¹²K:omo tpile Póól p:aani p:aani dêdpîmo lêpî, ngmênê pi knî y:oo u kpîdí dmi u kwo dnyimo a ny:ee dé, pwopwokopwe knî ye dnyimo ñéñé dé, yed:oo yi pwopwokopwe knî dnyimo pyiyépyiyé, kmênani pi knî y:e dnyimo kwo, yi yéli myednyimo a kuwokuwo dé.^g ¹³⁻¹⁴Nju pi knî ngmê yi wee u kwo p:aani p:aani dnyimon:aa lêpî, pi knî yi kmêna yoo dnyimo ngm:ii kîgha dé. Pi mbwémi pyudu knî yinté kmêna dnyimo ngm:ii kîgha dé, yi mî u pi Sepa, Nju tpémi yi kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ngmê. Yi mbwémi knî y:oo apê, Yesu u pi ngê kmêna paa ngm:ii kîgha téme, wod:oo kmêna ngmê ka vyi ngópu, kwo, Póól ngê pini n:ii u pi nmo a tpaépê, Yesu, kwo, yi pini u pi ngê ye pini a kuwo ngi. ¹⁵Ngmênê yi kmêna ngê yepê, Yesu a lama, Póól u pi ní nyongo, ngmênê nmyo ló yéli? Yepê, K:omo ngê Yesu u pi dmye vyi ngmê. Yepê, Yesu ka dmy:oo ngê kêlîmî mbê dniye, u wêdêwêdê nmyi mênê daa tóó.^h ¹⁶Pini n:ii yi kmêna ngê doo mbêpê kîgha, yi pini ngê vya too, yi kpîdí a cha too, u ngomo k:oo ngm:ii kalê too, wod:oo mbêpê dniye. ¹⁷Nju tpémi y:oo yi mo yi kópu daa ny:ee ngópu, ngmênê Epeso pi yintómu knî y:oo mye ny:ee ngópu, nkîngê mbê dniye, nmî Lémi Yesu u pi ndîi ngê u ngwo pyódu ngópu.

¹⁸Yesu u yoo y:oo yi tídê mbwó knî ye yi dono yu dnyimon:aa a yémí dé. ¹⁹Pini n:ii knî y:oo pipi kópu knî yi mbêmê dono mwiyé dnyimo d:uud:uu, yi kópu kpîpî ngópu, yi pipi kópu u puku dmi a núw:o tumo, pi knî yi ngópu mî nk:êê tumo. Yi puku dmi yi pywuu a pyw:ee tumo, a kââdí ngópu, ndapî yintómu limo yono yono yono y:a. (50,000)ⁱ ²⁰Yi kópu knî yi mbêmê Yesu u yoo dpîmo kaakaa, ndîi ngê u ngwo dpîmo pyodopyodo.

Epeso tpémi Póól ka u ngwo nod:e dniye

²¹U kuwó dini ghi ngê Póól ngê u yi doo kwo, Másídóniya Wee u kwo nî lê, Kídiki Wee u kwo my:aa lê, u kuwó dini ghi ngê Njedusalem u ngwo p:aan:aa lê, yi ndini p:aa yé, Lóma p:aan:aa lê.^j ²²Wod:oo u ngêêpî pyu dé, Timoti pini dé Edastas, u kada kaa doo, Másídóniya dy:ââ doo, chóó ngmênê Esiya Wee u kwo doo ya.

²³Yi dini ghi ngê Yesu u kópu u l:êê díy:o kópu ndîi Epeso ngmê pyodo.^k ²⁴Epeso tpémi yi yâpwo u pi Atémís, u ngomo ndîi y:i ngmêdo kwo. Pi ngmê ngê yi ngomo u kââ tp:oo silîpê ngê dpîmo l:âmol:âmo

^f 19:11 Dpodo 14:3 ^g 19:12 Dpodo 5:15 ^h 19:15 Mak 1:24,34 ⁱ 19:19 Deut 18:10-12
^j 19:21 Lóma 1:13 ^k 19:23 2 Kódin 1:8

dé, pi knî y:oo u nkwo u kwo dnyimo pywupwi dé. Yi pini u pi Dîmitîdiyâs. U dpodo pyu knî yi k:ii yi dpodo p:uu ndapî ndîf yilî dnyimo kmênêkmênê. ²⁵Yi pini ngê u dpodo pyu yoo a danê ngê, yélini yinté dpodo p:uu myednyimo dpodo, yi yélini myedê danê ngê. Yepê, A léma. Yepê, Nmyi lama ka tóó, ala dpodo p:uu ndapî ndîf yuno kmênêkmênê. ²⁶Yepê, Kópuni Póól ngê a d:uud:uu, mb:aamb:aa ngê nmyi lama mye tóó. Yepê, Póól ngê ala kópu a tpapê, apu, Pi ngê yâpwoni kílî a l:âmol:âmo, yini daa yâpwo njini. Yepê, Pi yilî Póól ka dê kêlîmî mbê dmi, daa Epeso tpémi yi mo dê kêlîmî mbê dmi, ngmênê Esiya Wee u kwo tpémi mye yi k:ii myaa kêlîmî mbê dmi. ²⁷Yepê, Ala dpodo dpî dyênê, pi knî y:oo tpile nmo daamuwa pwila ngmê. Yepê, Ala kópu mye ny:ee yó. Yepê, K:omo tpile Esiya tpémi yintómu Atémîs ka a ngêpê té, kn:aa p:aani tpémi u kwo mye ngêpê té, ngmênê Atémîs u pi tédê ngê wa pyódu, u ngomo ndîf k:omo tpile ngê amye pyódu.

²⁸Dini ghi n:ii ngê pi knî y:oo yi kópu ny:ee ngópu, Póól ka nod:è dniye, wod:oo kâa kn:ââ chaa ngópu, apu, Atémîs nmî yâpwo njino! ²⁹Epeso pi yilî yi yélini yi pee ghê dniye, Mâsídóniya pi miyó mgîmî ngópu, p:êê kpo núw:o dumo, Póól u pyipe dê, yi pi dê Nkayas pini dê Adistakas. ³⁰Póól ngê u yi doo kwo, Pi knî ye kópu ngmên:uu vyi, ngmênê Yesu u yoo y:oo kwo, Apuu! Kidingê ní. ³¹Yi wee u kada pini knî ngmê, yélini Póól u pyipe yoo, pi u kwo dy:ââ ngópu, kwo, P:êê kpo kidingê nê. ³²Yi p:êê kpo dnyengi ndîf ngmê kaa ngópu, yi ngwo pi ka ng:aa dêpwo ya, ngmê knî y:oo kópu ngmédnye tpapê, kâa paa dnye t:emî, woni knî y:oo kópu m:uu dnye tpapê, kâa paa myednye t:emî, mu kópu u dîy:o pi yilî yi lama dêpwo ya, Lukwe dîy:o nipi dp:o wó. ³³Kópuni u dîy:o dnye kâa u nt:u kópu Nju pi ngmê Aleksándê ka adî vyi ngmê, wod:oo Nju tpémi y:oo núw:o ngópu, pi knî yi ngîma mîné kaa ngópu, kwo, Ala kópu ye dpî vyi ngi, Nmî kuu dé, wod:oo kóó ntênê ye kâa, yepê, Epeso tpémi. ³⁴Ngmênê dini ghi n:ii ngê mya ngópu, apê, Kî Nju pi, wod:oo kâa kn:ââ mê chaa ngópu, kópu mu ngmîdi mîdnye tpapê, apu, Atémîs nmî yâpwo njino! Atémîs nmî yâpwo njino! Yinté dnye kâa, kâadí liy:aa miyó mí loo.

³⁵U kuwó dini ghi ngê Epeso tpémi yi kada pini, pini n:ii Lóma lede knî y:oo kada pini ngê wunê a pyódu ngópu, yi pini até yi ghêêdî wo, wod:oo yoo mbwódo yaa wo. Yepê, Epeso tpémi. Yepê, Nmyi dnyengi munto. Yepê, Pi yintómu yi lama ala kópu ka tóó, Epeso tpémi Atémîs u ngomo ka mb:aamb:aa ngê a vuyuwó té, yâpwo chêêpîni mbóó p:uu a ghay wo, u kwo mye vuyuwó té. ³⁶Yepê, Pi ngê yi kópu nmo daawa a wópu. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o mb:aamb:aa ngê dmyinê ya, nmyi mbodo l:âmo dmi kîdnyimê a ngêpangêpa. ³⁷Yepê, K:omo tpile ala pini dê y:oo

¹ 19:26 Dpodo 17:29 ^m 19:29 Dpodo 27:2

nmî yâpwo u ngomo k:oo tpile daa ngmê t:âmo ngópu, nmî yâpwo p:uu dono kópu myedaangmê vyi ngópu, ngmênê al:ii até dmyinê núw:o d:oo.
³⁸Yepê, Dîmitîdiyas u dpodo pyu knî yi k:ii pi ngmê p:uu yi d:uu kópu ngma t:a, yepê, kóté tédê dpî núw:o y:e, kada pini knî yi ngîma noko dp:uu vyi y:e. ³⁹Yepê, Kópu nmyi mênê m:uu adí ya knomomê, ye pi yintómu anê dono, yi kópu nipi paa l:âmo koo. ⁴⁰Yepê, Lóma tpémi y:oo ala kópu awêde a tpaê ngmê, Epeso tpémi yi mênê dêêpi daa tóó, yepê, yed:oo wa kpada nmo. Yepê, Ala dnyengi ndîi u nt:u kópu daa tóó. Yepê, Lóma tpémi ye ló kópu ngmanmî vyi? ⁴¹Yi kópu dini ghi n:ii ngê ye vyu, yoo yi p:o p:o mê dy:ââ too.

Póól Epeso a ndê wo, Kîdiki u ngwo mê diyé wo

20 ¹Dini ghi n:ii ngê dnyengi pwaa wo, Póól ngê Yesu u yoo a danê ngê, mê wêdêwêdê kalê too, nd:uu ye vyu, wod:oo kada a y:ângo, liyé nkéli k:oo wo wo, Mâsídóniya mî tee wo. ²Yi wee u kwo p:aani p:aani dpîmo lêpî, Yesu u yoo dpîmon:aa wêdêwêdê kîgha dé. U kuwó dini ghi ngê liyé nkéli k:oo y:i mê wo wo, Kîdiki u ngwo mî tee wo. ³D:ââ pyile nt:ââ ngê, y:i doo ya. Póól ngê u yi doo kwo, Nju tpémi yi k:ii nkéli k:oo nipi nmî wo dmi, Njedusalem naa tédê nipi nmî lee dmi, ngmênê dini ghi n:ii ngê nyongo, apê, Nju tpémi y:oo a vye u dy:oo kédê châpwo ngmê, apê, nkéli k:oo mbywémî wa kée nê, wod:oo yi nkéli k:oo mēdaa wo wo, u mo nkéli k:oo mê wo wo, Mâsídóniya mîmî tee wo. ⁴U pyipe pyudu knî yi k:ii lee dniye, Sopata ngmê, Pidas tp:oo, Mbédiya pi, Nkayas myomo, Ndêêpi pi, Adistakas pini dê Sikandas pyolo podo, Tesalonika pi dê, Tikikas pini dê Tîdopimas limo wono, Esiya pi dê, Timoti pii, Lisitîda pi.ⁿ ⁵Póól ngê yepê, Nmî kada dmyinê kwo, Tîdówas dmyinên:aa t:âât:ââ nmo. ⁶Mbîdédi Pywápê Ngmê u Naa u kuwó dini ghi ngê liyé nkéli k:oo nmî wo dniye, Pilipay nmo kuwo ngê, liyé nkéli k:oo wo limi nmî chedê ngê, Tîdówas u ngwo nm:uu tee dniye, y:i nmeê ya, wiki ngmê.

Póól ngê pi mgémî wó u ngwo t:ângo, Tîdówas

⁷Lîme wo ntumokwodo, kââdî dini ghi n:ii ngê gho, nipi nmo wó, u yi nmo doo kwo, Nté nipi nmî ma, Yesu ngê mbîdédi ntee puwâ, wain p:uu ndiye pyu knî ye ntee y:ângo, yinté kópu my:oonmî d:uu. Póól nmo doo danêmbum, danêmbum daa yó, mu kópu u dîy:o apê, Mââ mw:aandiye paa anê y:oo. ⁸Mudu ngomo ghi k:oo, kwéli nmeê danêmbum, lam yilî doo pîpî. ⁹Pi mgémî nmî vy:o ngmêdoo kwo, u pi Yutikas. Yi pini windówa t:âmo doo ya, Póól y:i doo ng:aang:aa, wod:oo dpîdpî kn:ââ chópu. Póól doo danêmbum, mgîdî núknînúknî p:uu dini ghi yi yó, wod:oo Yutikas ngiy:a wo, yi ngomo dyêêdî pyoloni ghi k:oo mênê ghay

ⁿ 20:4 Dpodo 19:29; 21:29; Epeso 6:21

wo, tēpē mbēmē mē dyimē wo. Yinmo ngēēdī, nē ngmēnē, Dē pw:onu.
 10 Wod:oo Póól mbêpêmbêpê a ghêpê wo, u pwo dpí wo, dpodombiy:e
 mgîmî ngê, nmopê, Kídmyimê nuw:onuwo, ghê ka t:a. 11 U kuwó dini
 ghi ngê Póól tââ mē kee wo, mbídédí puwâ, pi knî ye y:ângo, ma ngópu.
 Póól ye modoo danêmbum, u dí kââdí mēnē kee wo, wod:oo a kuwo too.
 12 Pi mgēmîni mîné ghay wo, p:o adê núw:o ngmê, wod:oo yi gha dmi
 mb:aamb:aa ngê mē pyodo.

Póól ngê Tidówas ndini a yó, Militas u ngwo loo

13 Mgîdí vy:o Póól ngê nmopê, A kada ghê dmyeno, nkéli k:oo wo
 dmyeno, dēdē nînê lēpî, Asos dmyinên:aa t:âat:ââ nê. 14 Dini ghi n:ii ngê
 Póól ngê Asos mî m:uu nmoo, nmî p:uu y:i mē kele, nkéli k:oo u k:ii m:oo
 wo dniye, yi ndini nmî yó, Mítilini nm:uu tee dniye. 15-16 Yi ndini m:oo
 yó, u kuwó wéni ngê Kiyos nm:uu tee dniye. Womumo Epeso dpípî tee
 dniye, mu kópu u díy:o Póól ngê u yi dēpwo kwo, Esiya Wee u kwo mgî ní
 puwâ, apê, lîmîlîmî ngê Njedusalem ní lê, apê, Péntikos u wo a kada wa
 d:ii. Yi kópu u l:êê díy:o Epeso dpípî tee dniye, ngmēnē Samos nm:uu tee
 dniye, u kuwó wéni ngê Militas nm:uu tee dniye.

Yesu u yoo ye Epeso, Póól ngê nd:uu u ngwo ye mēnē vvu

17 Póól ngê pi ngmê Epeso dy:ââ ngê, kwo, Yesu u yoo yi kada pini yoo
 ala Militas a pwiyé dniye. 18 Dini ghi n:ii ngê taa dniye, yepê, A mbwó
 yoo. Yepê, A dpodo kn:ââ Esiya Wee u kwo dini ghi n:ii ngê ní chópu, u dí
 Epeso mēnên:aa kuwo ngê, yepê, kópuni noo d:uud:uu dé, yi kópu nmyi
 lama mb:aamb:aa ngê ka pyede. 19 Yepê, Lémilémi ngê kēê dîp:ê t:ângo,
 a yoo yi l:êê díy:o nîmo mbê, yepê, k:omo tpile a yoo y:oo a vye u dy:oo
 dnyimo a chápwo, ngmēnē nmî Lémi u dpodo p:uu mēnîmo dpodo.
 20 Yepê, Pi knî yi ngîma ntee noo danêmbum, nmyi p:o nmyi p:o yinté
 nmye myenoon:aa danêmbum. Yepê, Kópuni knî y:oo a ngēēpî nmyo,
 yi kópu yilî yintómu nmye kîní vvu, myedēpēngmê wópu ngê. 21 Yepê,
 Pi yintómu knî ye yenê, Nmyi dono yilî yi l:êê díy:o Chóó Lémi ngê wa
 kpada nmyo. Yenê, Nmyi dono kée tóó, yi yuu Chóó Lémi ka a y:ee tóó.
 Yenê, Nmî Lémi Yesu Kédisu ka dmyinê kélîmî, yinê wa ngee nmyo.

22 Póól ngê yepê, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê até dē dy:ââ nê,
 Njedusalem n:aa lēpî, a lama daa tóó ló kópu y:i a nga angmamî pyódu.^o
 23 Yepê, P:aani p:aani nîmo lēpî, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê a ka dpîmo
 tpaépê, Mu dini ghi ngê dono anyinê pyw:oo, mbwa k:oo wa km:êê ngi.^p
 24 Yepê, K:omo tpile wanî pw:onu, ngmēnē nmî Lémi Yesu ngê dpodoni a
 ka a kpo, nîmo, Yi dpodo ní chedê. Yepê, Yi dpodo alanté, pi knî ye ala
 kópu mb:aa u tpaépê, Chóó Lémi ngê u yi a kwo, Nî ngee té.^q

o 20:22 Dpodo 19:21 P 20:23 Dpodo 21:11 q 20:24 2 Tim 4:7

²⁵Yepê, Dye ghi daadîi nmyi vy:o noon:aa paa, munmyenê, Chóó Lémi u dnye dmyinê nyêm, yinê ada a y:enê nmyo. Yepê, Ngmênê ala ngwo nîné kuwokuwo nmyo, daamunmyi m:uu nê. ²⁶Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpaê, Nmyi vy:o pini ngmê ngê Chóó Lémi u maa wa kn:aadi knomomê, chóó kn:ââ, nê kuu. ²⁷Yepê, Mu kópu u díy:o Chóó Lémi ngê kópu yilí n:i yi dy:oo a chápwo too, yi kópu yilí nmye kîní vyu, dèp:angmê wópu ngê. ²⁸Yepê, Nmyi chóó nmye dmyinê a vyuwo, Chóó Lémi u yoo ye mb:aamb:aa ngê myedmyinê vyuwo, yélini tp:oo u wêê ngê pwila ngê, yi yéli chóó u yoo ngê u ngwo pyódu ngê. Yepê, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê yi yéli yi y:ey:ee pyu ngê yinê pyódu nmyoo.^r ²⁹Yepê, Ye mb:aamb:aa ngê dmyinê vyuwo, mu kópu u díy:o a kuwó kêmî kapî pyu yoo adnya a lêpî, Yesu u yoo yi némi dmi adnyin:aa dyede, yi kélîmî wamye dyênê ngmê.^s ³⁰Yepê, Myenté, yepê, nmyi vy:o pini kní y:oo yinté kópu kní my:oowa d:uu ngmê, daa ndêndê kópu yilí amyidnyi tpaê, u yi y:e adî kwo, Yesu u yoo kn:aa máadi p:uu nmî núw:o té. ³¹Yepê, Nmye mb:aamb:aa ngê dmyina a vyuwo. Yepê, Ala kópu dmyinê nuw:onuw:o, nmyi nuwo kédangê kuwo, m:ââ pyile kní yi k:oo, w:êênî nmye noo dèêpî, mgídî vy:o nmye myenoo dèêpî, nmyi l:êê díy:o myenîmo mbê.

³²Póól ngê yepê, Ala ngwo nîné kuwokuwo nmyo, Chóó Lémi nmye ada a vyuwo. Yepê, Kópuni nmo a kpo, nmye kîné vyu, yepê, yi kópu ngê yinê wa wêdêwêdê kalê nmyo. Yepê, Dye ghi yintómu yi kópu dyuu dmyinê vyílvvyíli, yed:oo kópu mb:aa n:i Chóó Lémi ngê u yoo njini ngê wa d:uu, yi kópu nmye wamye d:uu.^t ³³Yepê, U ya a nga dèdpîmo kwo, Pi ngê ndapî a ka ngma a kê ngê, ó kpídî a ka my:oo a kê ngê. ³⁴Yepê, Nmyi lama ka tóó, a chóó a kêê dè y:e noo dpodo, yepê, yi tpile yilí u ngwo nî kmênê ngê, yélini a p:uu doo ya yi tpile yilí my:aa kmênê ngê.^u ³⁵Yepê, Dye ghi yintómu dpodombiy:e noo dpodo, pwopwokopwe yoo noo ngêêpî dé, mu kópu u díy:o ala kópu nmî Lémi Yesu ngê vyu, Pini n:i ngê tpile wa ngí té, u gha mb:aamb:aa ngê wa pyódu, ngmênê n:i ngê u tpile wa yêê, yini u gha Chóó Lémi ngê d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê wa pyódu. Póól ngê yepê, Dmyinê a nj:i nê, ntee noo dpodo, yinté myedmyinê dpodo, pinté yoo myedmyinê ngêêpî dé.

³⁶Dini ghi n:i ngê Póól ngê danêmbum a kélî ngê, wod:oo yi mbodo dmi ngê ghê dniye, nipi dnye ngêpê. ³⁷Wod:oo dnye mbê, nt:uunt:uu vyêpívyêpí u ngwo dóó tumo. ³⁸Kópuni Póól ngê ye vyu, yepê, Daamunmyi m:uu nê, yi kópu ngê yi gha dmi d:ud:umbiy:e yinê dyênê ngê. Wod:oo lee dniye, Póól ngm:êê ngópu, nkéli k:oo mî ché ngópu.^v

Póól Njedusalem u ngwo loo

21 ¹Nd:uu ye nm:uu vyu, wod:oo kada nmo y:ângo, Kosí nm:uu tee dniye. Womumo Lodési nm:uu tee dniye, yi ndini nmî yó, Patada

^r 20:28 1 Pita 5:2-4 ^s 20:29 Mát 7:15 ^t 20:32 Kílosa 1:12; 2:7 ^u 20:34 Dpodo 18:3; 1 Tes 2:9 ^v 20:38 Dpodo 20:25

nm:uu tee dniye. ²Nkéli y:i ngmênmi módu, Pênisiya doo lêpí, wod:oo yi nkéli k:oo nmí wo dniye, kada nmo y:ângo. ³Dini ghi n:i ngê Saipídís nmí módu, y:i pi daa tee wo, nmí kuwa kwólu, Sidiya Wee u nkígh:ê nm:uu lee dniye, Taiya nm:uu tee dniye, p:aani n:i tpile gh:ay ngópu. ⁴Yesu u yoo vy:o pini kní y:i ngmênmi módu, yi k:i nmeé ya, wiki ngmê. Yi yéli y:oo Chóó Lémi u Ghê Dmi mbêmê ala kópu a w:ee ngópu, apê, Njedusalem tpémi y:oo Póól ngê dono kópu angmêmi d:uu ngmê. Yi kópu a w:ee ngópu, wod:oo Póól ka vyí ngópu, kwo, Njedusalem n:uungmê ní. ⁵Dini ghi n:i ngê yi wiki nmo kéli ngê, kada nmo y:ângo, Yesu u yoo yintómu yi kpâm gheegheema yi k:i nkéli chedê mí dy:ââ nmoo. Tii vuywo nmí yi mbodo dmi ngê nm:uu ghê dniye, y:i nmeen:aa ngépê. ⁶Wod:oo nd:uu noko nmí vuy, nkéli k:oo nmí wo dniye, yi yéli yi p:o mê diyê dniye.

⁷Taiya nmo kuwo ngê, Tpolímas nm:uu tee dniye, Yesu u yoo y:i m:uunmi módu, yi k:i nmeé ya, wo ngmidi. ⁸Womumo kada mono y:ângo, Sisadiya nm:uu tee dniye, Pilipi u ngomo k:oo nmeen:aa kwo, pini n:i ngê Samédiya tpémi ye Yesu u kópu yinê núwo. Pini n:i pyudu kní Njedusalem a ngmidi tumo, yi Pilipi yi yéli yi piini. ⁹Tp:oo módó kwodo páádi doo kwo, n:i kní y:oo Chóó Lémi u komo dnyimo kapí. ^x¹⁰Wo pyile páádi y:i nmí chedê ngê, Chóó Lémi u komo kapí pyu ngmê ta, Njuda Wee u kwo a ndê wo, u pi Akapas. ^y¹¹Nmo até yedê loo, Póól u mbalêti a ngêédí, chóó kóó yu u ngwo kudu too, nmopê, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê ala kópu da vyí, apu, Ala mbalêti chóó Nju tpémi y:oo Njedusalem alanté wa kudu ngmê, kn:aa yéli ye wa y:ee ngmê. ^z¹²Yi kópu dini ghi n:i ngê nmí nyongo, Póól ka kwonmo, Munmíko Njedusalem kidingê ní. ¹³Ngmênê Póól ngê nmopê, Lukwe díy:o nmye mbê té? Nmopê, Lukwe díy:o nmye nkíngê kígha nê? Nmopê, K:omo tpile wa kudu nê, Njedusalem, wamye vya nê, nmopê, u ntââ nmí Lémi Yesu u pi ngê amy:aa pw:onu. ^a¹⁴U nuw:o l:âmol:âmo ngê nmí dêê dniye, wod:oo yi kópu u kwo dpípímu vuy, kwonmo, Chóó Lémi ngê kópuni u yi a kwo, yi kópu paa pyaa we.

¹⁵U kuwó dini ghi ngê nmí tpile nmí wiye too, Sisadiya nmo kuwo ngê, Njedusalem nmí lee dniye. ¹⁶Yesu u yoo vy:o pini kní ngmê y:oo Njedusalem mínê kuwo nmoo. Pi ngmê u ngomo k:oo y:i nmeen:aa kwo, yi pini u pi Nmason, Saipídís pi. Yi pini Yesu u yoo vy:o ló dini a ghê wo.

Póól ngê Njems u ngwo módu, Njedusalem

¹⁷Dini ghi n:i ngê Njedusalem nmí taa dniye, Yesu u yoo y:oo mb:aamb:aa ngê a chipé nmoo. ¹⁸Womumo mw:aandiye Póól u k:i Njems

^w 21:8 Dpodo 8:5,40; 6:5 ^x 21:9 Dpodo 2:17 ^y 21:10 Dpodo 11:28

^z 21:11 Dpodo 21:33 ^a 21:13 Dpodo 20:24

ka nmî lee dniye, Yesu u yoo yi kada pini yintómu y:i myednye kwo. ¹⁹Póól ngê kwuno too, u dpodo u danêmbum yi ngêêdí adê nt:o. Chóó Lémi ngê kn:aa dyámê tpémi yi vy:o kópu yilíni yintómu u ngwo mínê d:uu too, yi danêmbum yi ngêêdí vyílo yedê nté ngê.^b

²⁰Dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, wod:oo Chóó Lémi dneye chaa kîgha. Póól ka kwo, Nmî mbwó. Kwo, Nmî gha dmi mb:aamb:aa ngê dê pyódu, ngmênê kópu ngmê anmî nuw:onuw:o. Kwo, Ala kópu lama a tóó. Kwo, Nju tpémi yilí tp:oo témi tap Yesu u yoo vy:o kî ghê dniye. Kwo, Mósisi ngê dêêpí kópuni d:êê too, yi yéli y:oo yi kópu dyuu mb:aamb:aa ngê a cháâchââ ngmê. ²¹Kwo, Nmodo p:uu ala kópu ny:ee ngópu, apê, Nju tpémíni kn:aa dyámê pee p:uu wumê pyede, Póól ngê yi yéli ye yipu, Mósisi u dêêpí kópu dyuu kéé tóó, nmyi l:êê ghi dmi mye kéé tóó, nmyi tp:ee yoo yi p:uu Chóó Lémi u l:ii namungê t:oo. Kwo, K:omo tpile yi kópu dipi vyi too, ngmênê yélini Yesu ka daa kêlímî té, yi nuw:o dmi yinté a tóó, u yi y:e a kwo, Nyi nmî vy:a. ²²Kwo, Dini ghi n:ii ngê yi lama wa yââ, nyi Njedusalem kêdê t:aa, kwo, wa nod:e dmi, myee u yi y:e adí kwo, wa vya ngi. Kwo, Lónté anmo vyilê té? ²³Kwo, Alanté. Kwo, Ala kópu dpí d:uu ngi. Kwo, Pi páádi nmî vy:o a kwo, n:ii kní yi p:uu mgamê a t:a. ²⁴Kwo, Yi pini páádi kní y:oo kn:aadi ngópu, Chóó Lémi ka tupwótupwó ngê u ngwo pyaa dniye. Kwo, Yi tupwó alanté wa chedê ngmê, yi mbodo dmi wa vyi ngmê, kpêê ziyé pyu ka tpile tp:oo kní angmê y:ee ngmê. Kwo, Yi pini páádi kní yi p:uu dpí kááli, modo myedo vyi ngi, tpile tp:oo yintómu ñyóó dpí pwila té. Kwo, Yi kópu pi kní yi lama dini ghi n:ii ngê wa yââ, ala kópu wa vyi ngmê, awo, Mwiyé kópuni nmî nyongo, yi kópu daa ndê kópu. Awo, Nyi ngê Mósisi u dêêpí kópu dyuu mb:aamb:aa ngê a cháâchââ té. ²⁵Kwo, Wu Nju tpémi yi kópu, ngmênê kn:aa yélini Yesu u yoo vy:o ghê dniye, yi yéli yi kópu alanté. Kwo, Pweepwee pee wunê ye ngmêkînmî dy:ââ ngê, ntini n:ii k:omo yâpwo ka mwiyé dpí y:ee ngmê, yi ntini ye kînmî kwódu ngê, ntapí u tpile tp:oo n:ii p:uu wêê d:uudpí pwii ye nmî kwódu ngê, pyââ ti mââ ti ye my:oo kwódu ngê.^c

²⁶Womumo mw:aandiye Póól ngê yi pini páádi kní ngm:êê too, Nju tpémi yi l:êê ghi yingmê mêmê d:uu ngópu, yi tupwó mêmê ghêê ngópu. U kuwó dini ghi ngê Póól loo, Chóó Lémi u ngomo k:oo mî kee wo, kpêê ziyé pyu ka kwo, Pyimê amênê diyé, kwo, yi pini páádi kní yi tpile tp:oo kní anê núw:o té.^d

Póól Chóó Lémi u ngomo k:oo u ngwo mgîmî ngópu

²⁷Wo limi wéni mî loo, Nju pi kní ngmê, yélini Esiya Wee u kwo a ndê dniye, Póól Chóó Lémi u ngomo k:oo yi m:uu ngópu, pi yilí yintómu tpaá ngópu, Póól mgîmî ngópu. ²⁸Pi kní ye mbwó dniye, yepê, Yisiléli tpémi.

^b 21:19 Dpodo 15:12 ^c 21:25 Dpodo 15:28-29 ^d 21:26 1 Kódin 9:20

Yepê, Ngee nmédi. Yepê, Pini n:ii ngê p:aani p:aani pi knî ye dpîmon:aa tpaê, yipu, Mósisi u dêêpî kópu dyuu kée yó, Chóó Lémi u ngomo k:oo kpêê n:aamuu yé, yipu, k:omo tpile d:ii Nju pi, Chóó Lémi ngê wamye ngee ngi, yepê, yi pini ala. Yepê, Kópu m:uu kédê d:uu, kn:aa pini knî m:uu ala ngomo k:oo kêda núw:o té, yi yéli daa Nju tpémi, yepê, ala ngomo Chóó Lémi ka tupwótupwó ngê u ngwo dê pyódu. ²⁹(Yi kópu vii ngópu, mu kópu u díy:o Tidopimas Epeso pi Póól u k:ii Njedusalem paambwi tédê mwiyé m:uu dumo. Nuw:o kn:aadi ngópu, apê ngmênê, Póól ngê Tîdopimas Chóó Lémi u ngomo k:oo dê knî.) ³⁰Dnyengi chaa wo, Nju pi yintómu Póól ngê tpaê dniye, wod:oo mgîmî ngópu, dnya a paapaa, kuwa pw:ii ngópu. N:ii yoo Chóó Lémi u ngomo ka dnye vyyuwo, yi yéli y:oo ngomo keñe a kuwo tumo. ³¹Yélini y:oo Póól a pw:ii ngópu, myednye vyee, u yi y:e doo kwo, Ghê nmo ngî. Wod:oo pi ngmê ngê Lóma lede yoo yi kada pini ka mdoo núwo, kwo, Pi yintómu ka l:êê té. ³²Kada pini ngê lede yoo até yedê danê ngê, yoo vy:o ch:iy:e dniye. Pi knî y:oo lede yoo dini ghi n:ii ngê m:uu tumo, Póól u vyee u ngwo yé ngópu. ³³Kada pini Póól ka loo, lede knî ye yepê, Kî pini mgîmî yó, puwóma té miyó dê y:oo kóó dê kudu dóó. Pi knî ye adî póó, yepê, Ala ló pini? Yepê, Ló dono kópu ngmêdê d:uu?^e ³⁴Ngmê knî y:oo kópu ngmêdnye tpaê, kââ paa dnye t:emî, woni knî y:oo kópu m:uu dnye tpaê, kââ paa myednye t:emî, kada pini ka u nuw:o chaa ngópu, wod:oo kada pini ngê lede knî ye yepê, Kî pini mbwa k:oo núw:o yó. ³⁵⁻³⁶Wod:oo núw:o ngópu, yoo u kuwó dnya a mbêpê, kââ paa ala kópu dnya a t:emî, yipu, Vya yó. Vya yó. Pi knî y:oo lede knî yi kélê Póól pèdê pwaa ngópu. Dini ghi n:ii ngê k:anê pè kn:ââ vyyuwo lee dniye, lede knî y:oo tââ dnyinê ngópu, u ngwo w:êê ngópu.^f

Póól Njedusalem tpémi ye u ngwo doo danêmbum

³⁷Mbwa k:oo ghêlî daa km:êê ngópu, Póól ngê Kîdiki dnye ngê kada pini ka kwo, U ntââ kópu nga ngmanî vii? Kada pini ngê kwo, E! Kwo, Kîdiki dnye lama ka tóó. ³⁸Kwo, Mumdo. Kwo, D:ii Yichip pi, pini n:ii ngê Nju pi yilî a danê ngê, lede ngê pyódu too, nko u ménê núw:o too, nmî p:uu l:êê tédê mî pw:oo dniye? ³⁹Póól ngê kwo, D:aa yi pini, kwo, ngmênê nê Nju pi, Taasîs nî ta, p:aani n:ii Silisiya Wee u kwo a tóó. Kwo, A p:aa u pi ndîi. Kwo, U ntââ kópu knî pi knî ye ngmanî vii. ⁴⁰Kada pini ngê kwo, U p:o yila. Wod:oo Póól k:anê pè nyedê a ghê wo, pi knî ye kóó a pyidu ngê, mu kópu u díy:o u yi u ngwo doo kwo, Yoo tumu yaa we. Dini ghi n:ii ngê tumu yaa dniye, Póól Hipîlu dnye ngê ye doo danêmbum.

22

¹Yepê, A léma, a mbwó yoo. Yepê, A ka a ng:aa mbê dmyeno.

Yepê, Kópuni u díy:o noo dpodo nmyi ngêêdí nîñê nj:ii. ²Dini ghi

n:ii ngê ny:ee ngópu, apê, Nmî chóó nmî dnye ngê mu mbumu. Wod:oo yimi tumu mê yaa dniye.

³Póól ngê yepê, Nê Nju pi, Taasís nî ta, Silisiya Wee u kwo p:aani, ngmênê ala Njedusalem n:uu kaa wo, Nkamáliyel p:uu noo ndiye. Yepê, Nmî kn:ââ yoo yi dêêpî kópu dyuu d:ud:umbiy:e yimi nî ndê ngê. Yepê, Nmyi gha dmi Chóó Lémi ka ntee nmyi y:ee ngópu, a gha yinté u kwo my:aa y:ângo.^g ⁴Yepê, N:ii knî y:oo Yesu u maa dnye kîgha, noo a kpadakpada dé, woni pw:oo dniye. Yepê, Pyââ pyââ mââ mââ mbwa k:oo noo kmîmî dé.^h ⁵Yepê, Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini, nmî kada pini yoo yintómu mye yi k:ii, yi kópu ndê kópu ngê nmye y:oo wa pyódu ngmê. Yi Lémi knî y:oo a kakêmê chámêchámê u pweepwee pee ngmê d:êê ngópu, a ka a kê ngópu, mu kópu u dîy:o u ya a nga doo kwo, Dîmaskís nî lê, Yesu u yoo y:i n:uu mgîmî té, Njedusalem nê núw:o té, kada pini knî y:oo paan:aa kpada téne.

Póól u nuw:o ngmêêpî p:uu u ngwo ye doo danê

9:1-19; 26:12-18

⁶Póól ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê Dîmaskís u nkîgh:ê noo paa, kââdî mââ kélî tpile u wuu ndîî mbóó p:uu a pwo ngma a kwólu. ⁷Yepê, Têpê mbêmê nî dyimê wo, dnye y:i ngmênî nyongo, a ka pê, Sóól, Sóól. A ka pê, Lukwe dîy:o dono kópu ndîî yilî a nga nye d:uud:uu? ⁸Kwuno, A Lémi, Nyi n:uu? A ka pê, Nê Yesu, Nasalet pi, pini n:ii ngê dono kópu ndîî yilî nye d:uud:uu. ⁹Póól ngê yepê, Pini n:ii knî yi k:ii nmeê paa, yi tpile u wuu mye m:uu ngópu, ngmênê pini n:ii a ka a mbwolo, u dnye dêpê w:ee ngópu. ¹⁰Yepê, Ala kópu u kwo nî vyu, kwono, A Lémi, lukwe ngmanî md:o? Yepê, Nmî Lémi ngê ala kópu a ka a vyu, a ka pê, Gh:êêdé, Dîmaskís chi lèpî, kópuni Chóó Lémi ngê u yi wunê kwo, apê, Nê ngê paan:aa d:uu ngê, a ka pê, dîyo yi kópu nga an:uu vyi, yed:oo dp:uu d:uu ngi. ¹¹Yepê, Yi tpile u wuu ngê a ngwolo dê dono ngê pyódu doo, wod:oo a pyipe yoo a kélê kaa dniye, Dîmaskís núw:o noo.

¹²Póól ngê yepê, Dîmaskís pi ngmêdoo ya, u pi Ananayas. Yepê, Yi pini ngê Chóó Lémi mb:aamb:aa ngê doo cháâcháâ, nmî dêêpî kópu dyuu mb:aamb:aa ngê myedoo cháâcháâ. Yepê, Nju tpémi yilîni Dîmaskís dpîmo kwo, apu, K:uuchêm u pi. ¹³Yepê, Yi pini a ka a loo, a nkîgh:ê mî ghê wo, a ka pê, Sóól a mbwó, Yélî mê m:uu ngi. Yepê, Yélî até yim:aa módu, nê, Yi pini mu kwo. ¹⁴Yepê, Ala kópu a ka vyu, a ka pê, Nmî kn:ââ knî yi yâpwo ngê da ngmîdi ngi, u Dpodo Pyu Mb:aa nyi módu, chóó u dnye my:ee nyongo. ¹⁵A ka pê, Yinê dê dy:ââ ngi, kópuni nyi módu, kópuni nyi nyongo, pi yintómu knî ye yi kópu anyin:aa nj:ii. ¹⁶A ka pê, Kidingê t:ââ, gh:êêdé, nmî Lémi u pi ngê mbwaa paa nmîmo kmênêkmênê

ngi, nono yilí yintómu yiné a ghêêghêê té. Yepê, Yi wéni ngê Yesu u pi ngê mbwaa paa kmênê noo, Yesu u yoo vy:o u ngwo nî ghê wo.

**Póól u dyede, kn:aa dyámê tpémi ye, Nju
tpémi ye yi kópu u ngwo a nté ngê**

¹⁷Póól ngê yepê, Wo yilí Dímaskîs nî chedê ngê, Njedusalem u ngwo m:aa diyé wo. Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi u ngomo k:oo noo ngêpê, nmí Lémi nî módu. ¹⁸A ka pê, Límîlímî ngê Njedusalem a kuwo ngi, mu kópu u díy:o kópuni a p:uu anyin:aa tpapê, yélini al:ii a kwo, yi kópu ka daawa kélímî mbê dmi. ¹⁹Yepê, Ala kópu u kwo nî vyu, kwono, A Lémi. Kwono, Ngêpê ngomo kní yi k:oo kînoo koko, yélini nga wumê kélímî, kînoo a mgímímgímî dé, mbwa k:oo noo kígha dé, myenoo kpakakpaka dé.ⁱ ²⁰Kwono, Dini ghi n:ii ngê nmodo pyu ngmê Stipen vya ngópu, yi vy:o noo kwo, a nuu u kópu ngê pyodo, n:ii kní y:oo dnye vye, yi kpídî dyuu noo t:âât:ââ. Kwono, Yi kópu yilí yintómu ala yéli yi lama ka tóó, ndoo apê a ka wa a ng:aa mbê dmi, ala kópu wa vyi ngmê, Kí pini u nuw:o n:uu ngê dê ngmêê? ²¹Yepê, Ngmênê nmí Lémi ngê a ka pê, Chi lêpî, daa chono dí dy:ââ ngi, daa Nju tpémi yi vy:o dí dy:ââ ngi.^k

²²Pi kní y:oo Póól dnye ng:aaang:aa, ngmênê kn:aa dyámê tpémi yi pi dmi dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, wod:oo dpodombiy:e dnye kââ, Lóma lede kní yi kada pini ka kwo, Vya ngi. Kwo, U némi dyênê ngi. Kwo, Doo u ntââ daadî ya. ²³Wod:oo dnye kââ, yi kpídî dnye kpêêkpêê dé, têpê kookoo dnye dyimî, wââ mbóó p:uu doo ntééntéé. ²⁴Kada pini ngê u lede kní ye yepê, Kí pini mbwa k:oo núw:o yó, u kwo dpí póó dmyeno, kwipi, Lukwe díy:o Nju tpémi nga a dnyengi té. Yepê, Yedê kê dmi ngê dmyinên:aa kpakakpaka, u dí nt:u kópu nmye amí vyi. ²⁵Wod:oo mbwa k:oo núw:o ngópu, kudu ngópu, apê, Nmî kpaka, ngmênê Póól ngê yi lede yoo yi mââwe ndîî ka kwo, Lukwe díy:o wanyi kpaka nê? Kwo, Lama daa tóó, Lóma u pi a p:uu a t:a? Kwo, Pini n:ii p:uu Lóma u pi a t:a, yini módó pi d:uudpî kpaka. Kwo, Pi ngê doongê kóté kalê noo, doo u ntââ daanyi kpaka nê.^l ²⁶Mââwe ndîî ngê yi kópu dini ghi n:ii ngê nyongo, wod:oo kada pini ka adî lê, kwo, A Lémi. Kwo, Lukwe díy:o nmo chi vyi, Wu pini kpaka yó. Kwo, Lóma u pi p:uu a t:a. ²⁷Wod:oo kada pini adî lê, chóó Póól ka ad:uu póó, kwo, Mumdoó Lóma u pi m:uu a t:a? Póól ngê kwo, Nyââ. ²⁸Kada pini ngê Póól ka kwo, Ndapî ndîî ngmênî kée ngê, Lóma u pi a p:uu u ngwo kele. Póól ngê kwo, Ndapî dípî kée ngê, ngmênê a kn:ââ kní y:oo Lóma tpémi ngee tumo, Lóma u pi wâpu yi p:uu u ngwo kele. ²⁹Ledeni kní y:oo apê, Póól nmî kpaka, yi kópu yi ny:ee ngópu, wod:oo mêtê mbee ngópu. Kada pini mye nkíngê mbê wo, apê, Kí pini p:uu Lóma u pi a t:a, lukwe díy:o kípídî kpaka.

ⁱ 22:19 Dpodo 8:3 ^j 22:20 Dpodo 7:58 ^k 22:21 Dpodo 9:15 ^l 22:25 Dpodo 16:37-38

Póól Nju tpémi yi kada pini knî yi ngîma u ngwo ghê wo

³⁰Kada pini ngê u yi doo kwo, Nju tpémi yi dnyengi u nt:u kópu nê pyw:oo, wod:oo womumo mw:aandiye Nju tpémi yi kada pini yoo, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yintómu nipi a danê ngê, Póól mbwa k:oo pw:i ngê, yi ngîma mî kââ.

23 ¹Póól Nju tpémi yi kada pini knî yi ngîma doo vvyuwo, kn:aa daa vvyu wo, yepê, A mbwó yoo. Yepê, Monî ta, Chóó Lémi u ngîma noo a paa, kópu dono dîpîngmê d:uu ngê. ²Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini Ananayas ngê Póól u nkîgh:ê yéli ye yepê, Kî pini komo t:âmo ngmê kpêê yó, wod:oo ngmê ngê komo t:âmo puwâ. ³Póól ngê kpêê yiyé pyu knî yi kada pini ka kwo, Ndêndê ngê Chóó Lémi ngê u nkwo wa vya ngi. Kwo, Pi knî yi ngîma nyi mb:aamb:aa, ngmênê nga dono. Kwo, Anye kóté kîgha nê, ngmênê nmî dêêpî kópu ñyóó chuu châpu ngê, wâpu ye chi vyi, Kî pini komo t:âmo ngmê kpêê yó. ⁴Póól u nkîgh:ê yéli y:oo Póól ka kwo, Lukwe dîy:o Chóó Lémi u kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ndîi ka nye dono kópu tpapê. ⁵Póól ngê yepê, A lama wo tóó, Yi pini kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini, ye yi kópu daapîdî vyi, mu kópu u dîy:o puku yedê alanté a tóó, apê, Nyoo yi kada pini p:uu dono kópu kidingmê vyi.^m

⁶Póól ngê dini ghi n:ii ngê a w:ee ngê, apê, Kada pini yoo woni Pádisi yoo, woni Sadyusi yoo, yi yéli ye kaa wo, yepê, A mbwó yoo. Yepê, Nê Pádisi, a kn:ââ yoo mye Pádisi yoo. Yepê, Awêde nmye kóté kîgha nê, mu kópu u dîy:o ala kópu ka nî kêlîmî mbê wo, nê, Pi wa pw:onu, amêdê pyidu.ⁿ ⁷Yi kópu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, wod:oo Pádisi yoo Sadyusi yoo noko kwopwepe mbê dniye, yoo chaa ngópu. ⁸(Yoo chaa ngópu, mu kópu u dîy:o Sadyusi knî y:oo apu, Pi dpî pw:onu, mêt:uuwodê pyidu, myenté apu, Enjel daa tóó, ghê dmi myedaa m:ii. Ngmênê Pádisi yoo pyidepyide ka a kêlîmî té, enjel knî ye a kêlîmî té, ghê dmi knî ye mye kêlîmî té.)^o ⁹Wod:oo dnyengi ndîi ngê pyodo, Dêêpî pyu knî ngmê, n:ii dé Pádisi yoo, ghêêdî dniye, ye a tpêpwo dniye, yepê, Kî pini ngê dono kópu daa d:uu ngê. Yepê, Ndoó apê ghê dmi u kwo yidoo danêmbum ó enjel u kwo yidoo danêmbum. ¹⁰Dnyengi ndîi ngê mê pyodo, wod:oo Lóma lede yoo yi kada pini ngê apê, Póól wa yéti ngmê, wod:oo lede knî ye yepê, Póól yi vy:o a y:ee yó, mbwa k:oo mê km:êê yó.

¹¹Yi mgîdî vy:o nmî Lémi Póól u nkîgh:ê ghê wo, kwo, Namê nkîngê. Kwo, Ala Njedusalem a kópu ntee ye chi vyi, Lóma yinté ye myoon:aa vyi.^p

Póól u vye u dy:oo u ngwo a châpwo ngópu

¹²Womumo mw:aandiye Nju pi ngmê knî y:oo Póól u vye u dy:oo a châpwo ngópu, noko Chóó Lémi ngê kpaa dniye, apê, Nté ghêlî daanmî

^m 23:5 Ex 22:28 ⁿ 23:6 Dpodo 24:15,21 ^o 23:8 Mát 22:23 ^p 23:11 Dpodo 28:16,23

ma, mbwaa ghêlî myedaanmî nda, Póól mwiyé anm:uu vy:a. ¹³N:ii knî y:oo Póól u vye u dy:oo a châpwo ngópu yintómu podo y:a pwodo doon:aa ya. ¹⁴Nju tpémi yi kada pini knî ye lee dniye, yepê, Chóó Lémi ngê nipi dpî kpa a dmi, nté ghêlî daanmî ma, mbwaa ghêlî myedaanmî nda, Póól mwiyé anm:uu vy:a. ¹⁵Yepê, Yi kópu u l:êê díy:o Lóma lede yoo yi kada pini ka pi ngmê dy:ââ yó, Póól a núw:o ngê, u póópóo u l:êê díy:o. Yepê, Anmî t:âât:ââ, al:ii ghêlî daamî t:aa, maa p:uu anmo vy:a.

¹⁶Ngmênê Póól u chênê ngê u kênê u vye u pi yi nyongo, wod:oo mbwa k:oo kee wo, u kênê ka yi kópu yuu adumu y:oo. ¹⁷Wod:oo Póól lede yoo yi mâawe ndîi ngmê ka mbwolo, kwo, Nga a pwiyé. Kwo, A chênê kada pini ka núw:e, kópu u mênê ngmêka tóó, u kwo amî vyi. ¹⁸Wod:oo mâawe ngê yi pini adí núw:o, kada pini ka, kwo, Pini n:ii mbwa k:oo a kwo Póól, a ka kêda mbwólu, a ka dê, A chênê kada pini ka núw:e, kópu u mênê ngma tóó, u kwo amî vyi. ¹⁹Kada pini Póól u chênê kwulo kele, mwada y:i núwo, y:i u kwo mî póó wo, kwo, Ló kópu mênê ngma tóó? ²⁰Póól u chênê ngê kwo, Mââ mw:aandiye Nju tpémi yi kada pini knî y:oo nga amî vyi ngmê, Póól dpo pwiyé we, u yi nmo a kwo, U kwo yimi nmî póó dmi. ²¹Kwo, Ngmênê ye ng:aa ngê kêê kidangê t:oo, mu kópu u díy:o pi podo y:a pwodo wumê t:a, wa mbwolo dmi, maa p:uu wa t:ââ ngmê. Kwo, Dê kpa a dmi, nté ghêlî daawa ma ngmê, mbwaa ghêlî myedaawa nda ngmê, Póól mwiyé amî vya ngmê. Kwo, Yi kópu wunê kêdê l:âmo ngmê, ka t:âât:ââ ngi. ²²Kada pini ngê kwo, Pi ngmê ka kidingê vyi, Nê ka yuu mîdîn:aa y:oo. Wod:oo kada pini ngê Póól u chênê mê dy:ââ ngê.

Lede knî y:oo Póól Sisadiya u ngwo mênê kuwo ngópu

²³⁻²⁴Kada pini ngê lede yoo yi mâawe ndîi miyó dê ye yepê, Sisadiya n:aa dyede dp:o, nmî kada pini Piliiks ka Póól dpî núw:o nyoo. Yepê, Taa ngê l:êê pyu yoo my:oo yono y:a dpî núw:o nyoo, keete ngê l:êê pyu yoo my:oo yono y:a myoo núw:o nyoo, hósí mbêmê l:êê pyu yoo pyudu y:a myoo núw:o nyoo, Póól hósí mbêmê dpî yé nyoo, mgídî vy:o kada dpo y:ee yó, Sisadiya dpî lee dmyeno. ²⁵U kuwó dini ghi ngê kada pini ngê Piliiks u pweepwee pee ngmê d:êê ngê, yi mâawe dê ye y:ângo.

²⁶Pweepwee pee p:uu ala kópu yi d:êê ngê, apê, Nê Kílódias Lisiyas, Mw:ââkó a Lémi Piliiks. ²⁷Kwo, M:ii tuwo Nju tpémi y:oo ala pini a mgîmî ngópu, kîpî vya ngópu. Kwo, A lama kî yaa wo, Lóma u pi ala pini p:uu a t:a, wod:oo lede yoo nî núwo, nm:uu dyé ngê.^q ²⁸Kwo, U ya a nga doo kwo, Nju tpémi yi dnyengi u nt:u kópu nê pyw:oo, wod:oo yi kada pini yoo ma nipi nê dono, ala pini yi ngîma kîkî kââ.^r ²⁹Kwo, Ngmênê u pwopwo u kópu dîp:ê pyw:oo, u mbwa k:oo kmîmî u kópu myedîp:ê

^q 23:27 Dpodo 21:30-33; 22:25-27 ^r 23:28 Dpodo 22:30

pyw:oo. Kwo, Yi chóó yi dēêpî kópu dyuu u díy:o kídnyi dnyengi.^s ³⁰Kwo, Dini ghi n:ii ngê u vye u pi dí ny:oo, u ngwo nga d:a dy:ââ. Kwo, Yélini p:uu a d:uu té, ala kópu ye wanî vyi, yenê, Yi pini Piliks ka kídî dy:ââ, u ngópu dp:uu kóté kalê yó.

³¹Yi mgídî vy:o lede knî y:oo kada a y:ee ngópu, Póól núw:o ngópu, Antipatídis mw:aa mgídî vy:o taa dniye. ³²Ledeni yoo dēdē doo paa Njedusalem mē diyé dniye, n:ii dé hósi mbēmē dnye paa Póól Sisadiya mīnē kuwo ngópu. ³³Pweepwee pee Piliks kóó yedē mī yé ngópu, Póól u kwo mīnē kuwo ngópu. ³⁴Piliks ngê pweepwee pee yedē kp:aa ngê, wod:oo Póól ka póó wo, kwo, Nyi ló dyámē ghi pi? Póól ngê kwo, Nê Silisiya Wee u kwo pi. ³⁵Piliks ngê kwo, W:ii Helodi u k:oo ghi pi, ye yinê paa kóté kalê ngi. Kwo, N:ii dé m:uu a d:uu té, wa taa dmi, u ngwo anê kóté kalê ngi. Piliks ngê lede knî ye yepê, Ala pini a ngomo ghi ngmê k:oo nye km:êê yó, yi dmyinên:aa y:enê, kíngî pwii.

Piliks ngê Póól u ngwo kóté kwólu

24 ¹Wo limi mī loo, u kuwó dini ghi ngê Nju tpémi yi kada pini yoo Sisadiya lee dniye, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini Ananayas u k:ii lee dniye, pini n:ii u lama Lóma tpémi yi dēêpî kópu dyuu mb:aamb:aa ngê doo kwo u k:ii mye lee dniye, yi pini mye Nju pi, u pi Tēêtulas. Piliks ngíma ghê dniye, Póól ka kópuni u díy:o dnye nod:enod:e, yi kópu u nt:u kópu Piliks ka vyi ngópu. ²Dini ghi n:ii ngê Póól a núw:o ngópu, Tēêtulas ngê kóté kpēmî ngê, Piliks ka kwo, Munmíkó nmî Lémi, mb:aamb:aa ngê nyinê y:enê nmo, dye ghi daadî pi l:êê ngê kēê doongê t:ângo, dono kópu yilî nyi ngmópu, ya mb:aa u ngwo dp:o pyw:oo. ³Kwo, Dye ghi yintómu p:aani p:aani nmo chaa kígha ngi, myeno kwunokwuno ngi. ⁴Kwo, Kópu yilî nga daanî vyi, mwada y:i daanî nî, nga anî tpaépê, a dnye nyeni. ⁵Kwo, Ala pini nkéli dono u pye yiyé pyu, Nasalet pi u yoo yi kada pini ngmê, dyámê pee yilî yi mbēmē Nju tpémi yi vy:o dnyengi u pye yilî a yiyé. ^t ⁶Kwo, Ala kópu mye d:uu ngê, u yi u ngwo doo kwo, Yélini daa Nju tpémi Chóó Lémi u ngomo k:oo my:aa km:êê té, wod:oo y:i nmî mgímî ngê. ^u ⁷(-) ⁸Kwo, Ala pini chi p:oo knomomê, kwo, kópuni u díy:o u kwo nmo nod:enod:e té, yi kópu chóó nga wa vyi. ⁹Dini ghi n:ii ngê Tēêtulas ngê u danēmbum yó, Nju tpémi y:oo Piliks ka kwo, Kópu yilî n:ii nga dē vyi, yi kópu yilî yintómu ndē kópu dé.

Póól ngê Piliks ka kópuni vyu

¹⁰Piliks ngê Póól ka kwo, Ló kópu mēnē ngma a tóó? Póól ngê kwo, Mw:ââkó a Lémi, m:ââ yilî yi k:oo ala dyámê pee úyóó nye y:enê, nmî l:êê ghi dmi yintómu lama a tóó, kwo, yi kópu u l:êê díy:o a lama ka

^s 23:29 Dpodo 18:14-15 ^t 24:5 Dpodo 17:6 ^u 24:6 Dpodo 21:28-30

tóó, ndêndê ngê nye kóté kîgha nê. ¹¹ Kwo, Daa dye ghi daadî yimî loo, y:omye m:ii ngê Chóó Lémi ka ngêpê têdê nî loo, Njedusalem. Kwo, Pi knî y:oo yinté nga amye vyi ngmê. ¹² Kwo, Chóó Lémi u ngomo k:oo pi knî ye kwopwepe ngê kêê díp:ê t:àngo, ngêpê ngomo knî yi k:oo yi mbodo dmi myedípî vyuwo ngê, yi p:aani u ghi yintómu knî yi k:oo yinté kópu myedípî d:uu ngê. ¹³ Kwo, Ala ngwo kópuni nga dê vyi t:oo, doo u ntâa yi kópu dyuu ndê kópu ngê nga daawa pyódu t:oo. ¹⁴ Kwo, Kópuni dyuu nga dê vyi ngmê, mu ngmídi ndê kópu, nga daanê wópu, kwo, Yesu Nasalet pi u yoo vy:o nî ghê wo. Kwo, K:omo tpile Nju tpémi y:oo ala kópu a tpaépê ngmê, apu, Nasalet pi ngê máádini a yó, yi máádi daa ndêndê, kwo, ngmênê yi máádi n:aa kîgha, nmî kn:âa yoo yi yâpwo ka ndêndê ngê u ngwo anî lê. Kwo, Ngmênê kópu yilí n:ii Mósisi ngê a d:êê ngê, myenté Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo kópuni mye d:êê tumo, yi kópu knî ye n:aa kêlímî. ¹⁵ Kwo, Kî yéli kópuni ka a kêlímî té, yi kópu ka myinê kêlímî. Kwo, Yi kópu alanté, Pi yilí yintómu mwiyé wa pw:onu, u kuwó dini ghi ngê Chóó Lémi ngê amêdê pyidu té, yoo dono yoo mb:aa chóó wa chámê dê.[†] ¹⁶ Kwo, Yi kópu u l:êê díy:o dye ghi yintómu dpodombiy:e anî dpodo, kópu mb:aa anî d:uud:uu dé, Chóó Lémi ngê a ka daapaa vyi ngê, Chi kn:aadi, pi knî y:oo yi kópu a ka myedaapaa vyi y:e.

¹⁷ Póól ngê kwo, M:ââ ngmê knî yi k:oo Njedusalem dênoo ya. Dini ghi n:ii ngê Njedusalem nê diyé wo, Nju tpémi yi vy:o pinté knî ye yi ndapí knî ngmênî núwo, u ya a nga myedoo kwo, nê, Chóó Lémi ka kpêê n:uu yé.[‡] ¹⁸ Kwo, A tupwó mwiyé nî ghêê ngê, u kuwó dini ghi ngê Chóó Lémi u ngomo k:oo nî kee wo, kpêê yiyé u l:êê díy:o. Kwo, Pi a p:uu dépwo ya, pi ngê dnyengi ngê kêê myedíp:ê t:àngo.[×] ¹⁹ Kwo, Ngmênê Nju tpémíni Esiya Wee u kwo dnyimo a ya, yi yéli y:oo mgîmî noo. Kwo, Lukwe díy:o yi yéli al:ii daa kwo? Kwo, Wo ndê kópu y:aa d:uu ngê, ye pêdê lee dmi, yi kópu nga paan:aa vyi ngmê. ²⁰ Kwo, Yélini y:oo Njedusalem kóté kalé noo, yi yéli awêde kêdê taa dmi. Kwo, Ye ngî péé, Kóté têdê ló kópu a p:uu ngma a pyw:ee ngópu. ²¹ Kwo, Yi vy:o kópu mu ngmídi nî d:uu ngê, ye nî mbwolo, yenê, Awêde anmye kóté kîgha nê, mu kópu u díy:o ala kópu ka n:aa kêlímî, Pi wa pw:onu, amêdê pyidu.[†]

²² Piliks ngê yepê, Nmyi kada pini Lisiyas dini ghi n:ii ngê wa t:aa, yepê, Póól p:uu kópu u ngwo nmye ngmanî vyi. Wod:oo Piliks ngê kóté chedê ngê, mu kópu u díy:o Yesu ngê máádini a yó, yi máádi p:uu kópu yilí u lama dnye ya, pi knî y:oo Piliks u ngêêdî mwiyé dnyimo a tpaépê dé. ²³ Ledeni ngê Póól dpîmo y:enê, Piliks ngê yi pini ka kwo, Póól mbwa k:oo mê km:êê ngi, yi choon:aa ya, yi choon:aa paambwi. Kwo, U pyipe knî y:oo u yi adí kwo, Tpile u kwo ngmên:uu y:oo, kwo, ye kidingê kwódu.

† 24:15 Njon 5:28-29 ‡ 24:17 Lóma 15:25-26 × 24:18 Dpodo 21:26-27

† 24:21 Dpodo 23:6

Póól ngê Piliks cha ye kópuni vyu

²⁴Wo knî ngmêmî loo, Piliks cha y:oo u yi y:e doo kwo, Póól nyi ngêêdi choo danêmbum. (Piliks u kpâm Didusila Nju pyââ.) Wod:oo Piliks ngê pi ngmê dy:ââ ngê, kwo, Póól a pwiyé we. Póól dini ghi n:ii ngê ta, Piliks cha ye Yesu Kédisu ka kêlîmî p:uu ye doo danêmbum. Yi kópu dyuu dpîmo nyêmi dé. ²⁵U kuwó dini ghi ngê Póól ngê yepê, Doo u ntââ dono kópu yilî daanmî d:uud:uu, ngmênê nmî chóó nmî l:êê ghi dmi ka vyyuwo kmêle, mu kópu u dîy:o mu dini ghi ngê Yesu ngê wa kóté kalê nmo. Piliks ngê yi kópu dini ghi ngê nyongo, nkîngê mbê wo, Póól ka kwo, Ala ngwo chi lèpî. Kwo, Dini ghi n:ii ngê a dpodo daadí ya, a chóó nga an:uu vyi, u ngwo modo pwiyé. ²⁶Wo knî ngmê ngê Piliks ngê pi ngmê ka dpîmo tpaépê, kópu, Póól a ka dpo núw:e. Daa ng:êêntómu u k:ii danêdanê knopwo, mu kópu u dîy:o Piliks ngê u yi dpîmo kwo, Póól ngê ndapî ndîi a ka ngmêpêda kê ngê, u ngwo p:aa pw:ii.

²⁷M:ââ miyó mî loo, Pósiyas Pestas ngê Piliks u d:aa a kââdi ngê, mu kópu u dîy:o dini ghi n:ii ngê Nju tpémi kn:aa yéli yi k:ii numo p:uu dnye l:êê, Sisadiya, Piliks ngê lede yoo dy:ââ too, Nju tpémi yi kada pini yilî vya ngópu. Nju tpémi y:oo Lóma tpémi yi king ka pweepwee pee yilî d:êê ngópu, wod:oo yi king ngê apê, Piliks Lóma modo diyé we. Piliks ngê u yi doo kwo, Nju tpémi y:oo kópu dono a p:uu daamupaa vyi y:e, wod:oo Póól mbwa k:oo a kuwo ngê, Lóma u ngwo mê diyé wo.

Pestas ngê Póól u ngwo kóté kwólu

25 ¹Pestas Sisadiya ta, wo pyile mî loo, Njedusalem u ngwo loo. ²Nju tpémi yi kada pini yoo, kpêê yiyé pyu yoo yi k:ii u yi y:e doo kwo, Póól nmî ndyîko, wod:oo yi kópu dyuu Pestas ka vyi ngópu. ³Kwo, Munmîkó nmî Lémi, u yi nmo a kwo, Póól al:ii nmo dpo núw:e, u ngwo anmî kóté kwolo. Yi kópu u kwo vyi ngópu, mu kópu u dîy:o u yi y:e doo kwo, Maa p:uu Póól p:oo vy:a.^z ⁴Pestas ngê yepê, Póól Sisadiya mbwa u mênê kîyedê kwo. Yepê, Daa kêmakêma y:i mîndê diyédiyé. ⁵Yepê, Nmyi kada pini yoo a p:uu dpî t:ee tóó, Sisadiya yi k:ii wanmî lee dmi. Yepê, Póól u ndyîkondyîko u kópu yi chóó u ngópu paan:aa vyi téne.

⁶Pestas ngê wo wáali ó wo y:a yi vy:o mê chedê ngê, u kuwó dini ghi ngê Sisadiya mê diyé wo. Womumo kóté tédê yaa wo, yepê, Póól a pwiyé we. ⁷Póól dini ghi n:ii ngê kóté tédê kee wo, Nju tpémi yélini Njedusalem a ndê dniye, yi tpóknî y:oo Póól a yina ngópu, u ndyîkondyîko u kópu ndîi yilî vyi ngópu, ngmênê doo u ntââ yi kópu ndê kópu ngê daapî pyódu tumo.^a ⁸Póól ngê yi kópu yilî a wópu ngê, Pestas ka kwo, Nju tpémi yi dêêpî kópu dyuu dîpîngmê puwâ, Chóó Lémi u ngomo k:oo dono

^z 25:3 Dpodo 23:15 ^a 25:7 Dpodo 24:5-6,13

kópu dîpî d:uu ngê, Lóma king p:uu kópu dono myedîpî vyu. ⁹Pestas ngê u yi doo kwo, Nju tpémi y:oo kópu mb:aa a p:uu pîdnyî tpaê dé, wod:oo Póól ka póó wo, kwo, U ntââ Njedusalem wanyi lê, yi an:uu kóté kalê ngi?^b ¹⁰Póól ngê kwo, Kêle. Kwo, Lóma u dêêpî kópu dyuu mbêmê anye kóté kígha nê. Kwo, Doo u ntââ Njedusalem daany:uu kóté kalê nê, mu kópu u díy:o Nju tpémi y:e kópu dono dîpîngmê d:uu ngê. Kwo, Yi kópu lama mb:aamb:aa ngê ka tóó. ¹¹Kwo, Dêêpî kópu w:aangmê puwâ, ó pwopwo u kópu w:aangmê d:uu ngê, ye p:aa pwene, daap:aa mbêpê wo. Kwo, Ngmênê a ndyíkondyîko u kópu dyuu ndê kópu ngê nga doo pyodo, yi kópu u l:êê díy:o doo u ntââ ye daa nyi y:ee nê. Kwo, Lóma king ngê yinê paan:aa kóté kalê nêne. ¹²Wod:oo yélini y:oo nuw:o ghi mb:aa Pestas ka dnyimo yém, yi yéli yi k:ii nipi dnye danêmbum, Pestas ngê Póól ka kwo, U yi nga a kwo, Nmî king ndî ngê yinê paan:aa kóté kalê nyine, yed:oo yi king ka anyi lê, Lóma.

Pestas Póól p:uu Akîdipa ka u ngwo doo danêmbum

¹³Wiki knî ngmê mîmî loo, Akîdipa Helodi lémi Mbêênis u kii Sisadiya lee knopwo, noko yepê, Pini n:ii ngê Piliks u d:aa da kââdî, nye m:uu ngmê. ¹⁴Wo knî ngmê Akîdipa lémi y:i dpîmo ya, Pestas ngê Akîdipa u ngêêdî Póól u p:êê adê nt:o, kwo, Pi mbwa k:oo ngmêka kwo, Piliks ngê ka a kuwo ngê. ¹⁵Kwo, Dini ghi n:ii ngê Njedusalem nî loo, Nju tpémi yi kada pini yoo kpêê yiyé pyu knî yi k:ii u ndyíkondyîko u kópu dé a ka ka a vyi tumo, a ka pê, Dpî vya ngi. ¹⁶Kwo, Ala kópu ye nî vyu, yenê, Nmo Lóma tpémi ye daa nmî l:êê ghi. Yenê, Pi u kpakakpaka têdê módó daanmî dy:ââ. Yenê, U ndyíkondyîko u kópu dyuu mwiyé paa ny:ee ngê, u wópuwópu kuwó paa d:uu ngê. ¹⁷Kwo, Dini ghi n:ii ngê al:ii a lee dniye, t:ââ ngê kêê dîp:ê t:ângo, ngmênê womumo yi pini nî kóté kwólu. ¹⁸Kwo, Yélini p:uu dnye d:uu daa dono kópu ndî knî yi p:uu dnye danê. ^c ¹⁹Kwo, Yi chóó yi yâpwo ka ngêpê p:uu dnye danê, pi ngmê p:uu myednye danê, u pi Yesu, pini n:ii pwene, ngmênê Póól ngê yepê, Yi pini mêtê pii wo. ²⁰Kwo, Yi kópu yilî dèp:êngmê ngêêdî, wod:oo Póól ka nî póó wo, kwonê, U ntââ Njedusalem wanyi lê, yi an:uu kóté kalê ngi? ²¹Kwo, Ngmênê a ka pê, Doo u ntââ. A ka pê, Nyóó chi y:enê nê, u kuwó dini ghi ngê Lóma king ngê yinê paan:aa kóté kalê nêne. Kwo, Yed:oo mbwa k:oo m:aa kmungo, nê, Díyo nmî king ka p:aa dy:ââ. ^d ²²Akîdipa ngê Pestas ka kwo, U ya a nga kwo, Yi pini chóó a ka choo danêmbum. Pestas ngê kwo, Díyo mâtê nga adî danêmbum.

²³Womumo Akîdipa lémi dnye nyêm u ngomo k:oo lémilémi u l:êê ghi ngê kee knopwo, lede knî yi kada pini yoo yi k:ii, Sisadiya u kada pini yoo mye yi k:ii yi ngomo k:oo nipi a wó. Pestas ngê lede knî ye

^b 25:9 Dpodo 24:27 ^c 25:18-19 Dpodo 23:29 ^d 25:21 Dpodo 25:11-12

yepê, Póól a pwiyé we.^e ²⁴Póól dini ghi n:ii ngê ta, Pestas ngê yi lémi ch:ama ye yepê, Mw:ââkó a lémi ch:ama, king Akídipa lémi yi k:ii, yepê, pini n:ii p:uu Nju tpémi a d:uu té, ala vyílo. Yepê, Nju tpémi yélini ala p:aani a kwo, myenté Njedusalem yélini wunê kwo, kââ paa ala kópu a t:emí ngópu, apu, Kí pini vya ngi, kímê ya, pw:oo we.^f ²⁵Yepê, Ngmênê u pwopwo u kópu dép:êngmê pyw:ângo. Yepê, Yi pini ngê ala kópu a ka yinê vyu, a ka pê, Lóma king ngê yinê paan:aa kóté kalê nêne, yepê, yed:oo Lóma waní dy:ââ. ²⁶Yepê, Ngmênê u kópu njini d:oongmê pyw:ângo, ló kópu a Lémi ka ngmaní d:êê? Yepê, Yi kópu u l:êê díy:o ala pini nmyi ngíma u ngwo dí kââ, ngmênê nyi, king Akídipa, ngíma kídí kââ, mu kópu u díy:o kópuni nipi wanmo pyw:oo, yi kópu a Lémi ka u nkwo aní dy:ââ. ²⁷Yepê, Mu kópu u díy:o pi módó daanyi dy:ââ, ngmênê u nt:u kópu mb:aamb:aa ngê anyi d:êê, u ngwo anyi dy:ââ.

Póól ngê Akídipa ka kópuni vyu, u kn:ââ chap

26 ¹Akídipa ngê Póól ka kwo, Nýóó l:êê díy:o nmo chi danêmbum. Póól ngê kwo, Mw:ââkó a lémi. ²Kwo, A nuw:o vyilêvyilê ngê a ka dê pyódu, mu kópu u díy:o Nju tpémi y:oo kópuni dyuu vyi ngópu, a ndyíkondyíko u kópu dyuu ngíma anínê wópuwópu té. ³Kwo, A nuw:o vyilêvyilê ngê ala kópu u díy:o a ka dê pyódu, Nju tpémi yi l:êê ghi dmi lama mb:aamb:aa ngê a pyede, yi kwopwepe u kópu dé lama mb:aamb:aa ngê mye pyede. Kwo, A kópu dyuu mb:aamb:aa ngê nyinê wopwe. Kwo, U ntââ mb:aamb:aa ngê a ka anya a ngédingada.

⁴Kwo, Kópuni yilí yintómu noo d:uud:uu dé, Nju tpémi yintómu yi lama a pyede. Dini ghi n:ii ngê tp:ee tédê noo a ya, a yoo vy:oo Njedusalem noo a kwo. Kwo, Pádisi ngê noo a ya, nmí vy:oo yélini y:oo kópu yilí a kwódukwódu ngmê.⁵ ⁵Kwo, Yi kópu Nju tpémi yintómu yi lama ka tóó. Kwo, Lukwe díy:o a kóté kígha tédê daa vyi ngópu. ⁶Kwo, Ala kópu u l:êê díy:o dnye kóté kígha nê, Chóó Lémi ngê nmí kn:ââ kní ye ndé kópuni a vyu, yi kópu ka n:aa kélímí.^h ⁷Kwo, Nju tpémi yi pi dyêédí y:a mé miyó u yi y:e a kwo, Kópuni Chóó Lémi ngê nmo wa a kê, nmo vyílo yipédê kê ngê. Kwo, W:êêní mgídí vy:oo Chóó Lémi ka a ngépê té, yi kópu a t:âât:ââ ngmê. Kwo, Vyílo yi kópu u l:êê díy:o Nju tpémi y:oo a ndyíkondyíko u yi y:e a kwo. ⁸Kwo, Lukwe díy:o ala kópu ka dp:ee kélímí té, Pi wa pw:onu, Chóó Lémi ngê amêdê pyidu.

⁹Kwo, Mwiyé u ya a nga doo kwo, Yesu u yoo chedêchedê nî chedê.ⁱ ¹⁰Kwo, Njedusalem yi kópu vyílo yinoo a d:uud:uu. Kwo, Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini u pi mbêmê, Chóó Lémi u yoo mbwa k:oo yilí nî kmungo. Kwo, Dini ghi n:ii ngê kada pini kní y:oo yi vye u pi vyi ngópu,

^e 25:23 Mát 10:18 ^f 25:24 Dpodo 22:22 ^g 26:4-5 Dpodo 22:13; Pilipay 3:5-6

^h 26:6 Dpodo 28:20 ⁱ 26:9-10 Dpodo 8:3

yi kópu my:aa vyu, yenê, Momye pw:oo dniye. ¹¹ Kwo, Dye ghi yintómu nîmon:aa kpakakpaka dé, mu kópu u dîy:o u ya a nga doo kwo, ala kópu paa vyi y:e, Pini n:i Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, yi pini doongê ta, Yesu daa vyílo. Kwo, Ye noo nod:enod:e, k:omo tpile kn:aa dyámê pee p:uu dnyimo mbêpêmbêpê y:i nîmon:aa kpakakpaka dé.^j

Póól Akídipa ka u nuw:o ngmêêpî p:uu u ngwo doo danê

Dpodo 9:1-19; 22:6-16

¹² Póól ngê kwo, A lémi. Kwo, Yesu u yoo yi kpakakpaka u l:êê dîy:o kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ngê Dîmaskîs dy:ââ noo. ¹³ Kwo, Maa p:uu kââdí mââ kêlí tpile u wuu ndîf mbóó p:uu ngmênî módu, kââdí u wuu têtê ngê pyodo. Kwo, A pyipe knî yi k:i yi tpile u wuu nmî pwo a kwólu. ¹⁴ Kwo, Nmo yintómu têtê mbêmê nmî dyimê dniye, nê, Dnye ngmê wule. Nmî chóó nmî dnye ngê a ka a mbwolo, Hipîlu dnye ngê. A ka pê, Sóól, Sóól. A ka pê, Lukwe dîy:o nye kpakakpaka nê? A ka pê, Lama daa tóó, ñyóó ngada pini anyi vye, dîyo nga u nkwo anî diyé, u nkwo anî vya ngi. ¹⁵ Kwonê, A Lémi. Kwonê, Nyi n:uu? A ka pê, Nê Yesu, pini n:i nye kpakakpaka. ¹⁶ A ka pê, Gh:êêdé. A ka pê, A chóóchóó nga d:a kêma, a dpodo pyu ngê dî pyódu ngi, kópuni awêde chi m:uu, pi knî ye dp:uu vyi ngi, mu dini ghi ngê kópuni nga anê kêma té, pi knî ye myoon:aa vyi té. ¹⁷ A ka pê, Yélini ye anî dy:ââ ngi, u yi y:e adî kwo, Nmî vy:a, yi yéli yi kêlê anî dyé ngi, Nju tpémi yi kêlê wanî dyé ngi, kn:aa yéli yi kêlê amy:aa dyé ngi. ¹⁸ A ka pê, Yi ngwolo dp:uu pywáli té, mgîdí u mênê dpo y:ee té, w:êênî dpo ñuw:o té, Setan u maknopwo myedo ngî té, Chóó Lémi u maknopwo dpo ñuw:o té. A ka pê, A ka wa kêlîmî mbê dmi, Chóó Lémi ngê yi dono u kuwó u ngwo wa kée té, u nuu u yoo ngê wa pyódu té.

Póól Akídipa ka u dpodo p:uu u ngwo doo danê

¹⁹ Póól ngê kwo, Akídipa a lémi. Kwo, Kópuni yilî mbóó p:uu pini ngê a ka a vyu, yi kópu yilî ntênê noo d:uud:uu dé. ²⁰ Kwo, Yi kópu yilî Dîmaskîs mwiyé noo a d:uud:uu dé, Njedusalem myenoon:aa d:uud:uu dé, kuwó Njuda Wee u kwo p:aani n:i a pyede, y:i noon:aa d:uud:uu dé, kn:aa yéli yi vy:o myenoon:aa d:uud:uu dé. Kwo, Pi yintómu knî ye yenê, Nmyi dono yintómu a kuwo tóó, Chóó Lémi ka diyé dmyeno, u maa mb:aamb:aa ngê kalê yó, kópu mb:aa yilî dmyinê d:uud:uu, pi knî y:oo ala kópu paa vyi y:e, Yi nuw:o dmi kêdê ngmêê ngmê. ²¹ Kwo, Yi kópu u l:êê dîy:o Nju tpémi y:oo Chóó Lémi u ngomo k:oo mî mgîmî noo, myepî vya noo. ²² Kwo, Ngmênê Chóó Lémi ngê doo a ngêêpî nê, u dî ngîma anîmo kwo, nmyo yintómu ndê kópu nmye yinî tpapê, kada pini knî ye myenté pinté knî ye yi kópu myinê tpapê ngê. Kwo, Ala kópu daa kópu kamî, ngmênê Chóó Lémi u komo kapî

pyu knî y:oo wunê kópuni a d:êê ngópu, ala vyílo yinî tɔapê. ²³Kwo, Ala kópu yedê d:êê ngópu, apê, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, dono mwiyé wa a pyw:oo, wamye pw:onu, kuwó amêdê pyidu, daa Nju tɔémi yi mo yi Mbwámê ngê wa pyódu, kn:aa yéli yi Mbwámê ngê wamye pyódu.^k

²⁴Póól ngê yi kópu dini ghi n:ii ngê vvu, Pestas Póól ka dpodombiy:e mbwolo, kwo, Ye lukwe, Póól. Kwo, Chi ghéti. Kwo, Kópu yilí n:ii lama dê yââ, yi kópu knî y:oo dê ghétighéti kalê ngi. ²⁵Póól ngê kwo, A lémi, d:oo ghéti wo. Kwo, Dîní k:omodanê, myedîní yumudnyadê kígha nmyo, ngmênê ala ndê kópu yinî tɔapê. ²⁶Kwo, Nmî lémi Akídipa ka n:aa tɔapê, mywenemywene ngê kêê daanê t:oo, mu kópu u díy:o yi kópu yilí yintómu u lama ka pyede. Kwo, Kópu yilíni Yesu ngê pyodo daa tumu kópu dé, ngmênê pi yilí knî yi ngíma pyaa dniye.^l ²⁷Póól ngê Akídipa ka kwo, A lémi. Kwo, Kópu yilíni Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo a d:êê tumo, yi kópu knî ye nye kélímí, apii? ²⁸Akídipa ngê kwo, Ye kópu pyile njini ngê Yesu u yoo vy:o mumdoo wanyi kaa nê? ²⁹Póól ngê kwo, K:omo tpile kópu pyile njini ngê ó kópu yilí ngê, ngmênê Chóó Lémi ka aní ngêpê, kwonímo, U ntââ ala yéli nê ntee pini ngê wanyi pyódu té, ngmênê daa mbwa k:oo adnyi kwo.

³⁰Wod:oo Akídipa lémi Mbêênis ghêêdí knopwo, Pestas léma yi k:ii mye ghêêdí dniye, yi ngomo a kuwo ngópu, ³¹noko yepê, Wu pini ngê pwopwo u kópu daangmê d:uu ngê, mbwa mênê koko u kópu myedaa d:uu ngê.^m ³²Akídipa ngê Pestas ka kwo, Wu pini ngê nga wodaa vvu, Lóma king ngê yinê paan:aa kóté kalê nêne, kwo, ye módó paa pwii.

Sisadiya u ngwo nmo kuwo ngê

27 ¹Dini ghi n:ii ngê Pestas ngê u yi doo kwo, Póól Lóma nî dy:ââ, lede knî yi kada pini Njulyias p:uu t:ângo, mbwa k:oo pini knî ngmê mye yi k:ii. Yi Njulyias Lóma king u kópu y:eeey:ee pyu yoo yi vy:o pini ngmê. ²Nkéli ngmê k:oo nmî wo dniye. Yi nkéli Adamitiyam modoo diyédiyé, apê, Esiya wee u kwo yinê amínê kuwo nmo. Adistakas u k:ii nmî wo dniye, Tesalonika pi, Másídóniya Wee u kwo p:aani n:ii a tóó. ³Kada nmo y:ângo, womumo Saidon nm:uu tee dniye. Njulyias, pini n:ii ngê Póól doo y:enê, nmo mb:aamb:aa ngê doo ya, Póól ka lyoko ghayghay daa kwódu ngê, wod:oo nmî pyipe knî ye nmî lee dniye, tpileni u yi nmo doo kwo, nmo dnja a kuwo. ⁴Saidon ndini nmî yó, yópu kêpa yópu ngê a ghê wo, Saipídís u kêténi nmî yó, yópu mdoo kwéli dêpwo ya. ⁵Silisiya u nkígh:ê nm:uu lee dniye, Pamípiliya u nkígh:ê my:oon:aa lee dniye, Maida nm:uu tee dniye, p:aani n:ii Lisiya Wee u kwo a tóó. ⁶Njulyias ngê nkéli y:i ngma a pyw:ângo, yi nkéli k:oo ché nmoo. Yi nkéli Aleksándídiya a ndê wo, Lóma doo lèpí.

^k 26:23 Luukí 24:44-47 ^l 26:26 Njon 18:20 ^m 26:31 Dpodo 25:25

⁷Yi ndini nmî yó, wo pyile páádi nkéli kyedekyede doo mbêpê, paa dpodo ndî ngê nmo pyodo, Knidus dpîpî tee dniye. Kêpa yópu ngê nmo a pii ngê, yi máádi dpîpî kwólu, Kîditi máádi nm:uu kwólu, Salimone úwu nmomo y:aa dniye, Kîditi u kêténi nmî yó, yópu mdoo kwéli dêpwo ya.

⁸Dyámê w:uu u nkîgh:ê chono nmee paa, paa dpodo ndî ngê nmo mé pyodo, kpéé kn:ââ ngmênmi vy:ungo, u pi Kpéé Kn:ââ Mb:aa, yi ghi p:aa ngmê u nkîgh:ê a tóó, u pi Laseya.

⁹Y:i nmee ya, dye ghi daadî, yópu ndî u dye ghi daa kêmakêma doo dyimêdyimê, nê, Anmî lee knomomê, ye maa p:uu dono anmo pyw:oo. Póól ngê gha nuw:o ghi ye ngmê y:ângo. ¹⁰Yepê, Léma. Yepê, Nmo lêpî té, ye maa p:uu dono awêde nmînê pyw:êmî, nkéli k:oo tpile yilî nmo kîgha, nkéli myeno kîgha, myeno pwoopwo té. ¹¹Njuliyas Póól ka daa ng:aa mbê wo, ngmênê nkéli chóó pini dê tpiipi ye ng:aa mbê wo. ¹²Nkéli k:oo dpodo pyu knî y:oo noko yepê, Ala kpéni kn:ââ doo u ntââ, yópu ndî vy:o nkéli al:i daadî ya, noko yepê, Piniks paa ngî d:uu koo. Noko yepê, Yi kpéni kn:ââ mb:aamb:aa, yópu ndî ngê y:i nkéli daawa dyênê. Noko yepê, Yópu ndî y:i nye t:âât:ââ koo, yópu mwiyé pêdê ngee ngê, u ngwo paa lee kmêle.

Yópu ndî u ngwo a pwaawo

¹³Yópu chaa yópu ngê a ghê wo, daa dpodombiy:e a ghê wo, noko yepê, Ala yópu u ntââ, ala ngwo Piniks lee kmêle, wod:oo anka a pêêdî ngópu, kada nmo y:ângo, yi dyámê w:uu u nkîgh:ênkîgh:ê nmî t:ângo. ¹⁴⁻¹⁵Daa dye ghi daadî nmee mbêpê, wod:oo kpâpu yópu ngê nmo a ghê wo, yópu pââ ndî ngê pyodo, nkéli t:âmo ngê, vuyuwó ndî vy:o nmee mbêpê. ¹⁶Dyámê w:uu tp:oo ngmênmo y:amê kwólu, u pi Kóda. Vuyuwó ndî y:i dêpwo kwo, wod:oo dinki dpodombiy:e nmo pêêdî ngê, nkéli k:oo nmî chângo. ¹⁷Noko yepê, Nkéli kudu koo, kpêêpî wa a pwii dmi, yimbwi wa pywálî dmi, nkéli nmo wa yapê. Yi kópu u l:êê díy:o nkéli u maknopwo yedê mênê y:amê kalê tumo, pwono dpodombiy:e mîmî kudu tumo. U yi y:e dêpwo kwo, Lipiya tii pââ p:uu nmî pw:oo dmi, wod:oo liyé a vy:oo ngópu, vuyuwó ndî knî yi l:êê díy:o tpii dê wiye dumo, doo u ntââ pi ngê daapodo tpyé dê. ¹⁸⁻¹⁹Yinté nmee ntééntéé, yópu dêpê ngópu, wod:oo womumo mw:aandiye nkéli u mb:êê pee knî ngmê kée ngópu, womumo mw:aandiye nkéli u nj:ee kílî mye kée ngópu. ²⁰Wo yilî knî yi k:oo kââdî dpîpî módu, pudu myedpîpî módu, yópu ndî mudoo a wupe, wod:oo noko nmomo, Daanmî pyiyé dmi, nmo pwoopwo té.

²¹Wo knî ngmê yi k:oo nté dèdnye pîpî, u kuwó dini ghi ngê Póól yi ngîma ghêêdî wo, yepê, A léma. Yepê, A ka wonmyinê ng:aa mbê dniye, ye Kîditi daapîno kuwo ngê, nkéli daapî dyênê wo, tpile daap:oo kée too.ⁿ

ⁿ 27:21 Dpodo 27:9-10

²²Yepê, Ngmênê namê nkîngê. Yepê, Daangmênmyi pw:onu, ngmênê nkéli mu ngmidi yinmo kîgha. ²³Yepê, Yâpwoni p:uu n:aa dpodo, yi yâpwo, a vyuwo pini, mgîdí vy:o u enjel a ka ngmêda dy:ââ, a ka dê, Póól.° ²⁴A ka dê, Namê nkîngê. A ka dê, Ghêlí daanyi pw:onu, ngmênê Lóma king u ngîma mwiyé any:uu ghê. A ka dê, Chóó Lémi ngê ngêpê kêda ny:oo, yélini yi k:iî nmye wee, daangmêwa pw:onu. ²⁵Póól ngê yepê, Kî léma, namê nkîngê, mu kópu u díy:o Chóó Lémi ka n:aa kélímî, a lama ka tóó, kópuni enjel ngê a ka dê vyi, yi kópu ndéndê ngê wa pyódu. ²⁶Yepê, Pi daawa pw:onu, ngmênê dyámê w:uu ngmê mbêmê anmî kee dmi.^p

²⁷Wéni n:iî ngê Kíditi nmo kuwo ngê, wo y:a mê páádi maadí nmee mbêpê, yópu ndîî modoo a wupe, mgîdí núknînúknî p:uu nkéli k:oo dpodo pyu knî y:oo a w:ee ngópu, apê, Ala dyámê w:uu u nkîgh:ê chono nmo m:iî té. ²⁸Wod:oo nkichi pee yedê ngê nt:ee ngmê kalê ngópu, dini ghi n:iî ngê mbwódo mî yaa wo, mède péédî ngópu, ntii u mti u ngwo a ngee ngópu, apê, Podo y:a p:uu até d:uu kaalí. (40 m.) U kuwó dini ghi ngê yedê mê kalê ngópu, ntii pyolo y:a p:uu mîmî kele, (30 m.) noko yepê, Ala ghodo nmo m:iî té, daa kêmakêma dyámê w:uu mbêmê nmo koko té. ²⁹Noko yepê, Nkéli mgîdí vy:o kíd:ongê dopo, wod:oo anka páádi knî nkéli kn:ââ ghîghê mênê kée tumo, wo u díy:o dnye ngêpê, apê, Límî k:iî wa we. ³⁰Nkéli k:oo dpodo pyu knî y:oo u yi doo kwo, Dinki nmî gh:ay, nmî mbêpê dmi, wod:oo dinki gh:ay ngópu, nmopê, Nkéli núwo anka nmîmo kéké té. ³¹Ngmênê dnye k:omodanê, Póól ngê a w:ee ngê, Njuliyas ka kwo, Kî nkéli k:oo dpodo pyu yoo a mbêpêmbêpê té, yed:oo nmo pwopwo té. ³²Wod:oo lede knî y:oo dinki yedê dê châpwo dumo, mo kalê ngópu.

³³Dini ghi n:iî ngê doo wââwââ, Póól ngê kmaapî u pi ye vyu, yepê, Wo y:a mê páádi d:uu lê, nté dmyongê ma ngópu. ³⁴Yepê, Mw:ââkó nmyo, nté pee ngmê ma yó, nté ngê yinê a wêdêwêdê kîgha nmyo. Yepê, Daangmanmyi pw:onu. ³⁵Póól ngê mbîdédi a ngêédî, puwâ, Chóó Lémi yi ngîma kwuno ngê, wod:oo ndîî. ³⁶Yi gha dmi vyilê kê dniye, pi yintómu doo kmaapî. ³⁷Nkéli k:oo yélini nmee kwo, nmo yintómu my:oo yono y:a pyud:oy:a mê wéni. (276) ³⁸Dini ghi n:iî ngê u ntââ ngê pyaa dniye, witi nt:ee kée ngópu, apê, Nkéli vyilê kê we.

Nkéli u ngwo a ghidi wo

³⁹Dini ghi n:iî ngê wa wo, nkéli k:oo dpodo pyu yoo yi lama dêpwo ya, Kî ló dyámê pee. Lyoko ngmê m:uu ngópu, tii pââ y:i ngmêdoo ya, u yi y:ee doo kwo, Nkéli tii pââ p:uu nyinê ghidi we. ⁴⁰Mwiyé yedêni dê y:oo tpii dê kudu dumo, yi yedê dê mê pywâlî dumo, anka u yedê páádi knî mye

châpwo tumo, liyé tp:oo nkéli núwo ngmê t:ee ngópu, tii pââ u kêténi dnye tpii. ⁴¹Nkéli tii pââ p:uu daa n:ee, ch:êênî p:uu a ghidi wo, nkoo ghi mîné kele, vyyuwó ndîf knî y:oo kn:ââ ghi dnya a pwapi.

⁴²Lede knî y:oo noko yepê, Mbwa k:oo yéli vya téme, nt:ee wa a pwila dmi, tii pââ p:uu wa kee dmi, wa mbêpê dmi. ⁴³Ngmênê Njulyias ngê yi kópu ye kwódu ngê, u yi u ngwo doo kwo, Póól ní dy:o, wod:oo nmopê, N:i i u lama chââchââ a tóó, dpo pwila we, ⁴⁴n:i i u lama chââchââ daa tóó, nkéli u yi pee mbêmê dpí chââ we. Wod:oo yinté nmî d:uu ngê, nmî chââ dniye, nmo yintómu tii pââ p:uu nm:uu kee dniye.

Mólîta kópuni nmo pyodo

28 ¹Dini ghi n:i i ngê tii pââ p:uu nm:uu kee dniye, yi dyámê w:uu u pi y:i nm:uu nyongo, nmopê, Ala Mólîta. ²Mólîta tpémi mb:aamb:aa ngê nmo dnya a vyyuwo, ndyuw:e nmo ngmê kpê ngópu, mu kópu u díy:o tpii vy:o, nkuwo ndîf. ³Póól ngê ndê dyuu ngma a ngêêdî, ndiya dini ghi n:i i ngê doo yiyé, wod:oo tpile pê ka ndê tee u kwo yimî ghê wo, yi pââ u mênê a pwii wo, wod:oo Póól kwulo kiye wo, y:i a yipal:a wo. ⁴Mólîta tpémi y:oo apê, Kî pini kwulo tpile pê ngmê ka kiye, myekîyedê yiyii. Noko yepê, Kî pini ngê pi ngma a vyâ. Yepê, K:omo tpile nt:ee daa pwene, ngmênê ala ngwo u dono u pywuu yeda ngee, ala ngwo a pwopwo. ⁵Ngmênê Póól ngê tpile pê kpêêdî ngê, ndiya danê ngê, kópu u ngwo daa pyodo.^q ⁶Dnye t:ââ, apê, Kî pini kóó a mbweembwee, mye pwopwo. Dye ghi daadîf dnye y:enê, ngmênê kópu u ngwo daa pyodo, wod:oo noko yepê, Kî pini daa nmo ntee pini, ngmênê nmî yâpwo ntee pini.^r

⁷Tii pââ u nkîgh:ê yâpwo têdê ngmêdoo ya. Yi yâpwo têdê chóó u pi Papîliyas, yi pini Mólîta tpémi yi kada pini. Mb:aamb:aa ngê nmo doo a vyyuwo, wo pyile u ngomo k:oo nmee kwo. ⁸U mî doo mbii, m:êê mgînf u ngwo myedoo ya. Póól u ngomo ghi k:oo adî lê, Chóó Lémi ka u l:êê díy:o ngêpê mbê wo, kóó dê u pwo yé doo, wod:oo pyi ngê. ⁹Yi kópu dini ghi n:i i ngê ny:ee ngópu, yi dyámê w:uu mbêmê pwopwokopwe yoo myedê lee dniye, Póól ngê mye pyi too. ¹⁰Tpile yilî nmo a kê ngópu, dini ghi n:i i ngê kada nmee a yém, tpileni u yi maa p:uu nmo adnyi kwo, yi tpile yilî nmo myedê kê tumo.

Mólîta u ngwo nmo kuwo ngê, Lóma u ngwo nmee lêpî

¹¹Dini ghi n:i i ngê Mólîta d:ââ pyile nmî nt:ângo, nkéli ngmê k:oo nmî wo dniye, yi nkéli Aleksándîdiya myedê ndê wo, Mólîta yópu ndîf yidoon:aa t:âât:ââ. Yi nkéli u pi Yâpwo Mbwémi. ¹²Mólîta ndini nmî yó, Saidakyus nm:uu tee dniye, wo pyile y:i nmee ya. ¹³Yi ndini m:oo yó,

Léchêm nm:uu tee dniye. Womumo kuwó yópu ngê a ghê wo, wo miyó njini maadî nmeê mbêpê, Puteyoli u ngwo nm:uu tee dniye. ¹⁴Nkéli y:i nmîmo kuwo ngê, Yesu u yoo y:i ngmênmî módu, wiki yi k:i ngmênmo kp:anê ngê, wod:oo kada nmo y:ângo, dêdê m:oo lee dniye, Lóma nmeê lêpî. ¹⁵Yesu u yoo, yélini Lóma doo a kwo, nmî pi dmi a ny:ee ngópu, maa p:uu mēda nya nmoo. Ngmê knî y:oo nté pywupwi têdê Apiyas mîné pyw:ee nmoo, woni knî y:oo kn:aa p:aani mîné pyw:ee nmoo, p:aani n:i u pi Dpî Ngomo Pyile. Póól ngê dini ghi n:i ngê m:uu too, Chóó Lémi yi l:êê díy:o kwuno ngê, u gha mb:aamb:aa ngê pyodo, mēdêpwo nkînge.

Lóma u ngwo nm:uu taa dniye

¹⁶Dini ghi n:i ngê Lóma nm:uu taa dniye, lede knî y:oo Póól mbwa k:oo daa km:êê ngópu, ngmênê lede ngmê p:uu t:ee ngópu, kn:aa ngomo ngmê k:oo nmî kee dniye.

¹⁷Wo pyile mî loo, Póól ngê Nju tpémi yi kada pini yoo u ngwo a danê ngê, yepê, A mbwó yoo. Yepê, K:omo tpile nmî yoo yi p:uu d:uu ngê kêê dêp:a t:ângo, nmî kn:ââ yoo yi l:êê ghi dmi p:uu kópu dono myedîpî vyu, ngmênê Njedusalem mbwa k:oo a km:êê noo, Lóma tpémi ye mye y:ee noo. ¹⁸Yepê, Kada pini ngê a p:oo noo, u yi u ngwo doo kwo, Nê nî pw:i, mu kópu u díy:o a pwopwo u kópu dêpê pyw:ângo.^s ¹⁹Yepê, Ngmênê Nju tpémi y:oo u yi dêpwo kwo, Nê mbwa k:oo pwii we, wod:oo a ka doo u ntââ ngê pyodo, kada pini ka kwono, Lóma tpémi yi king ngê u nkwo paan:aa kóté kalê nêne. Yepê, A mbwó yoo, u ya a nga daa kwo, A yoo nî ndyîko té. ²⁰Yepê, Yi kópu yilî yi p:uu danêmbum u l:êê díy:o u ngwo d:a danê nmyo. Yepê, Pini n:i Yisîléli tpémi y:oo a t:âât:ââ ngmê, yi pini u l:êê díy:o mbwa k:oo kî km:êê noo.^t ²¹Nju tpémi y:oo Póól ka kwo, Njuda Wee u kwo yélini wunê kwo, m:uu kópu nmo doongmê dy:ââ ngópu, pi y:i doongmê ndê wo, m:uu kópu dono nmo myedoongmên:aa vyu. ²²Kwo, U yi nmo a kwo, Njuw:o ngînmî m:uu, mu kópu u díy:o ala kópu kînmoo nyongo, yélini yi vy:o nyi ghê wo, yi yéli yi p:uu p:aani p:aani dono kópu yilî a tpapê ngópu.

²³Wod:oo wo u kwo ngma adî ngmîdi ngmê, yi wéni ngê Nju tpémi ada dââ, pi dêpwo a ya. Mw:aandiye danêmbum ngê a yaa dniye, u dí mgîdí vy:o mî yé ngópu. Póól ngê yepê, A mbwó yoo, ala kópu nmyi lama ka tóó. Yepê, Mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê chóó ada a y:enê nmo, pi ngmê wa a ngmîdi, nmî kada wa kââ, vyîlo ayuno yâmuyâmu. Yepê, Ala kópu kamî ny:ee yó, Chóó Lémi ngê yi pini wunê nmo ka a dy:ââ ngê, u pi Yesu, ngmênê Njedusalem tpémi y:oo kî mb:ii ngópu, mye vya ngópu, u kuwó dini ghi ngê Chóó Lémi ngê mēdê pyidu ngê. Póól ngê u yi doo kwo, Yi kópu yilî ndê kópu ngê ye nî pyódu té, wod:oo kópuni Mósisi ngê

^s 28:18-19 Dpodo 26:31-32 ^t 28:20 Dpodo 26:6-7

a d:êê too, kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo a d:êê tumo, yi ngêêdî myedê nté too. ²⁴Wono yoo u kwo kêlîmî mbê dniye, woni yoo u kwo daa kêlîmî mbê dniye. ²⁵Wod:oo Póól a kuwo ngópu, noko dneye kwopwepe, ngmênê ghêlî daa lee dniye, Póól ngê ala kópu ye mye vyu, yepê, Kópuni Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Yisaya ka a vyu, nmyi kn:ââ knî yi p:uu a d:êê ngê, yi kópu ndê kópu. ²⁶Yepê, Yisaya ka ala kópu a vyu, kwo, kî yéli ye ala kópu dpî vyi ngi,

U nyêmî ngê anmyi nyêmî,

mêdaanmya a wopwe,

U mumu ngê anmyi mumu,

mêdaanmyi y:enê.^u

²⁷Kwo, Yi kópu kî yéli ye dpî vyi ngi, mu kópu u dîy:o,

yi ngwolo dmi my:oo a tóó,

nkê kpeme a pyede,

yi mbodo podo dé.

Wodaa yinté,

u mumu ngê pê mumu ngmê,

u nyêmî ngê pê nyêmî ngmê,

u wopwe ngê pêdê wopwe ngmê,

a ka pêdê diyé dmi,

pídî pyi té.

²⁸⁻²⁹Póól ngê yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, Chóó Lémi ngê Yesu nmî Mbwámê ngê pyódu ngê. Yepê, K:omo tpile anmyi mb:ii ngmê, ngmênê yélini daa Nju tpémi, yi yéli y:oo Yesu u pi wa ny:ee ngmê, yi Mbwámê ngê wa pyódu.^v

³⁰M:ââ miyó Póól yi p:aani doo ya, ngomoni k:oo dpîmo kwo, yi ngomo chóó myedpîmo pywupwi. N:ii ngê u mumu u yi dpîmo kwo, y:i u kwo dpîmon:aa danêmbum. ³¹Chóó Lémi kóó k:oo wowo p:uu ye dpîmo danêmbum, nmî Lémi Yesu Kédisu p:uu ye myedpîmo danêmbum, dêpwo nkîngê, pi ngê u kwo myedaa kwódu ngê.

Wu u dí.